

fuzinar

Leto XIX

Ravne na Koroškem, 15. maja 1982

Št. 5

Če bo treba, delamo izmeno več

To obljubo valjarjev so komunisti ravenške železarne na koncu problemske konference 21. aprila zapisali v pozdravno brzojavko CK ZKS. Tako optimistično je izzvenelo triinpolurno delovno razpravljanje o izpolnjevanju akcijskih progra-

mov po tozdih in del. skupnostih pa o vlogi članov ZK pri uresničevanju sprejetih nalog.

Večina diskusij res ni povedala česa takega, da ne bi bilo znano iz mesečnih poslovnih poročil, saj ima vsak tozd pač svoje značilnosti in težave, ki

jih zmaguje zdaj bolj, zdaj manj uspešno. Nova pa je bila tokrat množično in jasno izražena želja in volja po akciji v dveh smereh. Najprej znotraj, pri sebi in med seboj že enkrat urediti naše kronične nemarnosti pri ne-disciplini, ne-štednji, premajhni zavzetosti za kakovost itn., nato pa s preiščljenimi nastopi navzven premagati kvarni občutek nemoči, ki ga vnašajo med nas nenehne težave pri oskrbi s surovinami, rezervnimi deli itn. Ta akcija navzven je nakazala dve smeri:

— Najprej iskati nova, močna proizvodna dohodkovna povezovanja (npr. tozd stroji in deli s slovensko strojogradnjo).

— Delegatsko in strokovno biti stalno, načrtno navzoč pri ustvarjanju dolgoročnejših rešitev (tudi sistemskih) na vseh tistih področjih, kjer naj bi

združeno delo (sicer mnogokrat deklarirano) imelo več besede in moči.

Če namreč oživimo podatek, da so slovenske železarne prvi člen proizvodne verige, katere velik del predstavlja slovenska kovinsko predelovalna industrija, vsi skupaj pa štejemo 160.000 zaposlenih, potem je to — ubrano intoniran — lahko tako močan glas, da bi se moral resnično slišati daleč, skupaj pripravljeni pretehtani predlogi za naše delo danes in jutri pa bi morali uspeti.

Na začetku konference je bila pesem Koroškega okteta o Titu, na koncu vznesena obljuba, da bodo komunisti s svojim zgledom mobilizirali vse delavce za izpolnjevanje sprejetih nalog. — Naj vsakdan ne posivite svetle konferenčne vneme!

Marjan Kolar

NAŠA DELEGATA NA 9. KONGRESU ZKS:

NUJNOST INTENZIVNEJŠEGA VKLJUČEVANJA NAŠEGA GOSPODARSTVA V MEDNARODNO DELITEV DELA

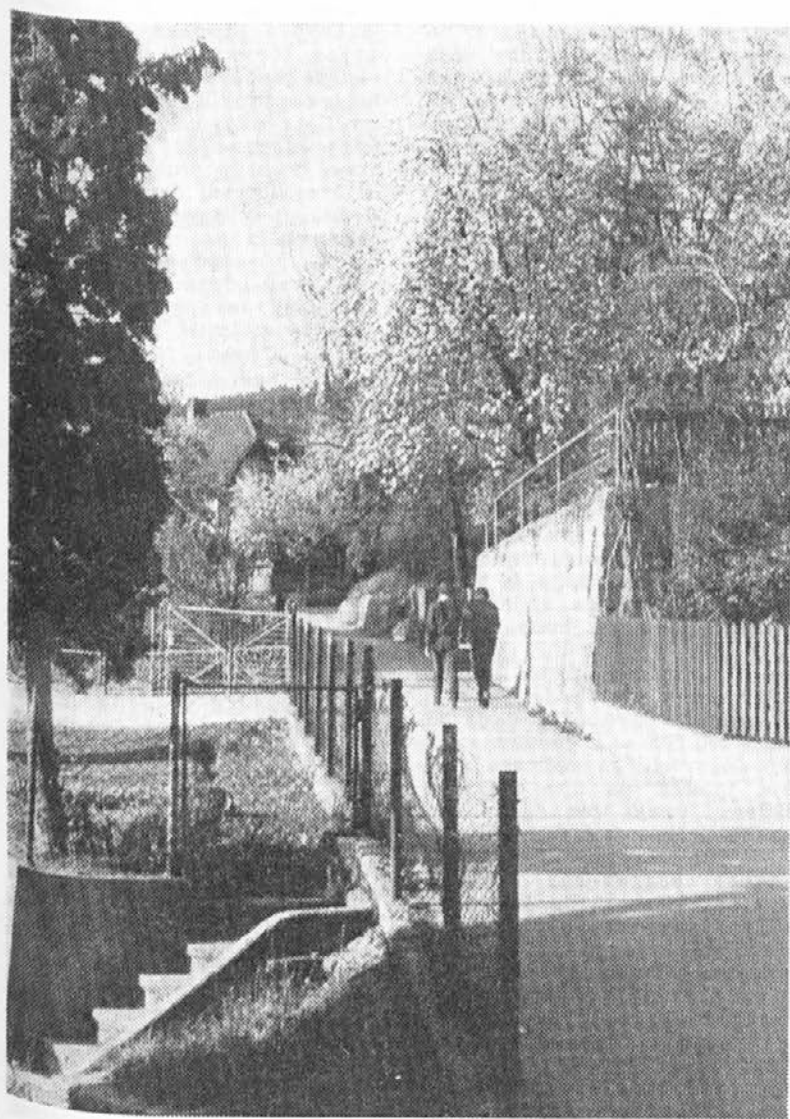
V občini Ravne smo si vedno prizadevali, da smo svoje znanje in tehnologijo primerjali z razvitim svetom. Tudi takrat, ko nismo govorili o stabilizaciji in težkih pogojih gospodarjenja. V zadnjem času so ta prizadevanja rodila sadove. Primer takšnega sodelovanja je prodaja znanja italijanski železarni v AOSTI (kovanje na kovaškem stroju), kaže pa se tudi možnost prodaje tehnologije za krožna rezila in industrijske nože v Indijo.

V občini Ravne na Koroškem je pretežni del industrije bazičen, imamo proizvodnjo jekla, svinca in cinka ter lesa. Takšna proizvodnja zahteva veliko fizičnega dela in surovin, katerih ni v Jugoslaviji. Vse to lahko dobimo iz uvoza za konvertibilno valuto.

Izvozna usmeritev naših delovnih organizacij v občini je že desetletja pravilno naravnana. Vendar stanje, v katerem smo danes, ni zadovoljivo. Rešitve so,

vendar za tako zvrst proizvodnje, kot je v naši občini, ni rešitev, da izvažamo za vsako ceno, in to surovino (jeklo). Razumemo položaj Jugoslavije in Slovenije glede zadolženosti ter gospodarskih nalog. Toda naša mišljenja so naslednja. Zagotoviti moramo kupcem v Jugoslaviji — kovinsko predelovalni industriji — materiale, ki jih izdelujemo v Železarni Ravne in rudniku v Mežici. Izvažati moramo več znanja in živega dela, ne pa polizdelkov. Že tri leta — skoraj celo srednjeročno obdobje, govorimo o trenutnih in kratkoročnih ukrepih izvoza. Še vedno smo prisiljeni uvažati okrog 2 milijona ton jekla, ki ga manjka na slovenskem in jugoslovanskem trgu. Skrajni čas bi že bil, da dobimo trajnejše sistemske rešitve, ki bi omogočale, da bi bile DO udeležene pri deviznem prihodku finalista, in to pri dohodkovnih povezavah od surovin

(Nadaljevanje na 2. strani)

Cvetoče poti

(Nadaljevanje s 1. str.)

do finalnega izdelka. Navsezadnje je bazična industrija (metalurgija in rudarstvo — jeklo in svinec) povsod po svetu subvencionirana in zaščitena. Zato so sistemske rešitve še toliko bolj potrebne. Pri nešteti primerih smo dokazali, da je rešitev v dohodkovnih povezavah, vendar samo z boljšim, kvalitetnejšim delom svojega lastnega znanja, tehnologije ter višje produktivnosti se bomo lahko skupno vključili v mednarodno delitev dela. Naši izdelki bodo konkurenčni, s tem bomo izboljšali svojo reproduktivno sposobnost gospodarstva, ki nam je v tem trenutku zelo potrebna. Izboljšati bomo morali organizacijo dela, doseči usklajenost med strokovnimi službami v DO, občini, republiki in inštituti, GZS — Jugoslavije, bankami ter tudi medrepubliško sodelovanje, kajti še vedno DO samostojno nastopajo na tujem tržiču, si včasih tudi medsebojno konkurirajo ter nastopajo brez dolgoročne strategije.

Tu mislim na dolgoročne koncepte, saj pri ljudeh nastaja nejevolja, ker je preveč stopicanja na mestu. Mišljenje delavcev je, da ni dileme, ali bomo izvažali ali ne. Vendar prepričanje je, da ne za vsako ceno in ne surovin, ne polizdelkov. Povedal bi tudi to, da preveč javno govorimo nazven o naših slabostih, ker nas s tem še bolj izsiljujejo, še v večji meri prodajamo pod ceno ter prelivamo akumulacijo v razvitejši svet.

Rešitev vidimo samo v samoupravnih poti, in to je v dohodkovnih povezavah ter v repoverigah od surovine do izdelka, od trgovine do potrošnika. Za čim večji devizni prihodek naj bi bil zainteresiran vsak delavec, tako da bomo lahko oskrbeli naše reprodukcijske verige, da se ne bodo trgale kot danes. Pri večji oskrbi bi zagotovili boljše razpoloženje delavcev in s tem tudi večjo ter kvalitetnejšo proizvodnjo. To bomo dosegli s čim boljšim samoupravnim planiranjem ter z izdelavo stvarnih materialnih bilanc.

V občini Ravne smo se člani ZK vključili v ta prizadevanja, tako da smo večkrat postavili problematiko izvoza in uvoza na dnevne rede obč. konf. ZK in OK ZKS. V DO smo organizirali problemske konference ZK, na katerih smo poenotili stališča in se dogovorili za akcijo. Aktivnost članov ZK je tekla tudi v ostalih DPO, predvsem v sindikatu. Zaključke problemskih konferenc so obravnavali samoupravni organi v DO in TOZD. Smelo trdimo, da smo dosegli določene uspehe pri izvoznih prizadevanjih, s katerimi smo lažje obvladovali vsakodnevne težave pri nabavi reprodukcijskega materiala za proizvodnjo. Prizadevanja so obrodila sadove, saj smo v Železarni Ravne povečali izvoz v primerjavi I. kvartal '81 — I. kvartal '82 za 41 %, Rudnik Mežica za 72,9 %.

Zato smo še trdnješe prepričani, da se da, če se hoče in še vedno drži, da v slogi je moč.

Jože Sedelšak

SAMOUPRAVLJANJE V DELOVNI ORGANIZACIJI ŽELEZARNI RAVNE MED OBEMA KONGRESOMA IN NADALJNJI RAZVOJ DELEGATSKIH ODNOSOV

V železarni Ravne smo po 8. kongresu ZKS pomembno okrepili samoupravne odnose. Analizirali smo družbenoekonomske in samoupravne odnose in oblikovali poseben dokument o njihovem nadaljnjem razvoju. V tem dokumentu smo dolgoročno nakazali razvoj sistema pridobivanja in razporejanja celotnega dohodka in razvoj samoupravnih odnosov. Dokument so pripravile posebne delovne skupine, sestavljene iz delavcev strokovnih služb in temeljnih organizacij.

Po široki razpravi v temeljnih organizacijah in družbenopolitičnih organizacijah smo na osnovi pripomb in predlogov delavcev sprejeli ta dokument na zborih delavcev. Na delavskem svetu delovne organizacije smo določili nosilce in roke za uresničitev nalog s posameznih področij. Sedaj smo v fazi izdelovanja samoupravnih splošnih aktov.

Za uresničevanje samoupravljanja smo posebno skrb namenili razvoju obveščanja, predvsem z uvedbo Novic, ki izhajajo večkrat mesečno in sproti obveščajo delavce o vseh pomembnih dogajanjih v delovni organizaciji na področju gospodarjenja; seznanjajo delavce o delovanju delegacij in družbenopolitičnih organizacij.

Okrepila se je samoupravna vloga delavskih svetov tozd in DO.

Pri sprejemanju dopolnitev in sprememb sistema delitve osebnih dohodkov smo vložili veliko naporov strokovnih služb, poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Te so dokazovale višjo kvaliteto sistema delitve OD predvsem v okoljih, kjer je bilo še dosti nezaupanja do doslednega uresničevanja nagrajevanja po delu in predvsem težkega fizičnega dela.

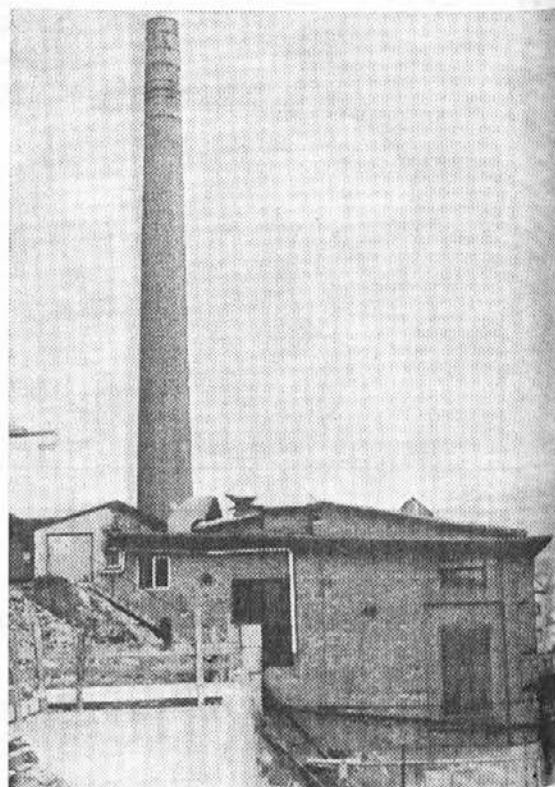
Reorganizirali smo temeljno organizacijo, tako da so dobile bolj stvarno družbenoekonomsko in samoupravno vlogo.

Posebno vlogo smo dali samoupravnim delovnim oz. sindikalnim skupinam in jih organizirali po proizvodnem principu.

Dobro so se uveljavile konference delegacij na ravni DO in delegati nastopajo v zboru združenega dela in skupščinah SIS z mnenji vedno večjega števila delavcev, vendar se še ne posvetujejo dovolj z bazo.

Menimo, da predlog resolucije premalo poudarja pomen samoupravnih socialističnih odnosov znotraj tozd in DO. Poudariti bi bilo treba tudi pomen medloveskih odnosov. Ugotavljamo, da se komunisti premalo izpostavljajo

Simbol Raven

mo pri razčiščevanju odnosov med delavci, posebno še odnosov med vodji tozd, delovndij in delavci.

Za uresničevanje samoupravljanja in politike ZK premalo upoštevamo odgovornost. Zagotoviti moramo samoupravno in demokratično razpravo o odgovornosti vseh delavcev, ki povzročajo nezdrave odnose v posameznih okoljih. Imamo posameznike, ki prikrito ali celo odkrito nastopajo proti politiki ZK, pa se nihče od komunistov ne upre njihovim provokativnim nastopom in ne nastopi z močjo argumentov proti demagoškimi ali celo lažnim izjavam.

Razširili bomo krog delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Pri obravnavanju poslovnih rezultatov bomo ocenjevali uspešnost vseh delavcev, ki organizirajo in vodijo proces ter vseh strokovnih delavcev. S tem bomo omogočili večji vpliv delavcev na njihovo ocenjevanje in kadrovanje.

Kljub napredku, ki smo ga dosegli na področju samoupravljanja in delegatskih odnosov, se zavedamo, da moramo sistem socialističnega samoupravljanja in delegatskega odločanja še naprej zavzeto razvijati in utrjevati.

Ugotavljamo, da imamo delavci premajhen vpliv v SIS materialne proizvodnje. Ovire vidimo predvsem v stalnih delegatih, ki so premalo povezani s svojo bazo. V teh SIS se v glavnem uspešno dogovoriti za večinsko mnenje, interesi pa niso usklajeni. Delegati imajo vtis, da so strokovne službe v teh SIS pod vplivom interesov izvajalcev, da so gradiva pripravljena enostransko, nekritično in ne dajo prave slike o obravnavanem problemu. Menimo, da je na tem področju potrebna odločna družbena akcija na vseh nivojih, predvsem pa v republiki.

Ugotavljamo tudi, da se vpliv delavcev iz temeljnih organizacij na odločanje zmanjšuje na relaciji občina — republika — federacija. Delegati v republiki in zvezni skupščini praktično ne za-

stopajo več mnenja delavcev iz tozd ali DO. O pomembnih zadevah, o katerih razpravljajo zbori republike in še posebej zvezne skupščine, smo delavci seznanjeni le prek sredstev javnega obveščanja in nimamo na sprejemanje odločitev bistvenega vpliva.

Prepričani smo, da bi delavci in DPO v združenem delu znali trezno obravnavati še tako zapletene probleme s področja družbenoekonomskih odnosov, če bi imeli na voljo celovite in kvalitetne informacije. Prav tako menimo, da bi se družbeni dogovori in samoupravni sporazumi dosledno uresničevali, če bi o njih razpravljala in jih sprejemala večina delavcev in da bi znali usklajevati odnose v družbeni produkciji tako v Sloveniji kot v vsej Jugoslaviji.

Menimo, da je to mogoče izvesti v okviru delegatskega sistema s pogojem, da so delegati resnično povezani z bazo.

V sedanjem gospodarskem položaju so delavci nekomunisti še posebno kritični do delovanja članov ZK. Večkrat pravijo, kaj da komunisti delamo, da se stvari ne premaknejo naprej. »Zmenite se že enkrat«, pravijo, »da boste tisto, kar govorite, tudi začeli uresničevati.« Mislimo, da je to dokaz, da večina delovnih ljudi in občanov zaupa v ugled in idejno moč ZK v okviru sistema socialističnega samoupravljanja. Hkrati pa je to tudi upravičena kritika vseh tistih komunistov in še posebej tistih na vodilnih položajih v gospodarstvu in družbenih funkcijah, ki si premalo prizadevajo za utrjevanje socialistične demokracije in stabilizacije v Jugoslaviji.

Na koncu naj povem, da komunisti v železarni Ravne ocenjujemo, da predlog resolucije daje jasne smernice za nadaljnji razvoj in uveljavljanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Naloga vseh nas komunistov je, da jo čimprej in celovito začnemo uresničevati.

Alenka Pikalo

Marec v številkah

Predvideni plan skupne proizvodnje v marcu je bil presežen za 2,6 odst. V kumulativni 1,3 odst. Visoka — 11,5 odst. prekoračitev odpreme je vplivala tudi na kumulativno, kjer znaša sedaj prekoračitev 4,2 odst. Fakturirana realizacija je bila presežena za 15,9 odst., zaostanek v kumulativni je 5,3 odst. (februarja 15,5 odst.). Izvoz je bil količinsko presežen za 11,6 odst. (v kumulativni zaostanek 8,5 odst.) Vrednostno znaša prekoračitev v § 29,0 odst. (kumulativno 4,6 odst.), v dinarjih pa 35,6 odst. (kumulativno 9,3 odst.)

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Kljub večjemu izpadu el. energije in pomanjkanju surovin za redno proizvodnjo (primanjkovalo je predvsem starega železa, jedavca, karburita in ferolegur) je bila proizvodnja v marcu dokaj uspešna, saj znaša prekoračitev predvidenega mesečnega plana 3,5 odst.

Stanje v proizvodnji jekla je takšno, kakršno ne bi smelo nikoli biti. Neustreznost improvizacije zaradi pomanjkanja različnih vložnih materialov ne dovoljujejo držanja osnovnih tehnoloških predpisov in reda. Le prizadevanja za doseganje planskih obveznosti so na primerni višini.

TOZD JEKLOLIVARNA. V marcu je TOZD presežila s planom načrtovano proizvodnjo za 3,5 odst. Oskrba s surovinami, polproizvodi in energijo je bila zadovoljiva, čeprav je občasno primanjkovalo nekaterih vrst peskov in drugih vložnih materialov. Takšno občasno pomanjkanje sicer ni zaviralo proizvodnje, žal pa je bilo treba zaradi tega spreminjati proizvodni program, kar ima za posledico zaostanke pri dobavi nekaterim TOZD in zunanjim kupcem.

TOZD VALJARNA. Za mesečno načrtovano proizvodnjo je TOZD zaostala le 0,5 odst. kljub pomanjkanju vložka. Zaostanek na težki progi znaša 3,1 odst., na lahki proti 39,0 odst., medtem ko je bil predvideni mesečni plan na srednji progi presežen za 4,7 odst.

TOZD KOVAČNICA. Proizvodnja v marcu je bila uspešna, saj ni bilo prevelikih zastojev. Primanjkovalo je le kvalitetnejšega vložka zaradi pomanjkanja ferolegur v TOZD jeklarni. Velik problem v TOZD je ozko grlo pri termični obdelavi. Naročila v TOZD že presegajo planirane količine.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je mesečni plan skupne proizvodnje presežila za 3,4 odst., in to pri vlečenem jeklu 0,4 odst., brušenem jeklu 1,8 odst., luščenem jeklu 29,6 odst., zaostaja pa proizvodnja vlečene žice 44,8 odst. Precejšnja količina žice je ostala nedokončana v TOZD in bo odpredana v aprilu.

TOZD ORODJARNA. Upešna proizvodnja TOZD v marcu (prekoračitev 24,4 odst.) kaže na to, da je proizvodnja potekala v redu. Na proizvodnih strojih se pojavlja vse več okvar zaradi iztrošenosti, vendar pri tem računa vodstvo TOZD na izdatno in ažurno pomoč TOZD SGV.

TOZD STROJI IN DELI. Visoka prekoračitev skupne proizvodnje v marcu 43,4 odst. je predvsem posledica nižje odpreme v februarju. Odpredanih je bilo precej pozicij, ki so izpadle v januarju in februarju zaradi nepravilne termične obdelave. Zaradi težav pri poboljšanju je v marcu zaostala proizvodnja valjev.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD predvidenega plana skupne proizvodnje v marcu ni dosegla, zaostanek 23,3 odst. gre predvsem na račun nizke proizvodnje gredic (28,3 odst.). Proizvodnja industrijskih nožev je bila dosežena 100 odst., pri brzoreznem orodju pa znaša prekoračitev 66,7 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. V marcu je bil presežen plan skupne proizvodnje za 44,2 odst. predvsem na račun nižje odpreme v februarju (odpredano le 65,1 odst.) Tudi v tem mesecu so bile v TOZD težave s pravočasno dobavo vložka, ki je bil še neustreznosti kvalitete. Poleg večjih okvar na ključnih strojnih napravah je bila povečana tudi bolniška odsotnost z dela.

TOZD VZMETARNA. Predvideni mesečni plan skupne proizvodnje je bil ob intenzivnem delu vseh zaposlenih kljub velikim težavam pri dobavi vložnega in pomožnega materiala presežen za 0,1 odst. Pri vzmetnih palicah znaša prekoračitev 3,6 odst., pri vzmetih pa zaostaja TOZD za 0,6 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Mesečno predvideni plan skupne proizvodnje je bil dosežen 100 odst. V marcu je bila predvsem neustreznost preskrbe s karbidno trdino, primanjkovalo je pločevine za krožne žage, svoje pa je prispevala tudi povečana odsotnost z dela.

TOZD KOVINARSTVO. Predvideni mesečni plan skupne proizvodnje v TOZD je bil presežen za 14,8 odst. V TOZD je predvsem primanjkovalo vložka za kolesne stavke, prav tako so kasnele dobave orodja za rezkanje zvarjenec. Povečan porast izpada proizvodnje pa je bil tudi na račun bolniških izostankov.

TOZD ARMATURE. V marcu TOZD ni v celoti izpolnila predvidenega plana skupne proizvodnje, zaostanek 3,0 odst. Vzrok je predvsem v nepravilni in nekompletni dobavi vložka. Prav tako je kasnila tudi do-

bava vpenjalnega orodja. V TOZD primanjkuje delavcev, predvsem kvalificiranih strugarjev.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je tako vrednostno kot količinsko presežila načrtovano mesečno proizvodnjo, in to predvsem na račun forsirane dobave domačim kupcem, saj je bilo v marcu planirano manj izvoza kot v ostalih mesecih. Bolj produktiven pa je tudi asortiment za prodajo na domačem trgu kot za izvoz.

TOZD VALJARNA. V marcu ni bil dosežen ne količinski kot tudi ne vrednostno predvideni načrt prodaje na domačem trgu zaradi povečanega izvoza. Še vedno je občutno pomanjkanje vložka iz TOZD jeklarna, s tem pa nazaduje odpreda gredic.

TOZD KOVAČNICA. Ugoden asortiment in večje količine izdelanega brzoreznega jekla so omogočile, da je TOZD presežila tako vrednostno kot količinsko predvideni mesečni plan prodaje na domačem trgu.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je presežila tako količinski kot vrednostni plan prodaje. Planirana realizacija ni bila dosežena le pri vlečni žici, tu je ozko grlo termična obdelava.

TOZD ORODJARNA. Načrtovana proizvodnja in realizacija je bila v marcu znatno presežena. Pri orodju za plastično predelavo bo treba formirani cen posvetiti več pozornosti, saj tu ne dosegamo s planom predvidenih prodajnih cen.

TOZD STROJI IN DELI. Načrtovana količinska proizvodnja je bila dosežena pri valjih, stiskalnicah in strojih za predelavo, vrednostno pa je zaostala proizvodnja pri stiskalnicah in strojih za predelavo. Vzrok je predvsem v izpolnjevanju pogodbenih obveznosti za izvoz in pomanjkanju naročil za domači trg.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Potrebe po tovrstni proizvodnji so precej večje kot zmogljivosti TOZD. Tu nastaja predvsem problem oskrbe domačega trga s tistimi proizvodi, ki so bili do nedavnega izključno iz uvoza (furnirski noži). Ob pridobitvi še teh naročil pa TOZD ne more izpolnjevati vseh potrebnih naročil teh nožev.

OSKRBA Z ENERGIJO

Kljub neredni dobavi mazuta zaradi pomanjkanja na tržišču kot tudi redukcije zemeljskega plina so bili v marcu vsi porabniki redno oskrbovani z vsemi energetske mediji, razen z električno energijo.

V marcu je bilo dobavljeno:

— elektro energije	19.293.810 kWh
— zemeljskega plina	3.993.970 Nm ³
— butana — propana	12.370 kg
— mazuta	1.870.260 kg
— koksa	30.100 kg
— karbida	15.030 kg
— kurilnega olja	26.050 kg
— hladilne vode	906.554 m ³

V marcu je bila štiridnevna redukcija električne energije, kar je tudi vplivalo na proizvodnjo jekla na elektro pečeh.

Dobava zemeljskega plina je bila v tem času dvakrat reducirana. Za ta čas so v kotlarni kurili z mazutom, vsi drugi porabniki pa so bili s plinom redno oskrbovani. Redukcija zemeljskega plina tako ni vplivala na zaostanek v proizvodnji.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI.

Količinsko in vrednostno je TOZD presežila s planom predvideni načrt v marcu. Povpraševanje po tovrstnih proizvodih še vedno raste, tako da bo treba razmisliti tudi o posodobitvi in razširitvi proizvodnje.

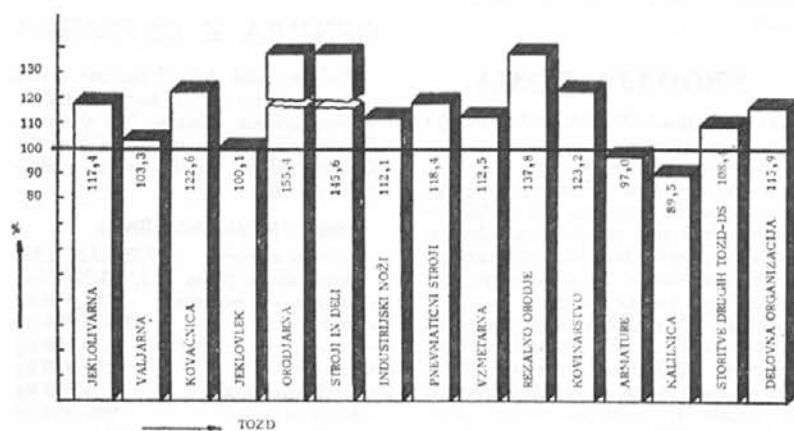
TOZD VZMETARNA. Mesečno predvideni plan na domačem trgu je bil v marcu dosežen. Spremembe tehnoloških rešitev vzmetenja vplivajo na rahlo upadanje po tovrstnih proizvodih, to je po klasičnih vzmeteh.

TOZD REZALNO ORODJE. Načrtovani mesečni plan je bil presežen tako količinsko kot vrednostno. Pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti prihaja do zastojev zaradi nepravilne oskrbe s potrebnim vložnim materialom. Za doseganje zadovoljivih prodajnih cen bo treba vložiti še dodatne napore.

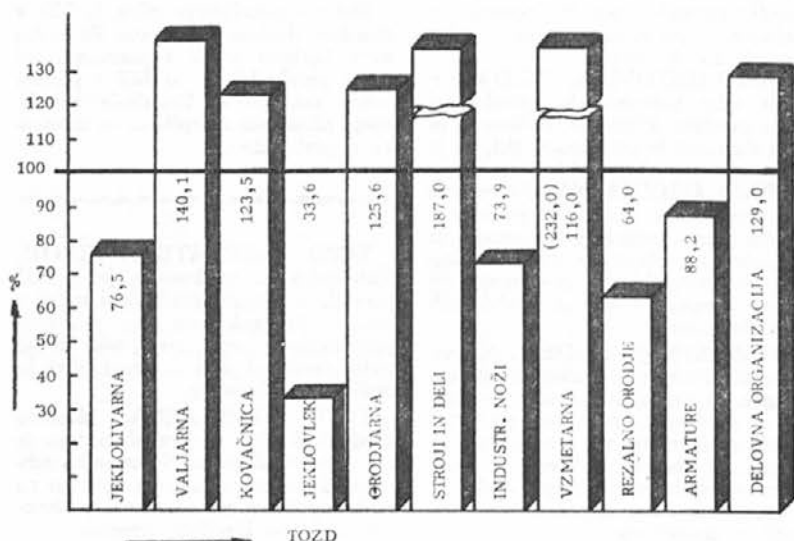
TOZD	ODSTOJEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ g		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.
JEKLARNA	103,5	99,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	103,5	102,3	98,9	98,4	117,4	109,8	76,5	64,2	87,4	71,9	123,5	117,5
VALJARNA	99,5	101,5	94,1	86,7	103,3	89,0	140,1	131,3	157,8	145,9	94,3	79,6
KOVAČNICA	107,6	111,4	105,6	83,9	122,6	94,3	123,5	117,0	138,1	129,2	121,0	90,6
JEKLOVLEK	103,4	108,0	100,9	88,6	100,1	93,6	33,6	68,0	36,6	72,4	108,5	96,4
ORODJARNA	124,4	76,8	83,0	92,3	155,4	126,0	125,6	41,8	142,3	47,5	156,7	133,4
STROJI IN DELI	143,4	99,2	97,9	100,0	145,6	100,6	187,0	118,3	202,9	121,9	118,5	90,6
- NOŽI, BRZOREZ, OR.	102,6	103,4	117,1	114,6	111,4	108,8	73,9	101,0	76,7	65,0	141,1	146,3
- GREDECE	28,6	136,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- PALICE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	76,7	115,6	117,1	114,6	112,1	109,6	73,9	101,0	77,6	65,5	141,5	147,1
PNEVMATIČNI STROJI	144,2	98,4	87,4	97,1	118,4	92,1	-	100,0	-	120,8	123,0	90,9
VZMETARNA	100,4	100,8	103,2	101,1	112,5	100,1	232,0	254,0	129,6	138,9	109,8	93,9
REZALNO ORODJE	100,0	100,0	104,4	86,4	137,8	106,7	64,0	61,3	76,2	68,0	143,8	110,4
KOVINARSTVO	114,8	93,1	135,6	90,9	123,2	74,2	-	-	-	-	123,2	74,2
ARMATURE	97,0	84,1	91,6	81,9	97,0	73,7	88,2	71,9	90,6	71,7	108,9	77,5
KALILNICA	-	-	-	-	89,5	78,1	-	-	-	-	89,5	78,1
STORITVE DRUGIH TOZD	-	-	-	-	108,4	86,6	-	-	-	-	108,4	86,6
DELOVNA ORGANIZACIJA	102,6	101,3	112,5	104,2	115,9	94,7	129,0	104,6	135,6	109,3	111,6	91,5

OPB. DOSEŽENI IZVOZ PRI TOZD VZMETARNA SE ZDRUŽUJE 50 % Z AVTOTEHNO

FAKTURIRANA REALIZACIJA V MARCU 1982

IZVOZ V % V MARCU 1982

OPB.: DOSEŽEN IZVOZ PRI TOZD VZMETARNA SE ZDRUŽUJE 50 % Z AVTOTEHNO

TOZD ARMATURE. V TOZD se še vedno srečujejo z nepravčasno oskrbo z reprodukcijskim materialom, kar podaljšuje roke izgotovitve, na drugi strani pa obstajajo težave pri plasmanu izdelkov zaradi nestalne kvalitete gotovih izdelkov.

NABAVA

V marcu je bila preskrba z osnovnimi surovinami in materiali, kot s starim železom, belim surovim železom, nekaterimi vrstami ferolegur, tekočih goriv, ognjevarnih materialov in nekovinskih dodatkov izredno težavna. S

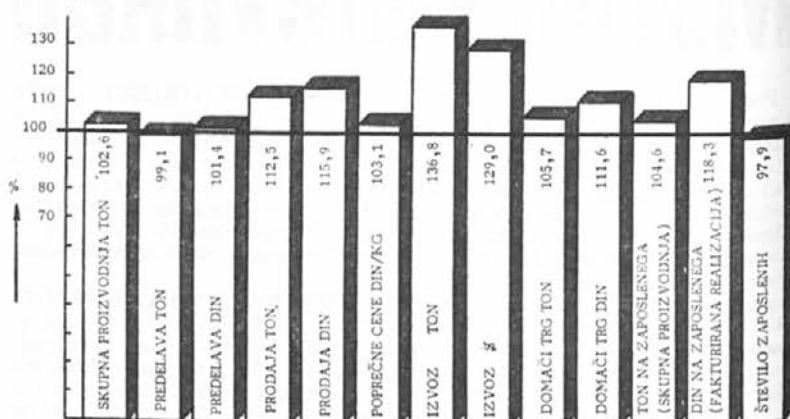
skrajnimi naporji, intervencijami in raznimi kombinacijami je nabavni službi vendarle uspelo ohraniti proizvodnjo na optimalni višini. To dokazuje do sedaj tudi najvišja poraba starega železa.

Preskrba iz kovinsko predelovalne industrije kakor tudi iz kooperacije je bila doslej najtežja tako v asortimentu kot tudi v dobavnih rokih.

UVOZ

Za marec velja — primanjkovalo je vsega: devizne efektivne, uvoznih finančnih pravic in kot posledica zdaj

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V MARCU 1982

občasno jedavca, nato določenih vrst ferolegur (ferovanadij, feromolibden, feromangan, predvsem pa niklja, ki pa smo ga pravzaprav trošili prek začrtanega gospodarskega načrta.

Razen premaknitev v proizvodnem programu resnih zastojev v proizvodnji jekla pa tudi v predelavi vendarle ni bilo.

Od fizičnih pravic uvoza smo morali oddvojiti za nujno carinjenje opreme od firme Vacmetal v sklopu jeklarne okoli 48 milij. pravic fizičnega uvoza. Oprema je bila na osnovi tega po opravljenih formalnostih dana v uporabo in s tem preprečen zastoj pri montaži, ki teče.

V marcu pa še vedno ni bilo ustrežne rešitve za uvoz in carinjenje opreme za jeklarne od firme Stein Herutey (vakuumske peči) ter odpraševalne naprave od firme Flackit.

Neprestane težave so še naprej z uvozom orodja, kjer nam je devizni kontingent odmerjen zelo skopo, pristojno splošno združenje ne potrjuje sproti naših specifikacij, tako da nastajajo še dodatni problemi pri izkoriščanju že tako premajhne devizne kvote — kontingenta.

IZVOZ

Prekoračitev mesečnega plana izvoza znaša v \$ 29,0 odst., od tega le približno 43 odst. v čvrstih — konvertibilnih dolarjih, saj je bila v tem me-

secu zelo visoka proizvodnja za klirinško področje. Izvozili smo največ stikalnic ter valjev in nožev.

Največjo prekoračitev predvidenega mesečnega načrta so zabeležili TOZD stroji in deli s 87,0 odst., TOZD valjarna 40,1 odst., TOZD orodjarna 25,6 odst. ter TOZD kovačnica 23,5 odst. Največji zaostanek beleži TOZD jeklovlek 66,4 odst., sledi TOZD rezalno orodje s 36,0 odst., TOZD industrijski noži 26,1 odst., TOZD pnevmatični stroji pa v mesecu marcu niso soudeleženi pri izvozu.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V marcu znaša izkoristek delovnega časa 87,24 odst., odsotnosti pa 12,76 odst.

Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

letni dopust	2,77
izredno plačani dopust	1,11
službena potovanja	0,36
boleznine do 30 dni	3,69
boleznine nad 30 dni	3,78
neplačane odsotnosti	0,26
ostale plačane odsotnosti	0,79

Železarna varuje okolje

Vsaka industrijska proizvodnja onesnažuje okolje, tako ga je tudi železarna Ravne. Je pa že pred 12 leti začela sistematično reševati tehnološke in energetske probleme, da bi ob čim boljšem gospodarskem vzponu sočasno varovala okolje.

Ko je bilo treba določiti vrstni red zaščite, je bil prvi človek in njegova obremenitev pri delu, nato njegovo širše delovno območje v železarni, in končno kraj, v katerem prebiva. Načrt je obsegal predvsem sanacijo tedanjih uporabljenih tehnoloških procesov in proizvodnih naprav, zamenjavo nekaterih surovin in dodatkov ter postopno zamenjavo energetskih medijev, da bi dosegli čistost zraka in vode v znosnih mejah ter odlaganje odpadkov na kraje, neškodljive za okolje.

Raziskovalno delo posameznikov v železarni je tako preraslo

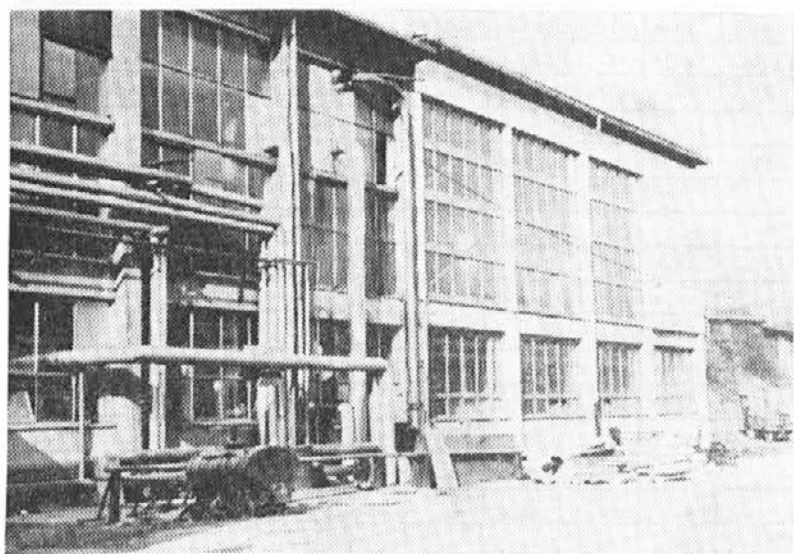
v načrtno teamsko obdelavo ekologije, v katero so se vključili strokovnjaki medicinske dela, kemijske tehnike, metalurgije, energetike in strojništva. Usmerili so se na tri glavna področja:

- na zaščito zraka
- na čiščenje odpadnih voda in odplak
- na zaščito okolja pred odpadki.

REZULTATI DOSEDANJIH UKREPOV

Varstvo zraka

V železarni onesnažujemo zrak predvsem s trdnimi delci prahu in z dimnimi plini. Da bi preprečili izhod prašnih delcev iz elektro obločnih peči v ozračje, je bila v letu 1973 zgrajena odpraševalna naprava »usuelli« v topilnici II, in sicer za obe 40 t elektro

Nova kotlarna

obločni peči. Njen učinek je le delen in jo bo treba še izboljšati. Zdaj zajema iz obeh peči 2—2,5 toni prahu dnevno.

Dimni plini

Naslednje zlo so bila energetska goriva z visokim odstotkom žvepla. Zato smo najprej nehali uporabljati premog, namesto generatorskega plina za žarilne in ogrevne peči pa smo uvedli mazut z nizkim 1% žvepla, kasneje pa še butan — propan. Leta 1978 smo preuredili kotle na kurjenje z zemeljskim plinom. Ker smo približno v istem času začeli tudi daljinsko ogrevati stanovanja, smo v 10 letih zmanjšali emisijo žveplovega dioksida za okoli 65%, prahu pa za 50%.

Varstvo voda

Maja 1974 smo v železarni prenehali s proizvodnjo generatorskega plina in s tem popolnoma

vrednosti bodo ugotovljene z meritvami, ki že potekajo.

Trdni odpadki

Sem prištevamo predvsem vse vrste žlinder, livarskih peskov ter blata in škaj iz usedalnikov. Odlagališče teh odpadkov na »hal-di« zahodno od železarne je sicer dovoljeno, vendar ima kljub rednemu urejanju določene pomanjkljivosti, predvsem pa z rastočo proizvodnjo narašča tudi količina odpadkov. Čeprav še ni prehud, vztrajamo pri njegovi rešitvi. Imamo pa še premalo raziskav in podatkov, da bi tako rešitev tudi že nakazali.

VARSTVO OKOLJA V PRIHODNJE

Varstvo zraka

V topilnici I nameravamo postaviti odpraševalne naprave za elektro obločne peči 4 t, 10 t in

Belo obilje

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Delavski svet SOZD Slovenske železarne je na svoji 12. seji 2. 4. 1982 na Jesenicah sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

- Sprejel je informacijo o gibanju OD v Slovenskih železarnah v l. 1981 in predlagal, da se ta snov obravnava posebej na naslednji seji.

- Sprejel je SaS o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v SOZD SZ za obdobje 1981—85 z dopolnitvijo, da je treba z aneksom urediti še medsebojne družbenoekonomske odnose znotraj SZ.

- Sprejel je SaS o skupnem financiranju raziskovalnega dela v okviru Splošnega združenja črne metalurgije Jugoslavije.

- Sprejel je poročilo o poslovanju sozd v l. 1981 in poročilo o izvajanju SaS črne in barvaste metalurgije o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo. Ugotovil je, da so bili rezultati poslovanja kljub slabim pogojem gospodarjenja in manjši proizvodnji še vedno ugodni.

- Zadolžil je samoupravne organe v DO in naložil poslovnim telesom in strokovnim službam izdelavo poglobljene analize pogojev gospodarjenja DO v SZ lani. Na podlagi te analize naj izdelajo predlog za zmanjševanje stroškov.

- Sprejel je predlog začasne zunanjetrgovinske bilance sozda, ki temelji na izvozni strani na planski realizaciji in na povečanju te realizacije za 24,5%, na uvozni strani pa na načrtih del. organizacij in bilanci SIS EOT, in sicer z veljavnostjo od 1. 1. 1982 do usklajitve na SIS EOT.

- Sprejel je načrt oblikovanja in porabe združenih sredstev sklada skupne porabe sozda za l. 1982.

(Vir: zapisnik 12. seje del. sveta SOZD Slovenske železarne)

odpravili še preostale nekontrolirane iztoke katrana in fenalnih vod v Mežo. S tem smo prispevali velik delež k varstvu voda in okolja. Ker smo l. 1969 zgradili lokalni usedalnik za šlake v valjarni, je vsa hladilna voda odtekala v javni vodni tok brez mehanskih odpadkov.

Razen tega je bila zgrajena lužnica, opremljena z nevtralizacijskimi napravami, kjer se izvaja čiščenje pred iztekom odpadka v javni vodni tok. Kontrolne naprave jamčijo doseganje potrebne čistote odpadne vode. Ostal pa je problem usedanja soli, ki povzročajo še vedno določeno onesnaženost.

Del onečiščenja voda predstavljajo tudi manjše količine olja in masla, ki ponekod odtekaajo kljub lovilcem nekontrolirano po kanalizaciji v vodni tok, vendar je glede na celotne količine vode to le majhen odstotek. Natančne

25 t. Od desetih ponudnikov smo izbrali odpraševalno napravo »fläkt« s kapaciteto 450.000 m³/h. Z njo upamo zmanjšati emisijo prašnih delcev na skrajni minimum.

V izgradnji so še ali pa že obratujejo naslednje odpraševalne naprave:

- Naprava za odsesavanje plinov in prašnih delcev pri novi kovaški liniji s kapaciteto 10.000 m³/h.

- Obnavljamo odpraševalne naprave pri centromaskinih v valjarni, da se bo ves brusni prah zbiral v filtri na enem kraju in se ne bo odlagal v neposredno bližino (na streho valjarne in okoli). Kapaciteta naprave znaša 72.000 m³/h.

- Pri gradnji obrata EPŽ sta predvideni in delno montirani dve odpraševalni napravi:

- odpraševalna naprava EPŽ naprave in žlindrine peči odsesa-

va iz peči pline, ki jih v plinovodih s Ca(OH)₂ oz. CaO nevtralizira. Kapaciteta 3000 m³/h

- odpraševalna naprava za odvod dimnih plinov pri rezanju blokov. Kapaciteta je 25.000 m³/h.

Varstvo voda

Nadaljnje raziskave in meritve na tem področju naj bi pokazale vrste in količine nezaželenih snovi in končno na osnovi podatkov dale napotke za čiščenje voda. Četudi raziskave še niso zaključene, se že kaže nujnost gradnje parcialnih čistilnih naprav in osrednje čistilne naprave.

Snujemo torej gradnjo lokalne čistilne naprave in gradnjo skupnega zbiralnika ter osrednjo čistilno napravo za popolno čiščenje voda in vseh odplak. Zbiralnik je iz tehničnih razlogov predviden na bregu Meže, ker upošteva tehnično rešitev glede na zelo razvejeno omrežje kanalizacije v tovarni. Bi se pa vanj stekale tudi vse kanalizacije oziroma odplake mesta Ravne. Na ta način bo osrednja čistilna naprava služila za čiščenje vode in odplak železarne in mesta. Na koncu zbiralnika, odvisno od potrebne višinske razlike oziroma lokacije, naj bi bila zgrajena osrednja čistilna naprava za biološka, kemična in mehanska čiščenja.

Železarna pogojuje z gradnjo zbiralnika in osrednje čistilne naprave perspektivno rešitev preskrbe čiste hladilne vode z vključitvijo v recirkulacijski sistem. V tem konceptu je nujno, da se za

osrednji čistilni napravi zgradi rezervoarska zajezev s pretokom čiste vode v Mežo in predvidi prostor za namestitev črpalne postaje za hladilno vodo tovarne.

Če bomo ta načrt v celoti izvedli, bo rešen problem varstva vode na območju železarne in mesta, istočasno pa zagotovljena preskrba z vodo za potrebe železarne.

(Vir: Ferdo Medl, dipl. inž., TOZD PII, Poročilo o stanju, ukrepih, rezultatih razvoja varstva okolja v železarni Ravne)

ČISTO OKOLJE

Na Ravnah imamo veliko stanovanj. Mladina pa nima kje jesti — ne doma ne v službi ne v šoli. Kar med potjo jedo kot vrabci in mečejo papirčke od sebe. Imamo dve brigadi: ena papir zbira, druga papir trosi.

Poleti je ob cesti od Čečovja proti železarni cela parada papirčkov. Ves breg okoli Čečovja je lisast od papirja. Najhuje strmi gozd pred zdravstvenim domom.

Takšna je naša koroška Švica — »švica« stara žena, ki nesnago pobira.

Škratek

POROČEVALCI PRVIH ŠTIRIH MESECEV

Januarja, februarja, marca in aprila je izšlo devet Poročevalcev.

Poročevalec št. 1 — ŽELEZARJI O IZVOZU — Stališča družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov o gospodarjenju s posebnih poudarkom na izvozu in uvozu

Poročevalec št. 2 — REKREATIVNA IN KULTURNA DEJAVNOST DELAVCEV ŽELEZARNE RAVNE V LETU 1982

Poročevalec št. 3 — NEKATERE UGOTOVITVE O DELU DELEGACIJ IN DELEGATOV V PRETEKLI MANDATNI DOBI

Poročevalec št. 4 — KRATKA RAZLAGA DOPOLNITEV SISTEMA OSEBNIH DOHODKOV

Poročevalec št. 5 — GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 1982 (osnutek)

Poročevalec št. 6 — POROČILO O URESNIČEVANJU NALOG PO OBIŠKU DELOVNE SKUPINE IN PREDSEDNIKA CK ZKS V FEBRUARJU 1979. AKCIJSKI PROGRAM URESNIČEVANJA POLITIKE STABILIZACIJE V LETU 1982

Poročevalec št. 7 — REZULTATI POSLOVANJA V LETU 1981

Poročevalec št. 8 — PREDLOG VIŠINE OSEBNIH PREJEMKOV IZ SKLADA SKUPNE PORABE, MATERIALNIH STROŠKOV TER IZ DOHODKA IN SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE ZA LETO 1982

Poročevalec št. 9 — ANALIZA ZAKASNE NEZMOŽNOSTI ZA DELO TER INVALIDSKE PROBLEMATIKE IN OPIS IZVAJANJA BOLNIŠKEGA REDA NA DOMU

TOZD BRATSTVO

2. 4. 1982 se je naša delovna organizacija povečala še za en tozda, to je tozda BRATSTVO iz Varvarina. V pobrateni občini Varvarin smo s pomočjo našega tozda TRO s Prevalj zgradili in »spravili v pogon« tovarno pil v Varvarinu. Veliki so bili napori in odrekovanja celotnega tozda, da se je zgradil objekt v rekordnem

novoga tozda, zelo zapomnili, tako jih je prevzel.

Trak sta prerezala delavca Milanka Zlatič iz tozda Bratstvo in Anton Vidmajer, delavec iz tozda TRO. V trenutku, ko sta prerezala trak, se je oglasil ropot iz obratov, stroji so stekli in večina obiskovalcev je prvič občudovala lepo prostorno in zelo funkcio-

Ne smemo pozabiti, da so bili ti delavci več kot dva meseca od doma, se trudili, usposabljali delavce, jih učili. Vsi pa zatrjujejo, da varvarinski delavci bodo v redu in pridno delali, če jih bo

le vodstvo prav vodilo. Zelo so ponosni na svoje delo, saj vidijo, da so ga opravili zadovoljivo kljub težavam.

Herman Čepelnik

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

13. 4. je bila 6. seja odbora samoupravne delavske kontrole. Najprej je odbor zahteval, da poslovodni odbor poskrbi za izvršitev nerealiziranih sklepov, pri katerih gre za naslednje:

— rešiti ogrevanje hale v tozdu armature na Muti

— poleg utrjevanja discipline prek disciplinskih komisij dati več poudarka tudi drugim oblikam

— urediti prostor in aktivirati paketirni stroj, da bo možno sistematično zbiranje odpadnega papirja

— zagotoviti doslednost pri izvajanju določil pravilnika o delovnih razmerjih v zvezi z internimi premeštvami in ukrepati v primerih kršitev

— čimprej rešiti vprašanje parkirnega prostora pred glavnim vratarjem in primerno ukrepati na parkirišču pred zahodnim vhodom za odpravo nereda

— poenotiti opravila referentov za samopravo v tozdih, ki organom samoupravne delavske kontrole zelo malo pomagajo.

Odbor je sprejel program dela za leto 1982 in k temu dodal še:

— obravnavo pogodbenih del in nadur, zlasti pa delo zunanjih izvajalcev

— obravnavo izvrševanja akcijskega programa delovne organizacije.

Odbor je zahteval, da tajništva tozdov poskrbijo, da se vsa obvestila, namenjena za oglasne deske, pravočasno in stalno dajejo na oglasne deske in da te oblike obveščanja v tozdih posvetijo večjo skrb.

Na podlagi poročila kadrovske službe o upokojitvah v letu 1982 je odbor ugotovil, da kljub opozorilom komisije v nekaterih tozdih še po pol leta niso sprejele ustreznega sklepa o podaljšanju delovnega razmerja oz. se niso dogovorile z delavci za prekinitev delovnega razmerja. Odbor je zahteval, naj poslovodni odbor prek ravnateljev zahteva, da komisije za kadre takoj sprejmejo ustrezne sklepe. S tem v zvezi je odbor zahteval, naj komisije za kadre in splošne zadeve objavijo svoje sklepe na oglasnih deskah in s tem zagotovijo večjo javnost dela.

V razpravi o poročilu pravne službe o kršitvah in nezakonitostih v naši delovni organizaciji je bilo med drugim ugotovljeno, da se za posamezne kršitve med letom premalo ali nič ne ve, da bi morale službe samoupravne organe sproti opozarjati na take pojave. Na poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja za leto 1981 in program dela za letošnje leto ni bilo posebnih pripomb.

Postavljeno je bilo vprašanje o likvidaciji počitniškega naselja ZB v Valovinah pri Puli. Odbor je zavzel stališče, da naj predstavniki Zveze borcev, ki sodelujejo pri likvidaciji počitniškega naselja v Valovinah o tem poročajo v Novicah.

Člani odbora so sprožili tudi vprašanje podražitve centralne kurjave. Menili so, da predlagana 25% podražitev ni v skladu z resolucijo, s katero naj bi bil porast cen storitev za 16 %.

(Vir: zapisnik 6. seje odbora samoupravne delavske kontrole)

Svobodna menjava dela v TOZD ETS

Svobodna menjava dela se je kot specifični odnos samoupravne vzajemnosti med izvajalci in porabniki njihovih izdelkov in storitev izoblikovala v šestdesetih letih. S sprejetjem ustavnih amandmajev 1971. leta je postala ustavna kategorija, ki je doživela svojo temeljitejšo razčlenitev v ustavi iz leta 1974, zakon o združenem delu pa jo je opredelil kot eno izmed štirih oblik pridobivanja dohodka.

Svobodno menjavo razvijamo predvsem tam, kjer odnosov med izvajalci in uporabniki ni mogoče urejati na podlagi klasične tržne menjave. Na to področje spadajo med drugimi tudi nekatere dejavnosti materialne proizvodnje. Ob tem seveda velja, da vloge tržnih zakonitosti tudi v svobodni menjavi dela ne moremo in ne smemo zanemariti.

V TOZD ETS smo precej razpravljali o svobodni menjavi dela in o področjih, na katerih je primerna njena uveljavitev. Pri tem gre tudi za različno tolmačenje pojma in mesta vzdrževanja ter pridobivanja dohodka iz tega naslova. Nekateri marksistični teoretiki govorijo o zelo tesni povezanosti proizvodnje in vzdrževanja ter štejejo vzdrževanje kot proizvodno funkcijo. V samoupravnih spolnih aktih imamo

opisane odnose med proizvodnimi TOZD in vzdrževanjem, vendar naj ob tem pripomnimo, da je svobodna menjava dela opisana zelo skopo ter da je v končni fazi zreducirana na udeležbo na skupnem prihodku proizvodnih TOZD, seveda na osnovi letnih planov. Zaradi tega je delež dohodka, ki ga TOZD ETS ustvari s svobodno menjavo dela, dokaj majhen in ne presega slabe petine prihodkov. Po drugi strani pa nekateri elementi svobodne menjave dela, ki naj bi vplivale na korekcijo poslovne uspešnosti naše TOZD, niso zaživi, saj tudi razmeroma ugodne cene, ki so nam jo za preteklo leto izrekli TOZD proizvodnih dejavnosti niso imele za posledico zvišanje prihodka in korekcijo vrednosti enote dela.

Za doslednejšo uveljavitev svobodne menjave dela je pomembno, da sklenemo take samoupravne sporazume, ki bodo v svoji vsebini točno določali, kakšne medsebojne obveznosti, pravice in odgovornosti si nalagata obe strani. Brez dvoma to tudi pomeni določitev delovnih normativov in standardov storitev ter v zvezi s tem določil o vrednotenju dela izvajalcev. Pri vrednotenju posameznih elementov je treba upoštevati tržne zakonitosti.

Tozda »Bratstvo« Varvarin

času 7 mesecev in da v njem že delajo prvi delavci, ki so do sedaj delali le na rodovitni moravski zemlji.

Sedaj so del nas, del železarjev. Čeprav so zelo oddaljeni, bodo kmalu spoznali, kaj pomeni biti železar, saj jim bodo šle skozi roke tone in tone jekla, polizdelkov, dokler ne bodo postali končni izdelki — pile.

Na dan otvoritve je bil tozda zelo svečano okrašen, delavci so s ponosom zrl v prelepi objekt in marsikdo se je zamislil, koliko udarniških ur je naredil, da lahko sedaj stoji tu na otvoritvi. Program je bil pester, nastopile so folklorne skupine, otroci iz šole, predstavniki pobratenih občin, predsednik poslovodnega odbora železarne Ravne. Ta govor si bodo, tako so vsaj trdili delavci

nalno dvorano, v kateri so nastajale prve pile. Program še ni bil končan. S skromno zakusko se je zavlekel v pozni popoldan. Tako smo dosegli še eno delovno zmago in še poglobili bratske vezi med pobratenima občinama, katere so bile tesno zvezane že med vojno viхро.

Pri tem ne smemo pozabiti delavcev, ki so največ prispevali, da je tozda Bratstvo sploh začel obratovati. To so delavci monterji Peter Kobovc, Edo Ogorevc, Anton Vidmajer in inštruktorji, ki so proizvodnjo uvedli: Peter Brodnik, Milan Poplas, Adolf Čepelnik. Ne pišem rad imen v prispevek, toda ti delavci so zaslužili, da se imensko vidi, kdo je najbolj zaslužen, da tozda Bratstvo že dela in že ustvarja svoj dohodek.

Kolektiv tozda »Bratstvo« je mlad

sti, ki objektivno delujejo na imajo pomemben vpliv na višino elementov cene. Na te cene v veliko primerih izvajalci ne moremo vplivati.

Kljub temu se pri našem delu vendarle pojavljajo nekatera področja, na katerih se že sedaj uporablja veliko elementov svobodne menjave dela. Ta področja so ob rednem vzdrževanju tudi investicijsko vzdrževanje, velika popravila in nekateri generalni remont. Tu gre predvsem za dogovorjen obseg dela in za dogovorjeno vrednost tega dela. Poseben del so nekatere storitve naše TOZD, ki nimajo lastnost vzdrževanja. Gre predvsem za nekatera projektantska dela, namenjena neposredno za proizvodnjo, ter ostale storitve, ki jih opravljamo za TOZD P II.

Z uveljavljanjem svobodne menjave dela na področju vzdrževanja bomo v najkrajšem času prisiljeni uvesti popolnejše vrednotenje dela izvajalcev. To pomeni čim točnejše opredeliti vse delovne normative in ostale standarde storitev ter posebno razčističevanje vseh elementov cene. Ob vsem tem bo treba urediti še vrsto drugih elementov ter s TOZD porabnikov storitev doseči sporazum o obsegu in kvaliteti storitev. Pri tem ne smemo pozabiti na to, da morajo biti de-

lavci v vzdrževanju in proizvodnji v enakem družbenoekonomskem položaju glede na delo z družbenimi sredstvi, da jih povezujejo še druge pravice in dolžnosti ter da vzpostavljajo take odnose, kjer bo vsak udeležen v dohodu skladno z njegovim prispevkom k ustvarjenim dohodkom. Tak način dela mora prispevati k povečanju produktivnosti dela in s tem dohodka. Zaradi tega moramo uporabnikom in izvajalcem omogočiti neposredno izmenjavo in obveznost dajanja podatkov, pomembnih za družbenoekonomskie odnose med njimi. Sedanji informacijski sistemi tega ne zagotavljajo.

Iz povedanega sledi, da svobodna menjava dela ne spada samo na področje družbenih dejavnosti, temveč da jo lahko uporabljamo tudi v storitveni dejavnosti. Zaradi tega bo naša naloga v letošnjem in prihodnjem letu poglobljena razprava o področjih, na katerih lahko uvedemo to menjavo tudi v naši TOZD. Zavedamo se težav pri njenem uveljavljanju, obenem pa ugotavljamo, da je vrsta osnovnih podatkov za izračun posameznih normativov že na razpolago ter da so nenazadnje tudi naši letni programi dela orientirani v to smer.

Marjan Arnold

Maratonska razmišljanja o posodobitvi proizvodnega procesa TOZD pnevmatični stroji

Že drugo leto se srečujemo z intenzivno obliko utrjevanja našega gospodarstva. Vsi tokovi naše samoupravne družbe gredo v smeri stabilizacijskih poti gospodarske in negospodarske dejavnosti.

Zavedajoč se gospodarskih težav so delavci TOZD P S z razumevanjem sprejeli politiko razvojnih možnosti v naši družbi, kljub temu da je v zadnjih nekaj letih bilo veliko izrečenih besed na račun kapacitativne proizvodnje. Zvrstile so se razprave, začeli so nivoju SOZD SZ, pa vse do delavcev TO, kar je obrodilo sad razmišljanja, kako naprej.

Članek v INFORMATIVNEM FUŽINARJU št. 22/81 in 2/82, pod avtorskim naslovom »SE VEDNO RDEČA LUC ZA PNEVMATIKO« z različnimi mislimi odpirata konfliktna razmišljanja o prosperiteti izdelkov, prepotrebni inozemskem, predvsem pa tuzemskemu trgu.

Nenehni pritiski in vedno večji zahtevki glede na razmeroma veliko energijsko krizo v domovini in izven nje ter ob nenehnem razmišljanju o odpiranju novih nahajališč črnega zlata smo proizvajalci dolžni pravočasno oskrbeti rudokope z ustreznim kvalitativnim orodjem v zadostnih količinah. Avtorja obeh člankov dobronamerno prikazuje potrebo po organizacijskem — z ene strani, in količinskem asortimentu — z druge strani.

Oba članka sta podala inspiracijo za razmišljanje — kako naprej. Bralce prispevka je pred razmišljanjem smotno osvežiti z nekaterimi posegi iz preteklosti, ki so še pred kratkim bili v okviru TOZD, železarne Ravne in SZ v izrednem zamahu. Kot je znano, je železarna zaradi zaostrene gospodarske politike v domo-

vini bila prisiljena spremeniti svoj pristop k izgradnji nove pravne enote, ki bi izključno posvetila svojo dejavnost v izgradnjo produkcijskih naprav, potrebnih za izvrševanje skupnega poslovanja v izdelavi in prodaji dogovorjenega pnevmatičnega orodja ter pripadajočih delov po licenci švedske firme Atlas Copco in delitvi produkcijskega programa ter menjave komponent in končnih izdelkov z isto firmo.

Vsebinska in oblika sodelovanja nam je znana, saj je prek javnih občil bilo dovolj podano, delavci v TO pa so bili sproti v potankosti obveščeni.

Razgovori o taki sodelavi na mednarodnem nivoju so bili razmeroma zamudni ali skoraj rečeno maratonski. Lastni razvoj je zaradi tega v krepkem zaostanku, zamujeno pa je težko nadoknaditi.

Z velikim razumevanjem so delavci TOZD RPT pristopili k razmišljanju o takojšnjem pristopu h konstrukcijam nekaterih novih izdelkov, ki jih današnje tržišče potrebuje in želi. Iz celotnega aspekta bodočih razvojnih nalog na področju vrtnalnih in razbijalnih strojev ter druge spremljajoče opreme smo se odločili, da bomo razvili in osvojili:

- hidravlično vrtnalno garnituro — HGTV
- hidravlično vrtnalno in rušilno kladivo
- prenosno lafeto za vertikalno vrtnanje
- gibljiv mehanizem ter vodila za namestitve hidravličnih kladiv na gradbenih vozilih (bager, traktor ipd.)

Pri tem smo že navezali stike z nekaterimi večjimi delovnimi organizacijami, proizvajalkami tovrstne opreme, ki je sestavni del kompletacije vrtnalnih vozov. Tako že sodelujemo na področju

čju razvoja z Rudarskim inštitutom iz Ljubljane, Geološkim zavodom iz Ljubljane, Strojno tovarno Trbovlje, Beltom iz Crnomlje, Gozdnim gospodarstvom iz Slovenj Gradca, Rikom in Ribnice, Hiposom iz Mute, Prvo petoletko iz Trstenika ter z drugimi gospodarskimi organizacijami.

Tako široko zastavljena akcija za prihodnji razvoj TO zahteva spremenjen pristop v organizacijskem smislu kot tudi angažiranje sredstev za nadaljnji tehnološki razvoj.

Priprave za modernizacijo proizvodnih procesov so se že začele in so usmerjene na razvoj modernih tehnoloških postopkov. Razvoj samih kibernetičnih procesov v svetu na področju kovinsko-predelovalne tehnike in uvajanje računalniško-krmiljenih obdelovalnih strojev je narekoval korenite spremembe tudi naših tehnoloških postopkov.

Sistematično podrobno urejanje tehnoloških parametrov po metodi grupne tehnologije in računalniška obdelava tehnoloških, materialnih, časovnih in kapacitativnih podatkov sta vsekakor bistveno vplivala na sodobno, hitro in kvalitetno opremo delovnih sredstev.

Zato smo se že lotili postopne izmenjave izrabljenih delovnih sredstev, saj je TOZD že sklenil ustrezne pogodbe z dobavitelji strojev, z nekaterimi pa je tik pred sklenitvijo ustreznih pogodb. Tako so že zaključene pogodbe za dobavo malih in srednjih revolverjskih stružnic, CNC stružnih centrov ter nekaj sodobnih frezalnih strojev.

TO je pred sklenitvijo pogodbe za nakup brusilnih strojev površinskega in notranjega brušenja, večvretenskih vrtnalnih garnitur ter drugih strojev, ki so v tehnološki verigi neobhodno potrebni. S tem še ni zaključen postopek pomladitve delovnih sredstev, temveč je to le začetek, kajti taka usmeritev, kot jo ima načrtovano TO, potrebuje še vrsto dodatnih spremljajočih dejavnosti, ki jih ni moč zanemariti, temveč je potrebno veliko poslušati in razumevanja (postopek razlaganja, posnemanje robov, broniranje ipd.), ki jih v tem trenutku v TO še ne poznamo, brez katerih pa s tovrstno proizvodnjo ne moremo naprej. Tudi ustrezna merilna orodja (aparati za določanje hrapavosti — RAVNIN) so v ozki zvezi s tovrstno proizvodnjo, ki izkazuje veliko preciznost in točnost proizvodov, ki so

Razmerja

uvrščeni po stopnji zahtevnosti med izdelke z razmeroma visoko stopnjo finalizacije.

Smotno je dati poudarek in posvetiti večjo pozornost prostorskemu vprašanju ter vsestransko osvetliti režime dela.

Razmere TO so delavcem v DO dobro znane, saj so že pred časom bili o njih temeljito seznanjeni bodisi prek samoupravnih teles ali prek sredstev javnega obveščanja, saj TO združuje svojo dejavnost na utesnenih, za proizvodnjo neprimernih sedmih dislociranih mestih, kar je iz organizacijskih razlogov težko sprejemljivo, posebno, če tenko prislunemo željam in potrebam domačega nenasitnega trga po vedno večjem številu vrtnalno-razbijalnih garnitur, prepotrebni domači rudokopom.

Sedanje in prihodnje potrebe po tovrstnih orodjih nam dajejo snov za razmišljanje, ali se naša družba zaveda, kaj pomeni stagnacija proizvodnje tega blaga, ali izdelki, ki jih delavci nudijo domačemu trgu, in substitut uvoznih artiklov, katerih uporabniki se že danes oskrbujejo in jih plačujejo s prepotrebni konvertibilnimi valutami.

Ne smemo zanemariti dejstva, da nekateri jugoslovanski gospodarstveniki razmišljajo nekoliko drugače, kar nam nazorno pove članek dopisnika Večera iz marca 1982, ko govori o izgradnji kapacitet za izdelavo gumijastih nití, katerega v celoti citiram:

»SKUPNI INTERES ...

Dvajset jugoslovanskih predstavnikov pozameritirske industrije je sklenilo, da podpišejo samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo nove tovarne gumijastih nití v Dimitrovgradu. Analize so pokazale, da od 750 ton teh vlakn, kolikor jih potrebuje jugoslovanska industrija, le 200 ton proizvajajo domači proizvajalci, kar 550 ton pa jih kupujemo na konvertibilnem tržišču v tujini.

Iz vsebine članka je razvidno, da strokovni krogi razmišljajo, kako zgraditi kapacitete doma, da bodo uvozne potrebe nadomestili z domačimi.

Postavlja se vprašanje, kako pa razmišljamo delavci v železarni Ravne, ki smo edini proizvajalci take gradbene in rudarske opreme v domovini, s tem da po nam že znanih podatkih pokri-

vamo naše gospodarstvo samo v višini 10 % potreb. Ali se še nismo vprašali, kdaj bomo pristopili k resnemu razmišljanju pokrivanja tržnih potreb proizvodov za odkop rudnih bogastev, ali bomo še dolgo opazovali, kako se bohotijo zunanji konkurenčni proizvajalci na našem trgu, ali ne bi devizna sredstva, ki jih odvajamo za nakup teh komponent, uporabili v druge preprotebnene namene našega gospodarstva?

Navsezadnje je treba dati poudarek razširitvi spornih kapacitet, ki bodo omogočile dodatno zaposlitev ženskam, ki v občinskem merilu nastopa kot akutni problem.

S prispevkom sem želel javno seznaniti o konkurenčnem razmišljanju tistih teles, ki o razvojnih posegih zno-

traj naše DO in širše družbe, tako razmišljajo.

Prispevek, navedene vsebine želi osvetliti sedanje kazalce stanja proizvodov pnevmatičnih in jutri hidravličnih orodij in postaviti vprašanje pred ožjo in širšo javnostjo, ali se bomo vklopili v tokove gospodarskih potreb na zmeren nivoju, ali se bomo spustili v bitko za znižanje deviznih odlivov iz federacije zaradi nakupov tega blaga, ali bomo podprli bitko za smotrno in večje pridobivanje trdih goriv ter ostalega rudnega bogastva, in navsezadnje, ali bomo že enkrat pristopili k nudenju delovnega standarda delavcu v tej TO.

Jože Grzina, ravnatelj
TOZD pnevmatični stroji

Pomen tehničnega normiranja dela za ustvarjanje ekonomske stabilizacije v TOZD

Študij dela, predvsem njegovo normiranje kot del oblikovanja organizacije dela, ima ogromen pomen za povečanje produktivnosti dela, zmanjšanje stroškov poslovanja, kar vpliva na našo ekonomsko stabilizacijo in s tem prispeva k lažjemu vključevanju delitve dela in konkuriranju na tujih tržiščih.

Osnovni cilji študija dela so usmerjeni v to, da pomagajo z racionalno organizacijo v tozidih odkrivati rezerve delovnega časa, določati časovne norme, večati produktivnost dela, zmanjšati napor, povečati zaupanje in sigurnost pri delu, zmanjšati stroške poslovanja in olajšati upravljanje v proizvodnjah.

Znano je, da se vse rezerve v neki proizvodnji delijo na tri kategorije, ki so:

- rezerve samega dela
- rezerve osnovnih sredstev
- rezerve predmetov dela.

Študij dela se ukvarja z raziskovanjem vseh treh rezerv, posebno rezerv samega dela. Tako omogoča široke možnosti za analiziranje in normiranje raznovrstnih del in nalog. Po izvršeni analizi snemanja časov se izračunajo tehnične norme in se nakaže možnost za izboljšanje obstoječih metod dela.

Študij dela se deli na dva osnovna dela:

- racionalizacijo ali poenostavljanje dela s standardizacijo in
- tehnično normiranje.

Oba dela sta zelo pomembna in se med seboj dopolnjujeta v eno povezano celoto v poslovanju TOZD.

Norma kot organizacijski faktor v poslovanju in upravljanju TOZD

Vsaka temeljna organizacija pripravlja precej planov in se ukvarja še z drugimi delovnimi aktivnostmi z namenom, da bi pospešila poslovanje, in to:

- izdelava planov proizvodnje po asortimentih in količinah ter terminiranje tehnoloških procesov dela
- planiranje razvoja in upravljanje nove proizvodnje
- planiranje stroškov proizvodnje in poslovanje v celoti
- planiranje delovne sile
- planiranje rokov izdelave posameznih proizvodov
- planiranje in dopolnjevanje sistema delitve OD in nagrajevanje po delu itd.

Osnova vseh navedenih aktivnosti in še drugih so pravilno določene tehnične norme.

S pravilnim snemanjem časa, posebno dodatnega časa, se ugotavljajo vsa trajanja delovnega časa v delovnem dnevu in se elementi časa razvrščajo po kategorijah delovnega časa. S pomočjo bilance delovnega časa je mogoče zavzeti razne organizacijske posege, da se prevelike izgube uredijo na najmanjšo mejo.

Norma kot psihološki faktor

Študij dela, predvsem njegovo normiranje, se lahko uveljavlja na vseh področjih organiziranega dela. Znano je, da se z normiranjem dela lahko ukvarjajo samo strokovnjaki, ki dobro poznajo tehnološki proces in so šli skozi specialne tečaje — seminarje ali redno študirali študij dela in ki imajo interes za to delo. Analitiki ali tehnologi za študij dela morajo poleg tehničnega znanja za opravljanje svojega dela znati vzpostaviti z delavci pravilne odnose. Kajti od delavca se ne more zahtevati samo učinek dela, ampak je treba upoštevati:

- njegovo pomembno vlogo v procesu dela
- pravilni pristop do njega
- pravilno ocenjevanje njegovih rezultatov dela in
- pravilno nagrajevanje njegovega dela.

Vsa dela in naloge, ki se normirajo, morajo biti razumljiva, da ne pride pri delavcih do nepotrebnega prerekanja. Kolikor so vsi dejavniki normiranja dela pravilno določeni, se doseže zaupanje tehnologa za študij dela do delavca in s tem delavci sprejemajo nove iniciative v zvezi z normiranjem.

Zaradi tega študij dela, predvsem pravilno določanje norm, izboljšuje medsebojne odnose. Če so norme pravilno določene in če je delavcem dostopna (dana na vpogled) analitična dokumentacija, se zaupanje delavcev do dela poveča. S pravilnim normiranjem se odstranijo težnje po previsokih zaslužkih pri delavcih, ki manj in slabše delajo, kar ustvarja slabe odnose med delavci, ki boljše delajo. Dosežemo torej, da boljši delavci zaslužijo več od ostalih.

Pravilno določene tehnične norme z upoštevanjem dodatnih časov prispevajo k humanizaciji dela. Zelo dobro s psihološkega vidika deluje na delavce, ker vedo, da se jim vsa pomožna

dela in odmori za počitek, monotonijo in za fiziološke potrebe upoštevajo v normi.

Norma kot ekonomski faktor

Od mnogih koristi, ki jih imamo od norme, je ekonomski faktor najvažnejši, in sicer:

— Družbena korist od pravilno določenih norm je večnamenska. Norma omogoča poleg drugega, da se ustvari večji obseg proizvodnje, ker se istočasno poveča produktivnost dela in dohodek TOZD. S povečanjem proizvodnje se manjšajo fiksni stroški proizvodnje in stroški prodajne režije, ker se večji obseg proizvodnje plasira na tržiščih.

— Individualna korist vsakega delavca od pravilno postavljene norme se odraža v osebnem dohodku pri delavcih, ki dobro delajo, da še več zaslužijo.

Pogoji za uspešno upravljanje tehničnih norm

Znano je, da analitiki oz. tehnologi, ki delajo na snemanju, pri izračunavanju in standardiziranju norm, potrebujejo še ostale osnovne pogoje:

— Odnos vodstva TOZD in družbenopolitičnih organizacij do dejavnosti študija dela, da to področje postane neposredno obnašanje teh organov in da gre za trajno nalogo. Istočasno je treba imeti v mislih, da je to zelo vsebinsko in strokovno delo, ki sega v mnoge že omenjene discipline. Po drugi strani je to delo, ki najbolj direktno vpliva na osebne dohodke delavcev, kjer je vsak najbolj občutljiv.

— Usposabljanje in izbor kadra za študij dela je bistvenega pomena za doseganje zaželenega uspeha.

— Vsi delavci, ki delajo na področju študija dela oz. na normiranju dela, morajo izpolnjevati določene pogoje, ki so:

- specializacija ali redno šolanje s področja študija dela
- dobro poznavanje tehnološkega procesa proizvodnje oz. dejavnosti, kjer se izvaja študij dela

Kršitve in nezakornosti v železarni Ravne v letu 1981

Lani je bila objavljena prva analiza kršitev in nezakornosti v naši DO za leto 1980. Zato je letošnji prikaz kršitev in nezakornosti izdelan v primerjavi z letom 1980, ko smo prvič začeli sistematično beležiti vrsto kršitev, njihov obseg in se vprašali tudi po vzrokih. Takšna analiza ne sme biti zaradi prikaza samega, ampak naj služi za razmislek, predvsem pa za ukrepanje vsakemu posamezniku, vodilnim in vodstvenim delavcem v sredinah, kjer se kršitve in nezakornosti pojavljajo.

Pojavne oblike

Pojavne oblike kršitev in nezakornosti v naši DO so enake kot v prejšnjih letih. Pri tem naj ne moti dejstvo, da prikaz vsebuje tudi spore s poslovnimi partnerji. Tudi tu gre za kršitve, in sicer za kršitve dobrih poslovnih običajev, nemalokdaj pa tudi kogentno določenih zakonskih predpisov.

Načini reševanja so še vedno represivni, oblastveni in nič kaj samoupravni. Z ustavo, ZZD in zakonom o samoupravnih sodiščih je že dana možnost za samoupravno reševanje spornih razmerij, nastalih iz kršitev poslovnih in samoupravnih razmerij. Status-

— smisel za sistematično zbiranje, urejanje in analiziranje zbranih podatkov

— smisel za organizacijo dela

— samoiniciativnost in pravilno razvita samokritičnost

— smisel za sodelovanje, objektivnost in pripravljenost za pomoč drugim in

— dobra ocenitev izvršenega dela.

— Izbor naloge za študij dela je zelo pomemben, predvsem zaradi prioritete v tozdu, tako da se rešuje tista naloga, ki daje v tozdu največji učinek.

— Informiranost delavcev in vodstva o dejavnostih na področju študija dela.

Predvsem morajo biti neposredni in vodstveni delavci v tozidih seznanjeni s tem, kaj prinašajo tehnične norme in širši družbi. Predvsem je treba upoštevati način vrednotenja delavcev, ki delajo na področju študija dela, kajti iz vsega povedanega je vidno, da je to zelo strokovno in odgovorno delo. Po drugi strani pa je ugotovljeno, da na tem področju dela malo delavcev s primerno strokovno izobrazbo. Zato obstajajo razlogi, zaradi katerih je na področju študija dela takšno stanje, predvsem na področju normiranja. Gleda se na delavce, ki opravljajo študij dela, kot da oni določajo višino OD oz. »režejo kruh delavcem«. Pogostokrat ti delavci nimajo opore organov upravljanja in vodenja.

Zaradi tega in drugih omenjenih vzrokov se strokovnjaki, posebno pa inženirji za org. dela, neradi odločajo za področje študija dela.

Zaradi narave in funkcije dela na področju študija dela je priporočljivo, da bi delovala enotna služba v DO, ki bi urejala čase izdelave in jih standardizirala. S tem pa bi se preprečili vplivi želj posameznikov v tozidih. Z druge strani pa bi se lažje realiziralo načelo enotnosti določanja in uporabe delovnih norm, kar bi se odrazilo v rednejših učinkih med tozidi.

Aleksander Ristič, ing. org. dela

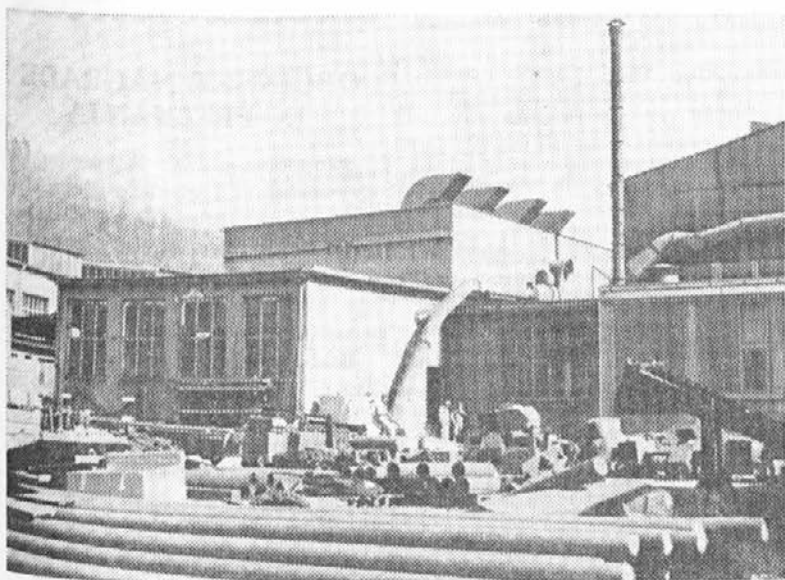
no je arbitraži dana možnost delovanja že s sedanjim sporazumom o združitvi v DO. Ta določila o notranji arbitraži, njeni pristojnosti so že določena in precizirana z osnutkom samoupravnega sporazuma. Sestavljen je tudi osnutek pravilnika o notranji arbitraži.

Med nas še ni prodrlo spoznanje, da je umazano perilo treba oprati doma. Številke o sporih in njihova vsebina to potrjujejo.

— Spori iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov pred sodišči združenega dela:

— v letu 1981 je bilo pred SZD obravnavanih 97 zahtevkov, na aktivni strani 88 (90,82 %), na pasivni 9 (9,2 %). V primerjavi z letom prej je to dvakrat več. V glavnem gre za povečanje števila zahtevkov za plačilo pavšalne odškodnine. Od celotnega števila obravnavanih zadev pred SZD je bilo zoper naše tozde oz. del. skupnosti uperjenih 9 zahtevkov ali 10 manj kot prejšnje leto.

Dva primera sta, ko je bila zahtevana odškodnina zoper jeklovarno in tozid RPT. Leto prej je bilo takih zahtevkov 6. Seveda pa zmanjšanje ne-

»Stopnice«

kaže, da je bilo zato delovnih nezgod manj, gre le za to, da se delavci obračajo direktno na svoj tozid ali zavarovalnico za sklenitev izvensodne poravnave in ne zahtevajo odškodnine prek sodišča. Nekaj primerov pa je takih, ko zdravljenje pri oškodovancih še ni končano.

Zahtevkov iz delovnega razmerja je v primerjavi z letom prej manj, v letu 1981 so bili 3 (prej 7) pa še iz teh treh primerov je videti, da so delavčeve zahteve za varstvo pravic pred sodiščem bile neutemeljene. Žal pa ni evidence, koliko teh zahtev se rešuje pred delavskimi sveti po tozidih.

Dejstvo je, da imamo na tem področju reševanja zadev s strokovnim pristopom, zakonitim delovanjem in samoupravnim reševanjem spornih zadev veliko možnosti, da delavcem v nobenem primeru ne bo potrebno zahtevati varstva pravic pred sodišči združenega dela.

Imeli smo tri primere zahtevkov s področja varstva pravic zaradi osebne dohodka — število je enako kot leto prej, ni pa znano število zahtevkov, ki so se obravnavali interno. En zahtevek za priznanje avtorstva zoper tozid RPT. To je prvi primer tovrstnega zahtevka, zadeva je še v postopku. Zaradi pomena inventivne dejavnosti bomo morali paziti, da bodo takšni spori rešljivi v zadovoljstvo obeh strank. Zaradi delovni organizaciji, predvsem zaradi moralnega učinka in zato, ker so postopki v takih primerih nesprejemljivo dolgi.

Omembe vredno je pa dejstvo, da ni bilo zahtevkov s področja stanovanjskih razmerij in da v nobenem primeru v skladu s svojo pristojnostjo ni ukrepal družbeni pravobranilec samoupravljanja. Iz številčnega in strukturalnega prikaza je torej razbrati pozitivne premike k zmanjšanju kršitev in nezakonitosti na področju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov. Takšen padec bi si želeli tudi v bodoče, a ne zato, da se delavci svojih pravic ne bi zavedali, ali da jim ne bi bilo omogočeno varstvo pravic v enaki ali še večji meri, ampak zaradi spoznanja, da do kršitev in nezakonitosti v največji meri sploh ne prihaja več, če pa že, da se rešijo po samoupravnih poti v sredini, kjer so se pojavili.

Zahtevki temeljnih organizacij in delovnih skupnosti zoper delavce pred sodiščem združenega dela

Od celotnega števila obravnavanih zadev — 97 pred sodiščem združenega dela — so jih tozidi oz. del. skupnosti vložile zoper svoje delavce v 68 primerih, v primerjavi z letom prej je to za 52,5 % več.

85 zahtevkov se nanaša na plačilo pavšalne odškodnine na podlagi dokončne odločbe disciplinske komisije in zaradi njene neizpolnitve.

— V 26 primerih so delavci takoj po vložitvi predloga pred sodiščem svojo obveznost poravnali in je bil postopek ustavljen.

— V 24 primerih je bila pred sodiščem na prvi stopnji ugotovljena pravilnost postopka znotraj delovne organizacije.

— V 11 primerih delavci niso plačali niti po pravomočnosti odločbe sodišča in je bilo potrebno vložiti izvršbo na njihov osebni dohodek, na druge dohodke ali premočeno premoženje.

— V 21 primerih je zahtevek vložen pred sodiščem, vendar postopek še teče in sodišče še ni odločilo.

— V 3 primerih smo zahtevek za plačilo pavšalne odškodnine umaknili, ker v disciplinskem postopku ugotovljena odgovornost delavca ni bila utemeljena v taki meri, da bi jo lahko dokazovali pred sodiščem.

Višina pavšalne odškodnine, ki so jo tozidi in delovne skupnosti uveljavljale pred sodiščem, je segala od 91,60 do 2607,60 din. Vprašljivi so predvsem ti najnižji zneski pod 100 din, saj so v teh primerih stroški postopka tako znotraj delovne organizacije, še posebej pa pred sodišči znatno višji. Vendar ne smemo gledati na pavšalno odškodnino samo s tega vidika, ampak tudi s stališča njene preventivne in vzgojne funkcije. Sicer se je pa v letošnjem letu pavšalna odškodnina v povprečju povečala za 60 %.

Največ zahtevkov za plačilo pavšalne odškodnine pred sodiščem je vložila jeklarna — 27, sledijo valjarna — 14, vzmetarna — 12, kovačnica — 11, jeklolivarna — 6, podrugod pa je število manjše. Vseh zahtevkov pavšalnih odškodnin in že plačanih izvensodno je bilo 351. Tako je skupno jeklarna zahtevala pavšalne odškodnine v 128 primerih, valjarna v 63, vzmetarna v 30 itd.

Odškodninska odgovornost in s tem plačilo pavšalne odškodnine se je zahtevalo v glavnem zaradi zamujanja na delo, predčasnega odhajanja z dela, neopravičene izostanka in samovoljne prekinitve delovnega razmerja. Zamisliti se velja ob dejstvu, da je zelo malo predlogov prihajalo iz delovnih skupnosti in temeljnih organizacij skupnih dejavnosti. To pa gotovo ne zato, ker tam omenjenih kršitev ne bi bilo. Še več, navedemo lahko, da je spekter možnih kršitev v teh sredinah lahko celo večji (škodljive poslovne odločitve, neizvrševanje oz. slabo izvrševanje medsebojnih uslug...). Namen

uvredbe pavšalne odškodnine bo dosežen, če se bodo določila pravilnika uporabljala dosledno za vse primere in za vsakogar, ki jih krši, od poslovnodnega pa do nekvificiranega delavca.

Trije primeri zahtevkov temeljnih organizacij (PII, SGV in armature) so bili za izpraznitev stanovanj. V dveh primerih postopek še teče, v enem pa je sodišče že odločilo, da se zahtevku ugoti.

Kot je videti, pretežni del zahtevkov na aktivni strani odpade na zahteve za plačilo pavšalne odškodnine. Porast

v primerjavi z letom 1980 je izredno velik. V letošnjem letu kaže podobno. V prihodnje bo na tem področju treba napraviti strokovno analizo o učinkih pavšalne odškodnine oziroma kakšno novo kvaliteto pri spoštovanju delovnih obveznosti je prinesla, in prihodnje leto, ko bosta od uvedbe pavšalne odškodnine pretekli dve leti, bo pravi čas za to.

(Povzeto iz poročila vodje pravne službe Draga Mežnarja; nadaljevanje v prihodnji številki)

O DELU DISCIPLINSKE KOMISIJE

Rad bi napisal nekaj o naši disciplinski komisiji. K temu so me spodbudili članki o njenem delu, a to sem tudi sam dvakrat občutil v zelo kratkem presledku.

Če prelistaš stare Fužinarje in bereš o delu disciplinske komisije, takoj zbode v oči struktura kaznovanih. Marsikdo je to že opazil. Kaznovani so večinoma delavci iz neposredne proizvodnje ali pa, bolj po naše rečeno, delavci, ki opravljajo fizično ali strojno delo do 10. grupe. V vsem obdobju, kar prebiram te vrstice, sem zasledil le enega predelavca. Druge strukture zaposlenih v železarni (tudi ženske štejem zraven) še nisem zasledil. (Naj mi komisija oprostí, če sem slučajno spregledal katerega.) Posebej pogrešam kakšnega (ali kakšno) uslužbenko iz naših pisarn. Je tam RES tak red? Kdo le potem kupuje v Nami zjutraj med delovnim časom, koga vse srečaš med delovnim časom v točilnici? V tej disciplinski rubriki pa od teh delavcev še nobenega nisem zasledil.

Ne bi se rad preveč oddaljil o svoje teme, me je pač zaneslo. Od tozidov in del. skupnosti naprej, kjer prijavljajo kršitelje, bomo morali začeti stvari spreminjati, saj menda ne bomo preimenovali komisije v »disciplinsko komisijo neposrednih proizvajalcev do 10. SSD« — ?

Sedaj pa še nekaj o delu te komisije.

Nobenemu ni vseeno, če mora na zagovor. Tudi meni ni bilo.

DISCIPLINSKA KOMISIJA DELA PO SAMOUPRAVNO SPREJETEM PRAVILNIKU

Pred dobrim letom dni smo se v železarni odločili, da bomo mesečno objavljali imena kršiteljev delovne obveznosti, pa tudi imena vseh, ki jih komisija obravnava zaradi ugotovitev pavšalne odškodnine. Dvakrat letno smo v službi pripravili tudi statistično poročilo o delu komisije, vse v smislu temeljitega obveščanja in sprejemanja povratnih pripomb na naše delo.

Prvi se je oglašil s svojim člankom tov. Čepelnik iz TOZD RO Prevalje. Res je verjetno nekoliko prizadet tudi zato, ker je bil dvakrat obravnavan na komisiji, vendar so njegove ugotovitve in razmišljanja dokaj površna. Že če bi polistal po Pravilniku o obveznostih in odgovornostih, bi lahko marsikaj sam razčistil in bi tudi »kritičnost« z njegove strani lahko odpadla.

Glede navedb pa tako: tudi sami v službi ugotavljamo, da je večina prijavljenih iz neposredne proizvodnje in na to tudi v svojih analizah opozarjamo. Niso pa sami taki, kot to navaja tov. Čepelnik. Tudi iz delovnih skupnosti je bilo nekaj sodelavcev v postopku in med njimi so bile tudi ženske. Točno število lahko dobi tov. Čepelnik, če se oglasi v službi. Glede dela disciplinske komisije pa je postopek natančno napisan v VIII. poglavju pravilnika.

Komisija dela po pravilniku in lahko rečemo, da pač v ničemer ne kaže delo v »kleti« na dela na sodiščih, saj že sama »okrogla« miza kaže na to, da se poskušamo samoupravno, tovariško in v okviru pravilnika prebiti do materialne resnice. Kadar delavec meni, da komisija ni odločala v

Herman Čepelnik

skladu s pravilnikom, lahko na izrečni sklep ugovarja. O tem pa govori X. poglavje pravilnika.

Še o pravici zastopanja delavca je pisano v članku. O tem obširno govori 22. člen pravilnika in to pravico bi delavec lahko tudi izkoristil. Če je ni, zato ne more kriviti disciplinske komisije.

Ob koncu bi še pripomnili: zadovoljni smo, da se zadeva premika, da delavci razmišljajo o našem delu. Vendar naj bo tako razmišljanje tudi konkretno. Zaključili bi samo z mislijo predsednika sodišča ZD iz Maribora tov. A. Šiferja, ki je ob obravnavi na Ravnah povedal, »da smo

slabi samoupravljalci vsi, ki se nočemo seznaniti s samoupravnimi akti, ki zadevajo naše delo.« Med temi akti je tudi pravilnik o obveznostih in odgovornostih, ki smo ga delavci vsake TOZD in delovne skupnosti demokratično sprejemali na zborih, potrdili pa so ga delavski sveti.

Disciplinska komisija obravnava primere, ki jih kot predloge dostavi predlagatelj. Predlagati uvedbo postopka pa ima pravico vsak delavec, zato tudi za disciplinske postopke velja načelo: »Brez tožnika ni sodnika.«

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

Razstava o delavskem gibanju v Mežiški dolini v Delavskem muzeju na Ravnah

(Odprta 16. aprila 1982)

Razstavo, ki nosi naslov Delavsko gibanje v Mežiški dolini, smo postavili v čast kongresov Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije ter v spomin tistih generacij revolucionarjev in komunistov, ki so delovali v naših krajih med vojnama ter med NOB in revolucijo. Pomen njihovega dela je presegel krajevne meje in so nekatera njihova dejanja dobila jugoslovansko, včasih pa tudi evropsko razsežnost.

Razstava je razdeljena na pet poglavij, da bi bila bolj pregledna.

Prvi del je uveden, kjer s slikami in dokumenti opozarja, da je delavsko gibanje pri nas sestavni del delavskega gibanja v slovenskem, jugoslovanskem in evropskem prostoru.

Drugi del, ki ima naslov Prevrtni dnevi novembra 1918, kaže, da je oktobrska revolucija prelomnica tudi za slovensko ljudstvo. Razstavljeni dokumenti govorijo o naslednjem:

1. O taboru v Šentjanu pri Dravogradu 7. aprila 1918
2. O stavki v Mežici, ki se je pričela 26. junija 1918
3. O delavskih nemirih v Mežiški dolini prve dni novembra 1918
4. O nastopu Franja Malgaja, o bojih za Koroško in o plebiscitu

Tretje poglavje govori o nastanku in delu prve partijske organizacije v Mežiški dolini, ki je nastala na Ravnah 1. maja 1920. leta. Za ustanovitelja veljata Lovro Kuhar-Prežihov Voranc in Viktor Kolesa iz Ljubljane. Takrat je Voranc prvič nastopil javno kot politični delavec na številnih zborovanjih po naših krajih in v takratnem delavskem časopisu. Aktivno je posegel tudi v predplebiscitni boj na Koroškem ter delal v sindikatu in bil med ustanovitelji delavskega kulturnega društva Svoboda. Prav tako so se komunisti spopadli na volitvah v konstituanto in postali tretji najmočnejši po številu glasov na območju Mežiške doline in Dravograda.

Četrty del z naslovom KPJ v ilegali 1921—1930 poskuša prikazati delavsko gibanje v celoti. Namreč v tem času težkega dela v ilegali je komunistom predvsem na Ravnah uspelo prodreti v vse dovoljene delavske organizacije, ki so bile v rokah socialistov.

Dokumenti opozarjajo na sindikate ali strokovne organizacije. Ravenska Zveza kovinskih delavcev Jugoslavije je bila povsem v rokah komunistov. Poleg teh organizacij, ki so se bojevale le za materialni položaj delavcev, so bile pomembne Svobode, v katerih je teklo intenzivno kulturno in športno življenje. Nič manj ni bil pomemben politični boj ob volitvah, ko so socialisti skupaj s komunisti večkrat zabeležili vidne volilne uspehe. Pomembna zmaga delavcev je bila v Mežici leta 1926, kjer so socialistični občinski odborniki pod vodstvom Vinka Möderndorferja izbojevali meščansko šolo in vodovod. Na Ravnah je v tem času sicer bila občina v rokah komunistov, toda tega niso mogli prav izkoristiti. Največjo zmago so si zagotovili 1927. leta na oblastnih volitvah, ko so delavci pod vplivom komunistov nastopili z enotno listo in dosegli drugo mesto za Slovensko ljudsko stranko (klerikalci).

V času od 1921. do 1930. leta je ravska partijska organizacija pod vodstvom Prežihovega Voranca dosegla vrh svojega delovanja. To je ponazorjeno s fotografiskim gradivom. Največji uspehi so bili tile:

1. Organizirali so tajne prehode prek državne meje, kjer je tekla pošta v obeh smereh za celotno jugoslovansko partijo. Prenašali so po njih velike količine partijske literature iz inozemstva, po njih so varno vodili partijske funkcionarje in preganjance vseh balkanskih partij vse do leta 1930.
2. Organizirali so II. in III. kongres SKOJ v Kefrovem mlinu leta 1923 oz. 1926.
3. Leta 1926 so organizirali partijsko okrožje Sever, ki je segalo do Maribora in Celja; vodstvo je

dejansko bilo v rokah ravnskih komunistov.

Skupina razstavljenih dokumentov nas opozarja, da je maja leta 1930 policija odkrila ravenško organizacijo. Velik del komunistov in tudi drugih osumljenih ljudi so zaprli in jih obsodili na dolga leta robije, del se jih je umaknil v inozemstvo in so nadaljevali svoj boj v pregnanstvu po Evropi in SZ. Nekateri naši komunisti so se uveljavili kot pomembni borci v evropskem komunističnem gibanju. Prežihov Voranc je npr. imel pomembne zadolžitve pri Kominterni in v tem času je postal eden najpomembnejših Titovih sodelavcev. Ivan Kokal in Jože Dihpol sta se udeležila španske državljanske vojne kot borca mednarodnih brigad.

V petem delu razstave, ki obsega čas od 1930 do 1941, nekaj dokumentov opozarja na veliko brezposelnost in bedo delavcev, zlasti po propadu laškega rudnika. To je tudi obdobje, ko so se delavci tudi v naših krajih bojevali za kolektivne pogodbe in spoštovanje delavske zakonodaje, ki so jo ignorirali podjetniki in oblasti.

V tem času so bili zelo dejavni sindikati, na Ravnah podružnica Zveze kovinskih delavcev Jugoslavije, v Mežici in Črni pa Zveza rudarjev Jugoslavije. Prav tako so bila dejavna delavska kulturna društva Svobode na Ravnah in Prevaljah, v Mežici in Črni, ki pa so morala po uvedbi šestostanuarske diktature opustiti športno delovanje. To je prevzel Sokol, ki je postal režimska organi-

OBČINSKE NAGRADE IN PRIZNANJA

Skupščina občine Ravne bo na slavnostni seji ob letošnjem občinskem prazniku, ki bo v nedeljo, 16. maja, ob 10. uri v Titovem domu na Ravnah, podelila letošnje občinske nagrade in priznanja. Nagrade bodo prejeli:

Rudi Vrčkovnik iz Mežice, Filip Jelen z Leš in Marija Štruc iz Kotelj.

Priznanja bodo prejeli: krajevni odbor ZZZB NOV Črna, taboriški odred Koroških jelkarjev Ravne, MPZ Vres, DPD Svoboda Prevalje, in pionirski odred OŠ Prežihovega Voranca z Raven.

F.R.

rasla sovražna dejavnost domačih nemčurjev in njih zaslepljenih simpatizerjev. Na to opozarjata dva dokumenta. Najbolj energično se je fašistični nevarnosti od znotraj in od zunaj uprla partija. Odras tega so bili narodno-obrambni tabori naprednih študentov v naših obmejnih in siromašnih krajih. Istočasno pa so se jugoslovanski komunisti že bojevali v Španiji kot prostovoljci proti fašizmu; iz naših krajev Ivan Kokal in Jože Dihpol.

Ob otvoritvi razstave

zacija. Višek so Svobode dosegle z zletom v Celje 7. julija 1935, ki so se ga svobodaši iz Mežiške doline udeležili množično. Ker se je tu manifestirala enotnost delavskega razreda in ker so za njo bili komunisti, so jih oblasti razpustile.

Dokumenti dalje opozarjajo, da so delavci že drugo leto 1936 ustanovili društva Vzajemnost, kjer so se močno uveljavljali komunisti in njih simpatizerji.

V letih 1931/1932 se je obnovila partijska organizacija na Ravnah in še nove so nastajale v Mežici in na Prevaljah. V tem času sta se komunistom pridružila vidna delavska voditelja Vinko Möderndorfer in Karel Doberšek.

Po priključitvi Avstrije k Nemčiji je v naših krajih močno na-

Na koncu je nameščeno fotografsko gradivo o najbolj aktivnih komunistih, ki so bili takoj po okupaciji jedro odporniških skupin in so kmalu postali žrtve okupatorjevega nasilja. Naj omenimo Jakoba Logarja, Franca Lepka, Jožeta Kneza, Franca Šterna, Henrika Zagernika in še več bi jih lahko našli.

Upamo, da je iz razstavljenega gradiva vidno dejstvo, da je bil naprednih delavcev, predvsem pa komunistov med vojnama bil priprava na NOB in revolucijo.

Razstava je stalna in bo odprta vsak dan od 9. do 13. ure, po tokih in petkih pa tudi od 14. do 17. ure.

Alojz Krivograd

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto IX

Ravne na Koroškem, 15. maja 1982

Št. 5

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Vsem mladim najlepše
čestitke ob mesecu mladosti

KS 00 ZSMS železarne Ravne

Seminar vodij centrov za obveščanje in propagando

Od 2. do 4. aprila je potekal v Lipnici seminar za urednike glasil OK ZSM in dopisnike lokalnega ter mladinskega tiska v Sloveniji. Seminar je pripravil Center za obveščanje in propagando pri RK ZSMS, bil pa je hkrati nekakšen zaključek vseh tistih regijskih seminarjev, ki so potekali vse do marca. Tako smo se lahko v dneh seminarja ponovno prepričali, da ocena s teh posvetov po regijah velja. Enako pa velja tudi, da Zveza socialistične mladine mnogokrat ni sposobna mobilizirati mladih v razreševanju njihovih problemov ter interesov, to pa je hkrati povezano tudi s tem, kako mlade informiramo o problemih, ki nastajajo, in o prizadevanjih mladinske organizacije pri tem. Naravnost nerazumljivo je torej, kako je mogoče, da v več kot polovici OK ZSMS niso našli možnosti, da bi na seminar poslali vsaj enega mladince ali mladinko, ki bi potem pridobljeno znanje ne samo prinesel, ampak ga tudi uporabil pri urejanju predkongresnih števil občinjskih glasil ter pri dopisovanju v različna sredstva javnega obveščanja. Verjetno si takšnega odnosa do informiranja v času priprav ne bi smeli dovoliti, še posebej ne za tegadelj, ker so se vsi predavatelji in udeleženci ustnega časopisa in okrogle mize nadejali zares polnoštevilčne udeležbe mladih novinarjev. Nekatere OK ZSMS so zatajile, vseeno pa lahko rečemo, da je seminar uspel. Seveda, uspehe takšnih oblik izobraževanja je zmeraj možno preverjati le v praksi, v delu osnovnih sredin. Tudi preizkušnje tega, kako in koliko bomo pridobljeno znanje znali vnovčiti, morajo biti nekakšno vodilo, usmerjevalec. Tega pa ni bilo tako malo, vsaj po aktualnosti in pestrosti tem in predavanj sodeč ne. Toliko težav in problemov iz najrazličnejših občin in okolij je bilo povedanih, da človeku ob spoznanju, češ tudi oni imajo težave, splahni malodušje in nasprotno od tega vliva voljo riniti, vztrajati in se boriti. Škoda, da okrogla miza z novinarji najrazličnejših slovenskih medijev ni dosegla prvotnega namena. Ni in ni šlo. Udeleženci seminarja niso našli prave klime za debate in stvari so prepustili njim, ki so prišli na okroglo mizo zaradi udeležencev in zaradi vprašanj. Omenimo nekaj misli predsednice RK ZSMS Darje Colarič, ki je tudi sodelovala na okrogli mizi, in sicer, da se informacije mladih zastavljajo. Takšno stanje je opazno in pristočno že dlje časa na vseh področjih, tudi na delovnih akcijah mladih. Podobno je tudi v predkongresnih aktivnostih mladih na njihov zborovanju, na skupen pregled in analizi-

ranje njihovega štiriletnega dela. Vse drugače, včasih tudi nekoliko preveč obsežno in napihnjeno pa se piše o kongresih ZKS ter Zveze sindikatov.

Sicer pa bi iz ugotovitev in predlogov, ki jih je bilo slišati na seminarju, veljalo izpostaviti tole; udeleženci podpirajo in pozdravljajo izobraževanje s področja informiranja na družboslovni usmeritvi višjih in visokih šol. Ne glede na to, da so potem nazivi po končanem šolanju zelo nerazumljivi in naravnost čudni — ne znamo si namreč predstavljati diplomiranega novinarja — informatika. Prav tako je tudi izdelan operativni program dela od aprila do začetka kongresa. Tako se bodo sestale skupine za interno informiranje in posamezne skupine, ki skrbijo za informiranje na različnih področjih. Treba se je zares aktivno vključiti v priprave na mladinske delovne akcije, informirati mlade o njih in jim ponuditi vsestransko informacijo o namenu in pomenu mladinskega prostovoljnega dela. Glavna naloga pa je ta, da se aktivno delo mladih s področja informiranja zares čuti in odraža v pripravah na kongres povsod, zlasti pa v OO ZSMS. Na seminarju so se tudi obvezali, da bodo poleg predkongresnih aktivnosti spremljali še aktualnosti ob dnevu mladosti, pa tekmovanja TITO-REVOLUCIJA-MIR ter številne druge akcije, ki nosijo kongresni pečat.

Omenimo naj še, da je bila na seminarju odprta tudi razstava nekaterih glasil iz osnovnih, srednjih šol, krajevnih skupnosti ter organizacij združenega dela. V ta namen se bo pri centru za obveščanje in propagando RK ZSMS formirala posebna delovna skupina, ki bo redno spremljala vsebinsko zasnovo in kvaliteto vseh glasil, ki izhajajo med mladimi v različnih sredinah.

Seminar je za nami. Še se bo razglabljalo ter analiziralo najrazličnejše stvari iz njega, ne nazadnje tudi program, ki je bil vendarle malce preobsežen in strokoven za številne udeležence. Prevladuje pa enotno mnenje, da številne bogate izkušnje in napotke, ki so jih mladi informatorji dobili na seminarju o tem, kaj, kje in kako naj bi pisali in tudi v katera sredstva obveščanja, bodo najbrž s pridom uporabili. Kako domiselni in spretni bodo pri tem ter kako uspešni, pa bo pokazala prihodnost, in to v kratkem, kajti zavdati se namreč moramo, da številne naloge, ki stoje pred informatorji zlasti v predkongresnem obdobju, niso majhne, so pa odgovorne.

Silvo Jaš

Cilj naše propagande in agitacije je, da aktiviramo najširši krog delovnih ljudi in občanov. Krepi moramo lastne cilje (jasnost) in konkretizirati naloge. Cilj propagande in agitacije v naši domovini je, da našega človeka kritično, samoupravno in socialistično osveščamo, ki je po toliko letih razvoja našega socialističnega samoupravljanja zelo občutljiv za poskuse indoktrinacije in manipulacije. S krepitvijo osveščenosti delovnega človeka kot nosilca vseh družbenih odločitev bomo tudi močnejše uveljavljali osnovne etične vrednote in sposobnosti marksistične analize družbenih tokov in cilje ter naloge. Najboljša obramba je napad — to pa ravno zahteva od nas, da z večjo ofenzivnostjo afirmiramo naše vrednote, rezultate, pri tem pa ne smemo zatajiti protislovij našega razvoja (s pogojem, da pospeši ustvarjalno razreševanje v socialistični

Darja Colarič, predsednica RK ZSMS: »Borba za slehernega mladega človeka«

samoupravni smeri). Ker je vsebina agitacije in propagande vsekakor idejni boj na razrednih osnovah socialistične revolucije, je temelj organizirane, sodobne, socialistične agitacije in propagande kakovostno, idejnopolitično, na marksističnih osnovah razvito teoretično delo.

V naši propagandi gre za načrtna prizadevanja za širjenje idej, prakse in vrednot socialistične samoupravne družbe. Takšna prizadevanja so seveda sestavina delovanja subjektivnih sil, posebej tudi idejnopolitičnega in celotnega družbenega usposabljanja ljudi za to, da bodo zavestni nosilci takšne agitacije (pridobivanja ljudi za ideje) in propagande v celotnem mehanizmu samoupravne demokracije. Pri vsem tem pa ne sme biti ravnodušna Zveza komunistov (saj mora biti v prvih vrstah boja pri utrjevanju svoje vloge med množicami).

O informiranju v organizacijah združenega dela, šolah in v krajevnih skupnostih je govoril Silvo. Navzoče je seznanil s tem, kakšne naj bodo informacije, da bodo zanimive za najširši krog, kako naj informiranje poteka.

V razpravi smo ugotovili, da v vseh organizacijah združenega dela izdajajo svoja glasila. Mladi dopisujejo v ta »tovarniška« glasila, vendar so še možnosti za večji prispevek mladih pri oblikovanju glasil. V njih pogrešamo kritičnost, ažurnost, zanimivost. Le to bomo morali vnesti v pisanje. V organizacijah združenega dela delavce informiramo tudi prek oglašnih desk. Ugotovili smo, da le-te (v Železarni Ravne) pretežno urejuje mladina. Vendar še niso urejene tako, kot bi morale biti, da bi bile zanimive za vse.

Informiranje in politična propaganda

Komisija za informiranje in propagando pri občinski konferenci ZSM Ravne na Koroškem je v marcu pripravila posvet vseh predstavnikov osnovnih organizacij ZSM v ravenski občini. Na njem so spregovorili o politični propagandi in o informiranju na šolah, v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela.

V prvem delu (ko so obravnavali politično propagando) so ugotovili, da ima propaganda naših narodov in narodnosti kratko, toda bogato zgodovino. Ne moremo zanikati, da sta krojila pot politične propagande, pot napredne ideje in sta za te ideje pridobivala ljudi (agitacija) Zveza komunistov Jugoslavije (komunistična partija) in tisk. Onemogočala sta, da bi sovražnik močnejše pritiskal na naše zavedne ljudi, in omogočila, da je prišla v svet resnica, kdo se bori proti sovražniku in

domačim izdajalcem. Prav tako naša propaganda ni zatajila v času informbiroja, v času, ko je Sovjetska zveza s Stalinom na čelu hotela pokoriti Jugoslavijo.

V zadnjih letih, ko posvečamo agitaciji (pridobivanju ljudi za napredne ideje) in propagandi vse večjo pozornost, je dozorela tudi potreba, da ustvarimo dobro organizirano sodobno informativno službo, gradimo dober informativni sistem. Dobro organizirana agitacijska in propagandna dejavnost mora biti sestavni del vsake akcije, vsakega informativnega toka. Akcijo pa moramo usmeriti v krepitev odločilne vloge revolucionarnega interesa delavskega razreda v naši družbi in v mobilizacijo (aktiviranje) delovnih ljudi in občanov za konkretne naloge sedanjega trenutka našega življenja in razvoja.

Na šolah poteka informiranje prek razglasnih postaj — šolskega radia. Uredniki posameznih oddaj te pripravljajo sproti (pač glede na trenutne potrebe in situacije). Izhaja predvsem literarno glasilo (skupno ga izdajajo mladinci in pionirji). Tudi na šolah so pomembne oglasne deske. Pozdravljamo pa akcijo mladih na rudarskem šolskem centru v Mežici, ki so pripravili svoj prvi »Bilten« (izšel je zadnje dni aprila).

Slabše je stanje v krajevnih skupnostih. Marsikje imajo oglasne deske, ki pa žal niso oskrbovane. Drugje bi jo radi imeli, a se srečujejo z objektivnimi ali subjektivnimi težavami, da je ni. Mnenja pa smo bili, da morajo biti resnično skrbno »izdelane«, da bodo privabile mimoidoče. Postavljene pa morajo

biti na krajih, kjer jih bo videlo največ ljudi.

V glavnem pa vsi dobimo največ informacij prav na sestankih.

Ugotovili pa smo tudi, da »informacije« marsikdaj »počivajo« pri predsedniku.

Jasno je, da le dobro informiran mladinec lahko svoje delo (funkcijo) opravlja v svoje in naše zadovoljstvo, v zadovoljstvo tistih, ki smo jim zaupali in jih izvolili. Pogrešamo pa tudi informacije (zaradi njih je marsikdaj okrnjena naša aktivnost).

Navzoči na tem posvetu so izrazili tudi željo, da bi organizirali »novinarsko šolo«. V njej bi mladi spoznali osnove za dobro in kvalitetno informiranje.

Marjana Kjorpenčev

Seminar za člane predsedstev OK ZSMS Koroške regije

Medobčinski svet ZSMS za Koroško je pripravil konec marca dvodnevni seminar za člane predsedstev OK ZSMS na Partizanskem domu na Mali Kopi. Vsi udeleženci, teh je bilo 35, so se v dneh seminarja srečali s številnimi zanimivimi temami, ki zadevajo mladine na vseh področjih njihovega dela in ustvarjanja. Andrej Logar z medobčinskega središča ZKS za Koroško je na zelo nazoren način prikazal številna protislovja sveta, nadalje je bil govor o mladoletniškem prestopništvu na Koroškem. Ob tem so bili nanizani tudi številni zaključki, kako spremeniti obstoječe stanje. Še bolj kot doslej bo treba stremeti za večjo organiziranost mladih v vrstah ZSMS, še bolj pa vzpodbuditi politično akcijo tudi v pionirski organizaciji. V posameznih okoljih je treba pogostejše pogovarjati o problemih, ki se porajajo med mladimi. In ne nazadnje je treba vzpodbuditi večjo samozaščito mladih povsod, kjer živijo in delajo.

Osrednjo temo na seminarju pa je imela predsednica RK ZSMS Darja Colarič. Govorila je predvsem o pripravi mladih na bližajoči se XI. kongres ZSMS. Prikazala je številne naloge, ki stoje pred mladimi v tem predkongresnem obdobju in ki se jih je treba lotevati z vso resnostjo. »Priprave na kongres, so borba za slehernega mladega človeka. To niso nikakršne fraze, temveč moramo tega človeka resnično vzgajati in ga pritegniti za delo na številnih področjih v

vrstah ZSMS. Mladi se namreč pogosto bojimo, strah nas je, da za naloge, ki nas čakajo, morda le še nismo dovolj zreli, usposobljeni. Pri tem gre za nekakšno negotovost, ki pa je odveč, kajti ravno mladi smo dokazali, da smo kos številnim odgovornim nalogam, ki nam jih nalaga trenutna politična in gospodarska situacija.« Darja je spregovorila tudi o stanovanjski politiki, pa o štipendiranju in zaposlovanju mladih. Tudi o teh problemih moramo realno spregovoriti na kongresu. Še vedno je prisotna tudi miselnost, da vse prevečkrat govorimo in ločujemo mlado generacijo na delavce, kmete in inteligenco. S tem pa podzavestno ustvarjamo med mladimi vrzel in protislovja, kajti če kdo, potem so to mladi, ki lahko naredijo prelomnico in spremenijo miselnost, ki je zakoreninjena v nekaterih sredinah.

Ob koncu naj omenimo še misel, ki je bila izražena na seminarju, in sicer, da imamo vse premalo časa za medčloveške odnose med mladimi; preveč je najrazličnejših sej, posvetovanj, pa kopica težko razumljivih gradiv in vse premalo akcij. Tudi o tem bi veljalo razmisliti.

Če potegnemo črto, lahko ugotovimo, da se je tovrstna oblika izobraževanja izkazala za zelo pozitivno in mladi Koroške bodo takšne ter podobne seminarje nedvomno še pripravili.

Silvo Jaš

spregovorili o zaključni prireditvi meseca mladosti v Beogradu. Tudi letos smo se odločili, da se bo te zaključne prireditve 25. maja udeležilo 40 aktivnih in delovnih mladincev.

V fazi evidentiranja je sodelovala večina mladinskih organizacij v občini. Odločitev o tem, kdo izmed evidentiranih bo 25. maja v Beogradu, bo oblikovana na razširjeni seji predsedstva občinske konference ZSMS, predtem pa na razširjenih krajevnih konferencah ZSMS v občini.

TEKMOVANJE MLADIH IZ ZNANJ IN VEŠČIN S PODROČJA SLO IN DS

Aprila je bilo v KS Mežica občinsko tekmovanje osnovnošolcev mladincev naše občine iz znanja in veščin s področja SLO in DS, katerega organizator je bil odbor pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem. Na tem, že tretjem tekmovanju, je nastopilo 10 ekip s vseh osnovnih šol v občini Ravne, po dve proučevalski s šolskih tekmovanj, ki so bila aprila.

V prvem delu tekmovanja so naši najmlajši člani ZSMS pokazali svoje teoretično znanje s področja spoznavanja civilne, narodne in protipožarne zaščite, znanje s področja prometne vzgoje in spoznavanja svoje mladinske organizacije. V drugem delu so se izkazali na področju streljanja z zračno puško, v tretjem delu pa so naši osnovnošolci mladinci na 6 km dolgi poti, ki se je vila po hribovih in gozdovih KS Mežica, dokazali svojo vzdržljivost, spretnost in znanje.

Pri premagovanju ovir, reševanju praktičnih in teoretičnih nalog, kot so določanje cilja s pomočjo busole, orientacija topografije, so naši vrli mladinci dokazali, da so s svojim znanjem tako praktičnim kot teoretičnim kos izvršiti še tako zahtevne naloge, ki se postavljajo danes pred mlado generacijo.

Za zaključek lahko napišem še to, da takšno usposabljanje sovpada z našo stalno akcijo »nič nas ne sme presenetiti« in da mladi tudi na tak način krepimo in razvijamo našo obrambno in družbeno samozaščitno vlogo, ki jo imamo kot enakopraven subjekt naše družbe.

Miroslav Garb

VEČJE VKLJUČEVANJE MLADIH

14. 4. 1982 je bila 13. redna seja koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne Ravne. Na njej so bile obravnavane tudi aktivnosti za april in maj, ki jih bo pripravil koordinacijski svet OO ZSMS železarne Ravne skupaj z osnovnimi organizacijami ZSMS v TOZD in DS. Predvidenih je precej dejavnosti, med katerimi so pomembnejše:

- sprejem zvezne štafete mladosti
- športno srečanje mladine in vojakov
- organiziranje literarnih večerov
- tekmovanje za Suhodolčanovo bralno značko itd.

Vse mladinke in mladince pozivamo, da se posameznih akcij udeležijo v čim večjem številu. Informacije dobite pri predsedstvu osnovne organizacije ZSMS.

Irma Fajmut

MLADI ZA POKAL MLADOSTI

V soboto, 22. maja 1982 bo predvidoma na Ravnah regijsko športno tekmovanje mladine in vojakov koroške regije. Zmagovalne ekipe iz občinskih tekmovanj v regiji bodo na njem preizkusile svoje spretnosti in sposobnosti v naslednjih panogah: v malem nogometu, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, hitropoteznemu šahu in odbojki. Sprejeta je bila odločitev, da morajo ekipo za odbojko sestavljati izključno mladinke.

Mladinke, mladinci občine Ravne, pridite bodriti in tovariško navijati za naše sovrstnike, ki nas bodo zastopali na tem regijskem tekmovanju!

ZADNJI NOSILEC ŠTAFETE MLADOSTI

Na osnovi evidentiranih mladincev za nosilca zvezne štafete smo na odboru za pripravo praznovanja meseca mladosti sklenili, da za zadnjega nosilca zvezne štafete 25. maja v Beogradu predlagamo mlado kmetovalko Anico Glinik.

Anica je kljub svojemu napornemu delu na kmetiji, ki stoji na Klemenovem hribu, znala poiskati pot v mladinsko organizacijo. S svojim požrtvovalnim in odgovornim delom je mladinka veliko prispevala k razvoju in krepitvi ZSMS. Več let je bila predsednica Aktivnosti mladih zadrušnikov Prevalje, to svojo funkcijo je vse do poteka mandata vestno in

odgovorno opravljala. V svoji sredini in navzven Anica uživa ugled in priljubljenost.

Ali bo Anica zadnja nosilka 25. maja, še ne vemo. O tem odloča odbor pri predsedstvu republiške in zvezne konference ZSMS. Povedati pa moram, da je Anica bila ena izmed 22 nosilcev zvezne štafete v občini Ravne.

25. MAJ V BEOGRADU

V preteklih dneh smo na predsedstvu občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem

Učenci osnovnih šol pišejo

SREČNO POT, KURIRČKOVA TORBICA!

Letos smo slovenski pionirji že dvajsetič nosili kurirčkovo torbico. V njej je pozdravno pismo predsedstvu SFRJ.

Pionirji naše šole in pionirji Osnovne šole Juričevega Drejčka smo sprejeli kurirčkovo torbico na Navrškem vrhu. Pred spomenikom OF so nam jo predali pionirji Osnovne šole Franja Goloba Prevalje. Povedati smo morali geslo.

Člani lutkovnih skupin vseh šol in vrtcev Mežiške doline smo imeli skupno predstavo. Posedli smo po odru Titovega doma in čakali, da nas je poklical Krojaček Hlaček — kar po telefonu, sestavljenem iz pločevinastih škatel. Bili smo prvi na vrsti in smo imeli malo treme. Pa je kar šlo. Nihče se ni zmotil in naša tovarišica je bila zadovoljna. Ko so se nato zvrstili še ostali lutkarji, smo na koncu vsi skupaj z lutkami na rokah in ob

S slovesnosti smo poslali pozdravno pismo predsedstvu SFRJ

Spremljala sta nas člana ZRVS. Med potjo nam je tovariš Klep pripovedoval o dogodkih med NOB. Pri spomeniku OF na Navrškem vrhu pa nam je pripovedoval o pomenu tega spomenika in spominskega parka.

Ko smo se vračali, so nas iznenada napadli iz zasede. Hitro smo začeli bežati. Ustavili smo se pri Navršniku. Tovarišica Ivica, ki je bila med vojno kurirka, nam je pripovedovala naslednji dogodek: »Nekoč sem morala nesti nujno sporočilo. Hotela sem ga skriti v čevlju. Nato sem si premislila in si ga spletla v kito. Med potjo so me ustavili Nemci. Teme-ljito so me pregledali, tudi sezuti sem se morala. Takrat sem se tresla kot šiba na vodi. Bila sem srečna, ker pisma niso našli. Kadar-koli so prišli k nam partizani, smo jih nahranili in jim pokrpali obleko. Včasih pa nismo imeli ničesar, še sami smo bili lačni.«

Še bi se pogovarjali z njo, a čas je hitro tekel. Morali smo na pot. Torbico smo varno prinesli do šole, kjer je bil miting. Peli in recitali smo partizanske pesmi. Prebrali smo pozdravno pismo predsedstvu SFRJ. Našo pot smo vrisali v zemljevid in jo tudi opisali v dnevniku.

Ob 14.30 smo kurirčkovo torbico pred spomenikom NOB na Koroški cesti predali pionirjem Osnovne šole Koroški jeklarji Ravne na Koroškem. Ponosni smo, da smo nosili kurirčkovo torbico.

6. a, novinarski krožek
Veronika Pušnik
OŠ Prežihovega Voranca
RAVNE NA KOROŠKEM

LUTKE IN LUTKARJI

V marcu je bilo na Ravnah srečanje lutkarjev iz Slovenije in zamejstva. Tudi naša šola je sodelovala. Lutkarski krožek smo letos šele ustanovili, vendar smo že nastopili na reviji, in sicer z igrice Jane Milčinske Nasvidenje drugo leto. Tovarišica mentorica je poprosila še druge tovarišice na šoli, da so iz volne spletle živalske lutke. Bile so prav ljubke in vesele je bilo igrati z njimi.

spremljavi pevskega zbora osnovne šole Prežihovega Voranca zaplesali ples mokrih rač. Občinstvo nam je navdušeno ploskalo, tako da smo se morali večkrat prikloniti.

Domov smo se vrnilo pozno, utrujeni, vendar zadovoljni.

Mladi lutkarji
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

ODMORI SO PREKRATKI...

Komaj zazvoni ob koncu ure, že zaropotajo stoli in vsi se prerivamo do druge učilnice. Toda komaj si utegnemo oddahniti, že spet zvoni. Včasih si želim, da bi se ti kratki odmori vlekli v neskončnost. Vsaj deset minut da bi bili daljši! In ura, ki je namenjena kosilu in t. i. »nekontroliranemu prostemu času« — ta je pa sploh prekratka! Zakaj bi ne trajala vsaj dve uri? Že vem, zakaj! Zato, ker potem ne bi bilo časa za pouk, od pol osmih zjutraj pa do pol štirih popoldne bi se vlekli le odmori in zidovi bi najbrž prekmalu popokali od našega vrišča!

Simona Prevorčič, 6. b.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

POMAGAJMO NEMOČNIM

Ob letošnjem letu, ki je namenjeno skrbi za ostarele, smo se tudi člani Rdečega križa na naši šoli odločili za koristno akcijo — pomagali bomo ostarelim občanom, ki živijo osamljeni in ne morejo več tako delati kot v mlajših letih.

Trenutno so se samo štirje odločili, da bodo našo pomoč sprejeli, toda menimo, da jih bo še več. Enkrat tedensko odidemo po tri učenke na njihove domove, kjer jim pobrišemo prah, pomijemo tla in nanosimo kurjave. Tudi po nakupih skočimo. Predvsem pa se z našimi varovanci veliko pogovarjamo, saj so tako osamljeni. Prijazne besede so najbolj veseli.

Sklenili smo, da jih bomo povabili tudi na šolo in jim razkazali naše učilnice in kabine. Gotovo se je veliko spremenilo od takrat, ko so sami hodili v šolo.

Andreja Rotar, 7. c.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

OBISKAL NAS JE MLAD PISATELJ

V našem razredu vsi radi beremo Pionirski list, zlasti pa še nadaljevanke Košarkar naj bo in duhovite nasvete mojstrov Naočnika in Očalnika. Zato smo se ojunčili in povabili avtorja teh zgodb Primoža Suhodolčana kar v razred.

Presrečni smo bili, ker se je vabilu res odzval. Vsi četrti razredi smo se zbrali v veliki predavalnici šole in navdušeni pozdravili našega gosta. Primož je star šele 22 let in še študira, vendar je že pravi pisatelj, skoraj tako priljubljen, kakor je bil njegov oče Leopold Suhodolčan.

Na tem srečanju smo se zelo zabavali. Primož nam je zastavljal uganke za detektive, vendar jih nihče ni znal prav razrešiti. Prebral nam je tudi novo nadaljevanje o Ranti. Pogovarjal se je z nami, vmes pa se je veliko šalil. Za spomin smo mu poklonili sliko Naočnika in Očalnika, ki jo je narisala Lilijana iz 6. razreda. Ob slovesu smo bili vsi hvaležni, ker nas je obiskal.

Rok Kotnik, 4. b.
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

IZREKI

Tudi molk ubija človeka.

*

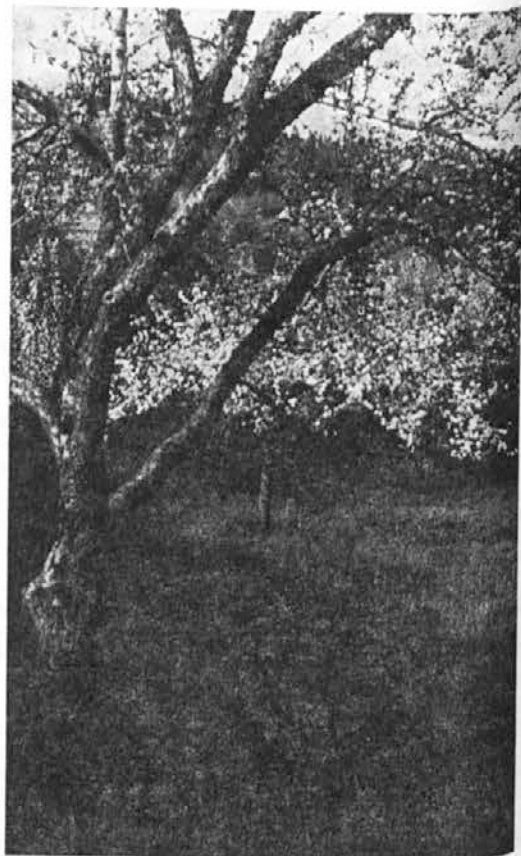
Krpež in trpež pol sveta drži.

*

Drznost in trmoglavost sta si kakor sestri.

*

Rane, ki si jih človek sam zada, so najbolj boleče.

Na travniku

Stališča delegatov zbora združenega dela in SIS

ZAPOSLOVANJE

Konferenca delegacij za zaposlovanje je bila 21. aprila. Na njej so ugotovili, da je med brezposelnimi s strokovno izobrazbo posebej velik delež brezposelnih s poklici administrativno-ekonomskih, zdravstvenih in trgovsko gostinskih smeri in da šolski center Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu brez kakih posebnih omejitev vpisuje v vse te oddelke.

Konferenca je izrekla kritiko, ker delegati niso prejeli v obravnavo gradiva za razpis štipendij iz združenih sredstev, dala pa je soglasje z višino prispevkov za občinsko skupnost socialnega varstva, razen za stroške skupne evidence.

Konferenca je ponovno dala pobudo za spremembo kriterijev pri dodeljevanju kadrovskih štipendij in predlaga, da o tej pobudi razpravljajo na višjih nivojih. Delegati zagovarjajo stališče, da mora biti štipendija predvsem socialna kategorija. Po sedanjih predpisih prejemajo štipendije tudi učenci, ki se šolajo v kraju bivanja in jim tako štipendija predstavlja žepnino. Menijo, da je delni razlog za alkoholizem pri mladini tudi ta napačna politika štipendiranja.

Konferenca je (kot že večkrat doslej) razpravljala o politiki upokojevanja v železarni. Delegati menijo, da ni dovolj, če odloči o podaljšanju delovnega razmerja le tista delovna sredina, kjer delavec dela. Izdelan bi moral imeti celovit program za železarno, ki bi predvsem upošteval kriterij deficitarnosti kadrov. Kadrovska služba naj pobudo preuči in pošlje konferenci povratno informacijo.

Konferenca je predlagala, da kadrovska služba oceni sedanji program pripravnosti in razmisli o morebitnih spremembah glede vrstnega reda v tem smislu, da bi pripravnik najprej opravil strokovni in šele nato splošni del programa. Potrebno bi bilo tudi več stikov med mentorji in referentom za pripravnost.

(Vir: zapisnik konference delegacij za zaposlovanje)

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

Konferenca delegacij železarne Ravne za zbor združenega dela je bila 9. aprila. Stališča delegatov po obravnavi gradiva za 1. sejo skupščine občine Ravne so bila naslednja:

— Posamezniki imajo preveč funkcij v komisijah in delovnih telesih skupščine, zato bodo preobremenjeni in objektivno ne bodo mogli dobro delati na vseh področjih. Voljeni in imenovani funkcionarji naj imajo zato dodatne zadolžitve le tedaj, če je to zakonsko določeno.

Konferenca je ugotovila, da na občinskem in republiškem nivoju obstaja horizontalno kroženje funkcij, na kar smo v železarni opozorili že pri pripravah na volitve.

— V družbenopolitičnem zboru SRS je zastopanih preveč delegatov iz Ljubljane in neposredne okolice, premalo pa iz ostalih krajev Slovenije, na kar smo prav tako opozarjali v prejšnjih fazah priprav na volitve.

Opozorila naše konference na prvi seji skupščine občine 14. 4. niso mogla biti upoštevana, saj so bili kandidacijski postopki za volitve že prej končani. Upamo lahko, da bodo čez štiri leta ob novih volitvah bolj zalegla.

ZDRAVSTVO

Konferenca delegacij za zdravstveno varstvo je ugotovila, da je o težavah financiranja zdravstvenega varstva zastavljena široka družbenopolitična akcija in pričakuje najboljše možne rešitve.

— Delegati podpirajo prizadevanja znotraj delovne organizacije za zmanjšanje bolniškega staleža, zato pozivajo delegate za zdravstveno varstvo, da se aktivno vključijo v razpravo o analizi začasne nezmožnosti za delo in o invalidski problematiki (Poročevalec 9/82) in pomagajo oblikovati naš skupni akcijski program.

— Delegati se zavzemajo za obratno in zobno ambulantno v železarni, ker menijo, da bi tako zmanjšali stroške, saj bi zdravstveno varstvo na ta način približali delavcem.

Skupščini pa konferenca zastavlja naslednje delegatsko vprašanje: ali lahko delavec prejema injekcije v kraju, kjer živi in se mu zato ni treba voziti v kraj, kjer je obratna ambulanta?

(Vir: zapisnik obeh konferenc delegacij)

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Konferenca je ugotovila, da so novi zakonski predpisi s področja stanovanjskega gospodarstva povzročili mnogo dodatnega dela strokovni službi SSS, kajti skupnosti stanovalcev poverjajo vso skrb za gospodarjenje s stanovanjsko službo. Po novih predpisih bo treba izdelati 348 zaključnih in periodičnih računov, toliko je namreč samoupravnih stanovanjskih skupnosti v naši občini — prej samo enega. To pač pove, za koliko se bo obseg dela v administraciji povečal. Problem bo verjetno najbolj ustrezno rešen s honorarnim delom.

Delegacija valjarne se je zavzela za sanacijo gradu na Javorniku. Konferenca je z zahtevo soglašala in predlagala skupščini, naj razpravlja o virih financiranja za sanacijo.

Konferenca je ugotovila, da je vrsta razlogov, ki vplivajo na zamujevanje rokov pri izgradnji stanovanj (pomanjkanje materiala, neustrezna kvalifikacijska struktura, slaba organizacija dela, prednost dajejo gradnjam v združenem delu, ker tam dosegajo

višje cene kot za gradnjo stanovanj itd.). Na vse to lahko uporabniki opozarjamo, vplivamo bolj malo. Zamujevanje rokov pa najbolj prizadene izvajalce same, saj morajo vse stroške, ki nastanejo po roku, v katerem bi moral biti objekt zgrajen, nositi graditelji sami. Na ceno stanovanj pa seveda vpliva tudi standard stanovanj, zato nikakor ne more biti enotna, kot predlaga orodjarna. Skladno z novimi predpisi bo SSS prevzela nadzor nad usmerjenostjo stanovanjske izgradnje. Za vsak objekt bo razpis, izbran pa bo najugodnejši ponudnik, kar pomeni, da ne bo prejel apriori vseh naročil Stavbenik.

Ceno novo zgrajenega stanovanja potrdi skupnost za cene občine Ravne, ki je sestavljena na delegatski osnovi. Predtem celotno kalkulacijo preveri koordinacijska komisija, ki je prav tako delegatsko sestavljena, tako da ni mogoče, da bi se v ceno zajele tudi razne druge manjše gradnje. Seveda pa je prav, da družbeno kontrolo izvajamo vsi in opozarjamo na konkretne nepravilnosti, če slučajno vemo zanje.

Konferenca je nadalje ugotovila, da kupci večkrat namenoma prezrejo manjše pomanjkljivosti, samo da bi bila vselitev čimprej opravljena. Stroški popravila, ki so izvedena v garancijskem roku, ne gredo v breme stanovalcev oz. kupcev stanovanj.

Pri subvencijah je zadostna družbena kontrola. Komisije, ki o tem odločajo, so delegatsko sestavljene. Događa se celo, da sredstva za subvencije niso v celoti izkoriščena, ker jih veliko te pravice sploh ne uveljavlja, čeprav je bilo za obveščenost ustrezno poskrbljeno.

Pobudo za pojasnilo o razdelitvi sredstev stanarin je konferenca osvojila in sklenila, da bodo predavatelji v okviru izobraževanja novih delegatov pojasnili tudi to. V grobem se sredstva zbrane stanarine delijo po naslednjem principu:

34 % za amortizacijo

7 % za funkcionalne izdatke (SDK, zavarovalne premije, deratizacije)

8 % za delo strokovne službe SSS, ostalo za investicijsko vzdrževanje (od tega se 80 % sredstev združuje in razdeli na osnovi skupnega plana, 20 % pa dobijo skupnosti stanovalcev). Na vprašanje delovne skupnosti KSZ, za kakšno vrsto financiranja se uporabljajo krediti borcem, je bilo na konferenci pojasnjeno, da za kredite, za novogradnje in adaptacije. Indeks je letos višji, ker je potreb več in je interes, da se čim več zadev borcev reši.

(Vir: zapisnik 1. seje konference delegacij železarne za stanovanjsko gospodarstvo)

Srebrna in bronasta priznanja OF

Na osrednji občinski prireditvi ob dnevu OF in bratskih večerih, ki so letos bili posvečeni kongresom ZK in prazniku Osvobodilne fronte (proslava je bila 23. aprila 1982 v športni dvorani pri OS Prežihovega Vrance na Ravnah), je OK SZDL Ravne podelila srebrne znake — priznanja OF. Prejeli so jih nekdanji borci in aktivisti ter mladinska organizacija.

SREBRNA PRIZNANJA SO PREJELI: Franc Levar z Raven, Karel Polanc iz Kotelj, Pavla Hercog iz Črne, Franc Zajec iz Žerjava in osnovna organizacija ZSMS Strojnska reka.

V skladu s dogovorom in usmeritvami o podeljevanju priznanj OF pa so krajevne konference SZDL Mežiške doline na svojih proslavah ob dnevu OF, ki so bile 24. aprila 1982, podelile 80 bronastih znakov — priznanj OF. Prejeli so jih prizadevni družbenopolitični delavci, nekdanji borci in aktivisti ter drugi občani.

BRONASTA PRIZNANJA SO PREJELI:

KK SZDL Črna na Koroškem: Milan Potočnik, Ivan Levar, Peter Bogataj, Avgust Ledinek, Štefka Stopajnik, Filip Leskovec, Jože Puc, Jakob Majdič, Anica Grabner, Ivan Kočnik, dr. ing. Andrej Fajmut, Ivan Zaže, Rajko Vesničar in Fanika Plaznik.

KK SZDL Žerjav: Marija Plešnik, Anton Kancijan, Avgust Šipek in Šarlota Jelen.

KK SZDL Mežica: Albin Ošep, Vinco Uranc, Anton Strmčnik, Katica Danjel, Rudolf Golob, Karel Mastek, Jože Grauf, Marta Vončina, Jože Lešnik,

Franc Golgranc ter karavla Pasterka Lenarta in društvo upokojencev Mežica.

KK SZDL Šentanel: Jože Miler in Franc Štern.

KK SZDL Holmec: Mira Gerdej in Doroteja Kralj.

KK SZDL Leše: Peter Kogelnik, Urška Pečnik, Robert Kogelnik in Blaž Pavlinec.

KK SZDL Trg — Prevalje: Milan Ferk, Valerija Vasa, Ludvik Vodnik, Urška Šalej, Franc Telcer, Milan Bončina, Jerica Skrivalkin in Franc Šatur.

KK SZDL Polje — Prevalje: Rok Petrič, Franc Orešnik, Jure Srnko, Janez Stigel in Boris Jelen.

KK SZDL Dobja vas: Franc Košak, Mihael Ošlak in Alojz Škerlovnik.

KK SZDL Strojnska reka: Jože Prikeržnik, Pavel Štaudeker in Vlado Mak.

KK SZDL Čečovje — Ravne: Hilda Kolmančič, Jože Cesnik, Alojz Creslovnik, Anton Borovnik, Hilda Vetter, Vido Rataj in Tomo Stefanovič.

KK SZDL Trg — Ravne: Franc Potočnik, Boris Fišer, Ivan Slanič, Milan Butolen in Ludvik Kordež.

KK SZDL Javornik — Sance: Pavel Goltnik, Jože Podobnik, Milan Zafošnik, Miro Paškvan, Majda Pesjak in Marija Klančnik.

KK SZDL Kotlje: Franc Hrastnik, Jože Bricman, Marica Breg, Francka Razgoršek in Ivan Mozgan.

Zbral: F. Rotar

Iz naših krajev

KS PREVALJE—POLJE:

LETOS PLINOVOD DO PREVALJ

Potem ko so februarja lani na Prevaljah razgrnili idejni načrt, ki predvideva blokovno gradnjo soseske Polje (izdelala sta ga Borut Delak in Dušan Kajzer), so marca pri tej prevajski KS stekle vse dejavnosti za začetek gradnje. Tako so se predstavniki stanovanske, komunalne in krajevne skupnosti in projektanta dogovorili, da se mora v letu 1982 zemljišče komunalno urediti, da bo lahko gradnja stekla spomladi 1983. V prvi fazi bodo pričeli graditi nova stanovanja v zahodnem delu bodočega naselja Polje, in sicer pri vrtnariji. V prvi fazi naj bi zgradili štiri stanovanske bloke, je povedal **Jože Trbižan**, predsednik sveta KS Prevalje — Polje.

Vzporedno potekajo priprave za ureditev plinovoda Ravne — Prevalje, saj naj bi vse stanovanske bloke in druge družbene objekte na Prevaljah še letos priključili na plinovod. V prihodnjem letu pa se nameravajo lotiti ureditve sekundarnih plinovodov do zasebnih hiš.

S sredstvi krajevnega samoprispevka bodo letošnje asfaltirali lokalno cesto v Spodnjem Kraju, ki poteka mimo Kugovnika, te dni pa zaključujejo dela pri ureditvi ceste, ki naj bi bila urejena že lani.

Obe prevajski krajevni skupnosti ugotavljata, da obiskovalci družbenega doma vse premalo pazijo na red in čistočo. Zato so sklenili, da bodo zaposlili upravnika v družbenem domu, ki naj bi skrbel za red.

O novem predlogu o organizaciji skupne strokovne službe krajevnih skupnosti občine Ravne so razpravljali marca. **Jože Trbižan** je poudaril, da je predlog, ki predvideva eno samo strokovno službo, v nasprotju z lansko reorganizacijo krajevnih skupnosti, in da bi z organizacijo ene strokovne službe dosegli povsem enako poslovanje, kot je bilo pred reorganizacijo. Sicer pa bodo o tem še razpravljali.

KS STROJNSKA REKA:

IMENOVALI ODBOR ZA UREDITEV TELEFONOV

Letos bodo v tej krajevni skupnosti uredili telefone za kmete za Zelenbregu in Tolstem vrhu in za prebivalce novega naselja v Reka grabnu. Zato so imenovali odbor za ureditev telefonov

v novem naselju, ki ga vodi Ivan Žagar. Sklenili so tudi, da bodo visoke stroške poskušali znižati z udarniškim delom.

»Nemalo težav imamo v naši krajevni skupnosti, zaradi slabo vzdrževane občinske ceste Ravne—Reka graben. Ker je cesta potrebna nove asfaltne prevleke, kanalizacije in popravila podpornih zidov, smo že prve dni marca o tem obvestili prevajsko komunalno podjetje. Če se našemu pozivu še nekaj časa ne bodo odzvali, bomo o tem primorani obvestiti pristojnega inšpektorja,« je povedal **Jože Čas**, predsednik sveta KS Strojnska reka.

KS KOTLJE:

DRUŽBENA STANOVANJA VSELJIVA AVGUSTA

V hotuljski krajevni skupnosti so aprila končno pričeli urejevati makadamsko cesto Srotneška žaga — Rožijev križ — Lubas, v dolžini dveh kilometrov. Dela bo opravilo komunalno podjetje Prevalje. Pričeli so tudi urejevati cesto Rimski vrec — Pirkof in cesto Rimski vrec — Kotnik. Pri tej bodo pomagali tudi krajanji.

Stanovanjski blok pri gasilskem domu bo bržkone vseljiv avgusta. V njem bo lepa in sodobna stanovanja dobilo devet družin. Stekla so že tudi prizidevanja za nadaljnjo gradnjo družbenih stanovanj v Kotljah. Tako bodo letos porušili staro Meznarijo in bivšo gostilno Križan, kjer naj bi že jeseni pričeli graditi nova družbena stanovanja, je povedal **Karel Polanc**, predsednik sveta KS Kotlje.

KS HOLMEC:

DENAR TUDI ZA HOLMEC

Letos bo tudi KS Holmec dobila sredstva za delno rekonstrukcijo ceste na Belšak in Dolgo Brdo. Pri ureditvi prve bodo pomagali tudi graničarji.

V drugi polovici leta bodo pričeli reševati problem pitne vode za naselji Rudnik in Poljana. Dobili naj bi jo iz dolinskega vodovoda Sumc—Prevalje ali iz zajetja na Hamunovem vrhu.

»Letos bomo s sredstvi krajevnega samoprispevka ob republiški cesti Poljana—mejni prehod Holmec poskušali urediti izogibalnice za avtomobile in obračališče pri mejnem prehodu. Medtem ko je za odprta vprašanja na ko-

munalnem področju na Holmcu še kar zanimanje, pa za ureditev okolice pri mejnem prehodu nihče noče slišati, kljub temu da stara šola in hlev dejata slab videz obmejnemu območju,« je dejala **Mira Gerdej**, tajnica KS Holmec.

KS MEŽICA:

SKROMNEJŠI LETNI PLAN KS

V drugi polovici aprila so v tej krajevni skupnosti potekali zbori občanov, na katerih so sprejeli finančni načrt in delovni plan KS za letošnje leto.

»Glede na gospodarske razmere je letošnji delovni plan naše KS nekoliko skromnejši. Kljub vsemu si bomo prizadevali opraviti najnujnejše naloge na komunalnem področju, seveda, če bodo sredstva iz delovnih organizacij v redu dotedaj (0,5 BOD),« je dejal **Leopold Golobinek**, tajnik mežiške krajevne skupnosti. »Letos bi radi postavili nadstrešnice na avtobusnih postajališčih. Imamo dokumentacijo in sredstva iz krajevnega samoprispevka v višini 400 tisoč din. Manjkajoča sredstva (saj bodo dela veljala okrog 800 tisoč din pa bo KS namenila iz 0,5 BOD. Napeljali naj bi tudi čisto vodo iz krajevnega vodovoda v bazen letnega kopališča, vse to pa naj bi stalo okrog 200 tisoč din. Od skisa smo že dobili 500 tisoč din za razširitev kopališča in ureditev vodovoda na njem. Prve dni aprila so že tudi stekla dela pri ureditvi telefonskega omrežja v novem naselju ob Leški cesti. Maja pa naj bi pričeli montirati tudi novo elektronsko telefonsko centralo, saj je vsa oprema že uskladiščena v Mežici.«

Na zborih občanov so Mežičani izvolili svoje delegate v skupščino in svet krajevne skupnosti. Za predsednika skupščine so izvolili Milana Ocepka, metalurškega inženirja iz rudnika Mežica, in za predsednika sveta KS Marjana Šegla, vodjo TOZD metalurgija.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

UREDITEV AVTOBUSNIH POSTAJALIŠČ

Po programu krajevne skupnosti za leto 1982, ki so ga Črnjani sprejeli že marca, urejajo otroško igrišče v Rudarjevem, ki bo opremljeno z različnimi igrali in športnimi rekviziti. Hortikulturno bodo uredili desno stran Rudarjevega. Uredili bodo javno razsvetljavo, telefonsko omrežje in zelenice. Delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja pa urejajo cesto v Podpecu. Predračun znaša okrog 1 milijon din, ki ga bosta prispevala mežiški rudnik in skis.

»Začeli smo postavljati nadstrešnice na avtobusnih postajališčih v Rudarjevem, Mušeniku in v Žerjavu. Skup-

no bomo postavili šest nadstrešnic, ki bodo veljale okrog 500 tisoč din. Sredstva bodo prispevale delovne organizacije in KS Črna iz 0,5 BOD,« je razložil tajnik **Stanko Kordež**.

KS RAVNE — TRG:

ZAZIDALNI NAČRT

V tej ravenski krajevni skupnosti si že nekaj časa prizadevajo pridobiti zazidalni načrt za ureditev starih Raven, saj danes ne vedo, kako bo z nadaljnjo ureditvijo in gradnjo nekaterih pomembnejših družbenih objektov. Novi zazidalni načrt, ki ga že nekaj let pripravlja urbanistični biro Ravne, naj bi končno določil, kje bo potekala obvoznica Ravne — Kotlje, kje bo nova pošta in kje parkirni prostori. V starem delu mesta namreč danes parkirajo jeklene konjičke povsod, tudi tam, kjer je prepovedano (pred gasilskim domom in vhodom v železarno). Na zelenicah, pločnikih in drugih površinah pa avtomobile že ves čas parkirajo. **Edo Kričič**, predsednik skupščine KS Trg, je povedal, da naj bi idejni zazidalni načrt razgrnili že pred poletjem, o njem pa bodo svoje morale reči tudi krajanji.

Pred nedavnim izvoljene delegacije so dobro startale, so pa tudi še težave.

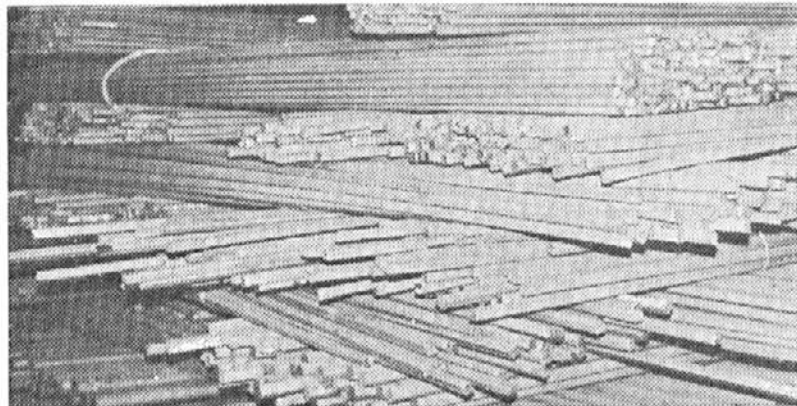
»Čeprav imamo v naši krajevni skupnosti skoraj povsod ustanovljene hišne svete, si bomo prizadevali, da se bo hišna samouprava še bolj okrepila, kar bo seveda naloga vseh komunistov v krajevni skupnosti. Dokaj dobro delajo tudi komisije pri svetu KS. Druge pa si naša krajevna skupnost še od vsega začetka prizadeva, da KS v ravenski občini dobijo skupno strokovno službo, ki bo racionalna in učinkovita. Res pa je, da z lansko reorganizacijo krajevnih skupnosti nismo pomenili uresničevanja krajevne samouprave, vsaj do sedaj še ne,« je pripomnil tov. **Kričič**.

KS JAVORNIK — ŠANCE:

ZAČETEK GRADNJE VRTCA ŠE LETOS?

Na Javorniku so se odločili za klasično gradnjo vrtca v prilični izvedbi in ureditev zaklonišč. Ta projekt daje možnost fazne gradnje, tako da je pričakovati, kar je dejal tudi **Jože Samec**, predsednik sveta KS, da bi se vrtec pričel graditi že letošnji jesen, najprej dva oddelka jasli in dva oddelka za mlajše otroke. Ker je gradnja kuhinje predvidena šele v drugi fazi, bodo hrano za javniški vrtec začasno vozili iz vrtca Solzice. V drugi fazi naj bi poleg kuhinje zgradili še tri oddelke in v zadnji dva oddelka in večnamenski prostor. Do konca junija mora biti na red glavni načrt in določena predračunska vrednost. Baje so za pričetek gradnje že zagotovljena sredstva, saj Ravenčani že od prvega krajevnega samoprispevka zbirajo sredstva za vrtec.

F. Rotar

Skladovnica

SKUPNA STROKOVNA SLUŽBA KS

Potem ko smo v občini Ravne na Koroškem aprila lani samoupravno preoblikovali krajevne skupnosti (sedaj jih imamo 14), so že tudi stekle aktivnosti in priprave za organizacijo skupne strokovne službe krajevnih skupnosti v Mežiški dolini.

O osnutku organizacije te službe so na 34. seji, ki je bila 12. 4. 1982, razpravljali tudi člani predsedstva OK SZDL Ravne. Osntek je pripravila

komisija pri IS SO Ravne na pobudo krajevnih skupnosti zaradi racionalizacije dela, saj naj bi z organizacijo skupne strokovne službe poleg zmanjšanja stroškov dosegli tudi boljše, poenoteno delovanje delegatskega sistema in krajevne samouprave.

Komisija je pripravila dve možni varianti, o katerih so spregovorili tudi člani predsedstva. Po prvi naj bi službo sestavljali vodja službe, administra-

tor, računovodja, dva knjigovodja in čistilka. Administrativna dela za potrebe strokovne službe in za koordinacijo med posameznimi krajevnimi skupnostmi naj bi opravljali štirje administrativni delavci, in sicer v Črni, v Mežici, na Prevaljah in na Ravnah. Druga varianta, za katero pa so člani predsedstva menili, da v teh zaostrenih gospodarskih razmerah ne more priti v poštev, saj bi z organizacijo več strokovnih služb obdržali sedanji sistem, pa predvideva, da naj bi svoje skupne strokovne službe imele krajevnne skupnosti Črna, Žerjav in Mežica. Skupna strokovna služba naj bi delovala tudi za krajevno skupnost Sentanel, Holmec, Prevalje-Trg, Prevalje-Polje in Leš. Eno strokovno službo naj bi imele tudi ravske krajevnne skupnosti.

V razpravi so člani predsedstva bili enotni, da so skupne strokovne službe krajevnih skupnosti potrebne, vendar morajo biti organizirane tako, da bodo sposobne opravljati vsa administrativna, strokovno-tehnična, knjigovodska in druga dela.

»Pred letom dni smo bili prepričani, da je reorganizacija krajevnih skupnosti zaradi tega, da bi zmanjšali stroške krajevnne samouprave. Danes pa nam je vsem jasno, da bodo stroški še večji,« je menil v razpravi Stanko Rihter, član predsedstva. Drago Brodnik, družbeni pravobranilec samoupravljanja v ravenski občini pa je med drugim dejal: »Sedanje krajevnne skupnosti se vse preveč zapirajo v svoj krog in so zelo samosvoje. Nujno je treba izdelati sistem — program dela za še bolj učinkovito uresničevanje krajevnne samouprave. Krajevnne skupnosti naj ga so bile ustanovljene. Če pa želijo ostanejo zveste namenu, zaradi katere njihovi delegati še kaj več in drugega, naj se dogovorijo za tisto in si zagotovijo sredstva in ljudi. Sicer pa smo pri reorganizaciji krajevnih skupnosti postavili jasne naloge in cilje, na katere smo v zelo kratkem času pozabili. Med drugim smo se tudi dogovorili, da tajnikov krajevnih skupnosti v takih oblikah, kot delujejo sedaj, ne bi

več imeli. Zato menim, da je treba predlog za organizacijo skupnih strokovnih služb krajevnih skupnosti temeljito dodelati, več stvari urediti, tako da bo bolj jasno in razvidno, kakšna naj bo v prihodnje krajevna skupnost in strokovna služba.«

Pred javno razpravo morajo o predlogu o organizaciji skupne strokovne službe razpravljati vse krajevnne konference SZDL, ki naj bi zbrale stališča in predloge. O njih pa bo ponovno beseda na naslednji seji predsedstva OK SZDL.

Na 34. redni seji predsedstva OK SZDL so člani med drugim razpravljali tudi o predlogu honorarjev neprofesionalnim funkcionarjem v SIS, krajevnih skupnostih, in družbenopolitičnih organizacijah. Predlog je na osnovi letnega programa dela in na zahtevo konference delegacij železarnice Ravne pripravil družbeni pravobranilec samoupravljanja v ravenski občini. V razpravi so bili člani povsem enotni, kar dokazujejo tudi podatki, ki jih je zbral družbeni pravobranilec samoupravljanja Drago Brodnik, da so se v naši občini zadnji čas precej »razpasli in razbohotali« honorarji predvsem v SIS in krajevnih skupnostih, medtem ko v družbenopolitičnih organizacijah skorajda ne poznajo honorarno plačanih funkcij.

Ugotovljeno je tudi bilo, da danes mnogi prevzemajo funkcije predvsem zato, ker vidijo v tem del zaslužka. Mnoga dela honorarno opravljajo upokojenci in drugi zaposleni delavci, ki pa bi jih nedvomno lahko opravljali mnogi nezaposleni ekonomisti in administrativni delavci. Zato je predsedstvo pozvalo komisijo za usklajevanje družbenega dogovora o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatom, voljenim ali imenovanim funkcionarjem pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije Ravne, da mora preučiti nagajevanje neprofesionalnih funkcionarjev v SIS, krajevnih skupnostih, družstvih in družbenopolitičnih organizacijah.

F. Rotar

Pregled

kove interesne dejavnosti in želje staršev neusklajene oz. otrok sploh ne ve, katera opravila in naloge bo obvladal, ko bo tako usmeritev usmerjenega izobraževanja zaključil in ga do danega trenutka takšna opravila niso zanimala. Želja svetovalcev je, da bi bila svetovalna usmeritev približana otrokovim željam, ker si le tako zagotavljamo uspešnega, ustvarjalnega, srečnega in na koncu zdravega delavca.

Velikokrat se zgodi, da se otrok preusmeri sam zaradi oddaljenosti od šole, zaradi vpliva prijateljev, ker ne dobi štipendije ali zaradi drugih razlogov. Tudi v I. letniku usmerjenega izobraže-

vanja je preusmerjenje še možno, če se ugotovi, da je to potrebno zaradi zdravstvene neprimerčnosti, učne neuspešnosti ali če otrok spozna, da ni izbral pravilne usmeritve.

V tem šolskem letu se je v SRS preusmerilo po I. polletju že 1200 učencev prvega letnika usmerjenega izobraževanja.

Z dobro pripravo učencev in staršev na vse možnosti šolanja naj teh preusmeritev ne bi bilo preveč. Predvsem pa se ponovno kaže potreba po tesnem sodelovanju šole, staršev in šolskih dispanzerjev.

Dr. Marija Vodnjov

ZDRAVJE

PRAVI ČLOVEK NA PRAVO DELO

Vloga zdravstvene službe pri poklicnem usmerjanju v usmerjenem izobraževanju ni nova niti zanemarljiva dejavnost, le da so se oblike sodelovanja znotraj zdravstvene službe spremenile. Z novo obliko srednjega izobraževanja je odgovornost zdravstvene službe pri poklicnem usmerjanju toliko širša.

Otrokove umske sposobnosti, interesne dejavnosti in sociokulturno zrelost zasledujemo v času osnovnošolskega šolanja prek samega šolskega sistema, prek šolske svetovalne službe. Otrokov psihofizični razvoj pa zasledujemo z organizirano preventivno dejavnostjo (sistematski zdravstveni pregledi v šolskih dispanzerjih). Upošteva se otrokovo zdravstveno kondicijo, šolska zdravstvena služba mora in mora svetovati, v katero usmeritev se otrok lahko vpiše in kdaj mu zaradi zdravstvenega stanja izbrano usmeritev odsvetujemo.

Pri poklicnem usmerjanju in svetovanju sodeluje cel team strokovnjakov s šole, zavoda za zaposlovanje in iz zdravstvene

službe. V primeru, da otroku zaradi učne neuspešnosti ali zdravstvene neprimernosti svetovanje ne ustreza njegovim interesom in željam, se pri šolarju opravijo dodatne preiskave (test poklicnih interesnih dejavnosti ali dodatni specialistični pregledi).

Pri otrocih, ki jim je svetovana usmeritev v skrajšane programe, se dogovorimo še za pregled pri specialistu dela. Le tako kompleksna obravnava nas obvaruje številnih težjih zmot, da bi usmerili otroka v poklic, za katerega je zdravstveno popolnoma neprimeren, kar bi bila pozneje tudi ovira za sprejem v delovno razmerje. Mlademu človeku se je zelo težko odločiti za usmeritev v usmerjenem izobraževanju, zlasti še, če šolski učni uspeh ni dober in ga spremlja zdravstvene težave.

Pogosto se srečujemo s primeri, da otroci, še večkrat pa starši, zanikajo otrokovo bolezen, ki je razvidna iz zdravstvene dokumentacije, samo da bi zadovoljili svojim željam. To sem navedla zato, ker so pogosto otro-

ZNIŽAJMO VISOK KRVNI PRITISK

Visok krvni pritisk ali hipertenzija spada med civilizacijske bolezni. Že podatek, da vsak 4. do 5. odrasli boleha za visokim krvnim pritiskom, nam pove, da je ta bolezen zelo razširjena in ogroža naše zdravje.

KAJ JE KRVNI PRITISK

Človeški organizem je sestavljen tako, da mora vsak del telesa za svoje nemoteno delovanje nenehno dobivati po krvi hrano in kisik. Najvažnejšo vlogo pri tem imajo srce in žile, ki skrbijo za reden pretok krvi po vsem telesu. Srce in žile so sistem cevi z ustrezno črpalko. Kri je v tem sistemu pod določenim pritiskom, ki mu pravimo krvni pritisk. Kadar se srce skrči in požeje kri v glavno odvodnico (aorto), pritisk v žilah za hip naraste. Temu pritisku pravimo sistolični (zgornji) pritisk, npr. 120/80 (sistolični je v tem primeru 120).

Zaradi vpliva številnih notranjih in zunanjih dejavnikov na srce in ožilje krvni pritisk nenehno niha, zato se ni čuditi, če bo rezultat krvnega pritiska pri vsakem nadaljnjem merjenju drugačen. Večina raziskovalcev je sprejela priporočilo svetovne

zdravstvene organizacije, kjer je zgornja meja normalnega krvnega pritiska pri 140/90 mm Hg (živega srebra). Od teh vrednosti navzgor so škodljivi učinki visokega krvnega pritiska tem bolj izraženi, čim višji je pritisk in pri vrednosti 180/100 so že velike. Za odraslega človeka pravimo, da je najprimernejši krvni pritisk 120/80.

VISOK KRVNI PRITISK

Bolnik z visokim krvnim pritiskom je vsak odrasel človek, pri katerem v raznih urah dneva ugotovimo krvni pritisk nad 160/95. Kolikor višje so vrednosti, toliko večje so posledice kvarnega delovanja visokega krvnega pritiska na žile srca, možganov in ledvic.

Srce se mora ob visokem pritisku silno naprezati, da bo iz sebe iztisnilo čimveč krvi. Ob stalnem naprežanju se začne srčna mišica širiti, kri začne zastajati, zastaja tudi v pljučih in drugih delih telesa, nakar srce omaga.

To stanje imenujemo dekompenzacija (omaganje srca). Znački, ki kažejo na to obolenje, so: hitro utripanje srca, težko dihanje, neredni utripi, otekline zlasti na nogah.

Posledica visokega krvnega pritiska je tudi arterioskleroza. Žile začno apneti, trditi in izgubijo prožnost. Žile se zožijo, pretok krvi je oviran, prizadeti organi pa zaradi zmanjšane dotoka krvi slabijo, dokler dokončno ne odpovedo. Kri v takih žilah začne zastajati, strdi se v krvne strdke, ki lahko zamašijo žile v srcu in možganih in povzročijo srčno oziroma možgansko kap. Pri obolenju ledvičnih žil nastopi nepopravljiva okvara ledvic s hudimi motnjami v njihovem delovanju. Hipertenzija poteka teže, če bolnik boleha tudi za drugimi obolenji, kot so: sladkorna bolezen, debelost, prevelika količina maščob v krvi, prav tako pa povzročajo oziroma pospešujejo zvišanje pritiska t.i. različni faktorji, ki so: kajenje, čezmerno uživanje hrane, zelo slana hrana, čezmerno uživanje alkohola, kave, premajhna telesna aktivnost, pri ženskah tudi uživanje kontracepcijskih tablet ter nekatere vrste tablet proti bolečinam.

Vse to imenujemo tudi naše slabe razvade in navade, ki jih je za znižanje visokega krvnega pritiska treba ukiniti ali vsaj omejiti. Le-to pa zahteva bolnikovo veliko voljo, predvsem pa njegovo sodelovanje, stališča in obnašanje. Le s tem bolnikovim prispevkom bo lahko tudi zdravljenje uspešnejše.

Vse tiste, ki smo jim večkrat izmerili krvni pritisk 160/95 in

višje vrednosti, uvrščamo med bolnike z visokim krvnim pritiskom in jim je treba nujno znižati to visoko vrednost. Se posebej velja to za mlade in srednje stare bolnike. Znižanje krvnega pritiska pa lahko dosežemo le takrat, če poznamo njegov vzrok in dejavnike, ki ga podpirajo.

Zdravljenje visokega pritiska traja tako dolgo, dokler traja visok krvni pritisk, zato je večasih tako zdravljenje zelo dolgotrajno, tudi doživiljenjsko. Za uspešno zdravljenje in znižanje krvnega pritiska na normalno ali vsaj na nižje (manj škodljive vrednosti) pa je potrebna predvsem volja in upoštevanje nekaterih načel:

- redno jemanje zdravil, ki jih je predpisal zdravnik
- shujšanje, če smo predebili
- čimbolj aktivno gibanje, telovadba
- opustitev kajenja, omejitev uživanja alkohola, kave
- preverjanje maščob in sladkorja v krvi
- omejitev uživanja kuhinjske soli
- dovolj spanja.

Uspeh našega boja proti zelo razširjeni bolezni (hipertenziji) bo zagotovljen, če ne bosta odkrivanja in zdravljenje hipertenzije zgolj enkratna akcija, pač pa neločljiv in trajni del nalog sodobne zdravstvene vzgoje. Preprečevanje in zdravljenje hipertenzije je danes največji izziv, zato »znižajmo visok krvni pritisk!«
Saša Meško

Zeleno, ki te ljubim zeleno

Pomlad je tu, z zelenjem in cvetjem pa nas pozdravljajo tudi tablice z napisi:

NE HODI PO TRAVI — MEČI ODPADKE V POSODE ZA SMETI — PAZI NA RED IN SNAGO, in podobni.

Same prepovedi in zapovedi, ukazi! Koliko (ne) pomagajo, vedo komunalni delavci, šolarji, ki udarniško čistijo bregove, in sprehajalci. Če pa je učinek takih napisov že močno vprašljiv, pride misel: zakaj ne bi poskusili drugače? Ali morda ne bi besedna podoba, vabilo, prijaznost dosegli več (ko manj tako ni mogoče) — ?

Pokličimo na pomoč pesnike in pogledimo, kako bi kdaj ukaze nadomestili z ustreznimi verz:

»Ne trgaj cvetja« — »Naj le rase, naj le rase, o presrečna rožica«
Narodna

»Od ljubezni rože mro«
Lorca

»Prepovedano loviti ribe« — »Ribica je prosila, le pusti me živeti«
Narodna

»Ne hodi po travi« — »Zeleno, ki te ljubim zeleno«
Lorca

Kdo bi ugovarjal, če bi ga kje v naravi pozdravile besede:
»Neba in zemlje večen je obraz in ne spreminja ga bežeči čas«

Li Taj Po

»O, kakšen mir! Tu bomo se spočili, kar iz bokalov bomo vino pili.«
Li Taj Po

»Poslušaj, sinko moj, tišino.«
Lorca

»Kristalni studenec si prosi ustnic«
Lorca

»Plevel in trave in ose težko roso pijo«
Mandelštam

»Nebo in zemlja vinu sta prijazna, sovražiti ga — ni to misel blazna?«
Li Taj Po

»Po nebu marjetic hodim«
Lorca

»V samotnih urah duha lepo je v soncu hoditi ob žoltih zidovih poletja«
Trakl

»Ti, ki se ljubijo, bodo jutri že skale«
Lorca

KULTURA

PESMI NAŠEGA DELAVCA:

PESEM ZA 1. MAJ

Visoko dvignimo glavo,
vsi tisti, ki marljivi smo,
ki vemo, da je delo čast,
le z delom trdna je oblast.

Zato poglede kvišku vsi,
predvsem zastavi TITOVI.
V mnogih borbah je bila
z našo krvjo obarvana.

Od vojne res je mnogo let,
a mi borimo se že spet,
za boljši jutri in za mir,
to v srcih naj bo glavni vir.

Le z delom mi ponosni smo,
saj v srcu TITA nosimo.
Pri delu s skupnimi močmi
bomo težavam kos prav vsi.

OTOŽNA PESEM

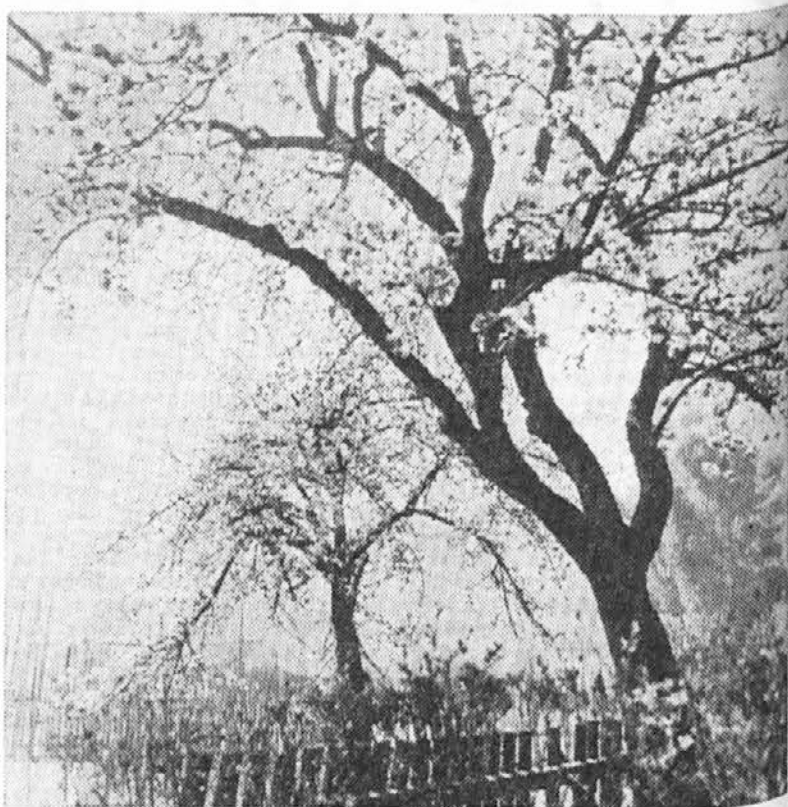
Kot da še joče se papir s peresom,
ko pišem jaz otožno tole pesem.
Mar drugo leto res minilo je,
od težkega trenutka za nas vse?

Še dobro pomnem žalost tistih dni,
ko nas zapustil dragi TITO si.
Od težkih borb izmučeno telo
pod težkim marmorjem ostalo bo.

Tvoj duh kot sončni žarek nam sledi,
saj tvoje srce v naših še živi.
Se tvojih mi držimo res besed,
saj so nam toliko kot okno v svet.

Če pa kdo nasprotno nas učil,
in delu tvojemu nasproten bil,
je boljše zanj, da ga zasuje plaz,
ker človek tak ne sodi zraven nas.

Zlatko Škrubej

Pa je prišla pomlad

»Sediš kje v travi in duša ti potuje
zamišljena z vetrovi v šir in dalj?«
Carducci

»Svetli oblaki, beli labodi,
mirno gredo v svoji svobodi«
Kosovel

»Kaj vse dan poletni daje,
kaj draguljev, kaj bleščave«
Neruda

»O zlati večerni oblaki,
glebam vas in sem bogat«
Kosovel

Bodi dovolj. Ideja je tu, nekaj zgledov tudi, domiselni jih najde
v pesniških zbirkah poljubno število, morda celo ustrežnejše.
Posebno priporočamo ta zapis našemu tozdu družbeni standard za
»opremo« Ivarčkega jezera, Komunalnemu podjetju Prevalje in sploh
vsem, ki izdelujejo zapovedne napise.

Marjan Kolar

KULTURNA KRONIKA

Aprilska bera kulturnega dogajanja v občini je bila kar obsežna. V domovih kulture so se zvrstile predstave v okviru občinske gledališke revije. Tako so se na odru predstavili domačini — KUD Prežihov Voranc z delom Jeana Paula Sartra Spoštovanja vredna vlačuga v režiji Stanka Arnška, kulturno umetniška skupina iz zamejske Koroške in amatersko gledališče iz Travnika z najboljšo lanskoletno predstavo amaterskih gledališč Laboratorija oko na jaje.

V Likovnem salonu na Ravnah se je predstavil znani primorski slikar Viktor Birska iz Portoroža.

V počastitev kongresov zveze komunistov so v delavskem muzeju odprli razstavo stalne zbirke »Delavsko gibanje v Mežiški dolini med obema vojnama«.

Vresovi pevci so organizirali

prijeten večer sodobne glasbe v Druženem domu na Prevaljah, ki so ga posvetili rojaku skladatelju Lojzetu Lebiču.

Ob koncu aprila so v naših kinematografih brezplačno vrteli film Visoka napetost.

23. aprila je bila na Ravnah akademija bratskih večerov, kjer so sodelovale KUD iz pobratenih občin Varvarin, Čačak, Probištip in prijateljskega Travnika s folklornimi nastopi skupaj z našimi folklornimi skupinami.

Ob dnevu OF so bile v vseh krajevnih skupnostih v občini proslave, kakor tudi ob sprejemu in odhodu zvezne štafete.

Morda se je na kulturnem področju zgodilo še kaj, a žal za to ne vemo, ker tu in tam kdo pač preprosto pozabi na pomembnost, ki se ji reče informiranje.

Z. S.

stave moral postaviti v vlogo POSLUŠALCA koncerta, kjer sta si Beseda in Glasba skorada enakovredno podajali svoje vloge. Manjkala ni niti Igra, saj je Jurij Souček zahtevno besedilo podajal z vso potrebno igralsko spretnostjo. Po končanem koncertu pa se je ta poslušalec spremenil v RAZPRAVLJALCA o sodobni glasbi.

In to preizkušnjo so prisotni odlično prestali. Presenetljiv je bil odziv na koncert. Smelo smemo zapisati eno bistvenih ugotovitev tega večera:

SODOBNA GLASBENA GOVORICA NAM NI TUJA. Sicer se o njej ne bi znali tako pogovarjati, kot smo se. — (Pogovor je trajal vse do 22. ure, koncert pa se je začel ob 19. uri.) Glasbi moramo le dovoliti vstop do nas. — Morda je marsikdo ta večer prvokrat naredil ta korak: odprl uho in srce za besedo, za glasbo — zbrano, kot to ta glasba zahteva od nas.

Na številna vprašanja poslušalcev o doživljajih, občutkih, pomislekih je odgovarjal skladatelj Lojze Lebič z njemu tako lastno poudarno, jasno in preprosto besedo. V pogovoru so sodelovali seveda tudi vsi prisotni gostje. Ta večer smo čuli, da nekateri Slovenci še znajo tudi zahtevne stvari lepo in enostavno povedati — žal je teh v poplavi besedičenja vse manj.)

Naj navedem nekaj konkretnih vprašanj — misli:

● Kako premostiti prepad med zabavno glasbo (lahko ali komercialno glasbo) in tako imenovano resno glasbo?

● **Lebič:** Ni potrebno. Celozastri- ti bi morali te meje, saj človek potrebuje več vrst glasbe — od lahke — zabavne, resne glasbe do ljudske. Raje bi usmerili naša glasbena prizadevanja v to, da bi usposobili poslušalce umeti vse vrste glasbe in jim dati možnosti lastne izbire. Današnji glasbeni mediji pa možnosti izbire ne nudijo v pravi meri.

● Predvajani posnetki so vzbudili vse mogoče reakcije: od primerjave z zvoki naših tovarniških strojev, elektro peči, do očitke agresivnosti sodobne glasbe do človeka. — Pa smo slišali odgovor, da je bila Beethovnova glasba v takratnem času (in marsikomu je še danes) bolj agresivna kot npr. Lebičev Kvartet za tolkala.

● Navade poslušanja resne glasbe nam nekoliko branijo sprejemanje sodobne glasbe. Abonmajske predstave koncertnih hiš ponujajo vse več ustaljene, preizkušene glasbe, veliko premalo pa je v sporedih del iz novega zvočnega sveta.

● Adornova trditev drži, da je skladno pisanje v neskladnem času (in takega živimo danes) lažno. — Umetnikova izpoved pa je in mora biti resnična — torej zastopnik pričakujemo »lepih viž« izpod peres naših sodobnih skladateljev. (Vprašajmo se, kakšno glasbo bi lahko napisal sleherni izmed nas — recimo na temo: Referendum o spremembah pri delitvi OD?)

● Lebič tudi pravi, da je v glasbi danes uporabljiv vsak zvok ne le ton iz do sedaj poznanih glasbil. — Od- krivanje novih zvočnih svetov je ena bistvenih prvin sodobne glasbene govorice. Skladatelj pravi: za klavir je verjetno bilo najlepše in tehnološko napredno — to sta storila Chopin in Liszt pa... prav tako za violino itd. In res: posnetki na koncertu so nam odpirali nove zvočne svetove — iz najrazličnejših glasbil ali iz vokala — oz. petja. Tudi pri petju — pravi Jakob Jež, ki je veliko novega prinesel ravno v svet pevske glasbe — odkriva- mo nove možnosti človeškega glasu. Od do sedaj uporabljenega »bel canta« — šole lepega petja — se v zborovstvu javljajo »dokaj čudni« svetovi človeške govorice in človekovega petja.

Ivan Orešnik, Betonska vaza

● V čem je moč izpovednosti sodobne glasbe, zakaj je tako povsem drugačna od tiste — »nam bližje glasbe«? — Večina glasbe prejšnjih obdobij je nastala po naročilu (za dvorsko gospodo, za koncertno publiko, tudi za vojaške namene, ...) in je bila namenjena torej množici poslušalcev. Danes skladatelj piše glasbo, ki je namenjena poslušalcu — individualistu; skladatelj se direktno obrača nanj in od njega zahteva popolno predanost — okupira ga. — Tudi nas zbrane v dvorani je glasba okupirala, vsakega posebej, tako da smo (nekateri) v tej glasbi čutili celo nasilje. Pravilen občutek. V celoti torej dosežen namen skladateljevega dela, moč glasbene izpovedi take skladbe je torej velika.

● Tudi o položaju skladatelja v naši družbi smo se menili. Veliko pišejo časopisi o izvajalcih-solistih, dirigentih, orkestrih, kaj malo lahko beremo o delu naših skladateljev. Malo je med Prešernovimi nagradenci skladateljev (Op.: Lebič je dvakratni nagradenec Prešernovega sklada — za skladateljsko in za dirigentsko delo), malo je glasbenikov — članov SAZU... odnos družbe do teh umetnikov ni ravno najbolj vzpodbuden. — Lebičev odgovor je postregel z ugotovitvijo, da je za umetnika najvažnejša svoboda umetniškega ustvarjanja — in ta je pri nas skladateljem zagotovljena, dana.

Souček je sicer pripomnil k vprašanju, da je povsem skladateljeva dobra volja, koliko in kaj piše, da lahko piše, da je vsak skladatelj amater — saj se povsem amatersko ukvarja s kompozicijo — amatersko zato, ker je sicer zaposlen kot profesor na Pedagoški akademiji, prav tako skladatelj Jakob Jež, mnogi ostali, tudi vsi pesniki in pisatelji so amaterji, ker so vsi zaposleni — in morajo biti, da si zagotovijo socialno varnost, zase in za svojo družino. — To pa razkriva drugo plat tega problema, o katerem smo želeli pogovor.

● Brali smo v časopisu, da je na pravkar minulem kongresu ZKS predsednik društva slovenskih skladateljev Bojan Adamič opozoril na kritičen odnos družbe do sodobne glasbe (tudi na problem punka pri nas — ki pa nikakor ni glasbeni problem, ampak sociološki). In zopet je Lebič pretehtano

PRESENETLJIV ODZIV

Srečanje s sodobno glasbo — nam je zares tako tuja? — Predstavitel skladatelja Lojzeta Lebiča v domačem kraju — Živahen pogovor o glasbi — Razstava Lebičevih del

Pred nedavnim je pri produkciji plošč in kaset RTV Ljubljane izšla plošča s posnetki del Lojzeta Lebiča. Ta dogodek je ponovno vzbudil željo, da bi skladatelj — našega domačina — predstavili domačemu občinstvu. — Povabilo je z veseljem sprejel. Ker pa mu je zelo nerodno, kadar ga kdo želi na izjemnem način počastiti, je predlagal, da bi se raje ljubitelji glasbe srečali ob koncertu sodobne glasbe in se takrat o glasbi (in skladatelju) tudi kaj pomenili. Ta predlog je organizator sprejel in tako smo se v torek, 20. aprila 1982 v mali dvorani družbenega doma na Prevaljah zbrali ljubitelji glasbe in prisluhnili KONCERTU ZA BESEDO IN GLASBO.

Med radovednimi poslušalci, ki so napolnili dvorano, smo pozdravili dramskega igralca Jurija SOUČKA, ki je mojstrsko podal literarno zastavljen spretno besedilo predvajanim posnetkom. Avtor tega besedila, ki kritično, groteskno-humoristično razmišlja o kulturnih razmerah, o odnosu do sodobnih skladateljev in njihovih del, je muzikolog Peter KUŠAK. Bil je prisoten tudi na koncertu. Seveda pa smo bili posebej veseli, da smo lahko pozdravili tudi skladatelja Jakoba JEŽA in našega Lojzeta LEBIČA.

V glasbenem delu tega koncertnega večera smo prisluhnili posnetkom Kvarteta za tolkala Lojzeta Lebiča, Ekstasis — delu Janeza Matičiča in vokalno-instrumentalni skladbi Caccia

barbara (Divji lov) Jakoba JEŽA. — Zaradi časovne omejenosti, da bi nam ostalo kar največ časa še za pogovor, smo se odlomku iz Simfonije 68 Primoža Ramovša morali odpovedati.

Ob tem koncertu je organizator (to so bili vresovci — Lojze Lebič je namreč njihov častni član in z zborom vsa leta tesno sodeluje) priredil tudi razstavo del skladatelja: na voljo so bile partiture instrumentalnih in vokalnih del, članki, razprave, knjiga-učbenik za glasbeni pouk in plošče, s katerimi se je Lebič predstavil kot skladatelj in zborovski dirigent.

Tudi kompletno bibliografijo smo ponudili obiskovalcem večera, ki so kaj radi segli po njej.

Toliko o zunanosti prireditve.

Nad vse zanimiv je bil odziv poslušalcev na koncert, ki se je odrazil v dolgem pogovoru o glasbi s prisotnimi gostji. Negotovi občutki so spremljali izvajalce po poti iz Ljubljane do Prevalj, dvom v uspešnost večera so čutili tudi organizatorji. Upravičeno. Saj do sedaj česa takega še nismo priredili v našem kotu. Bil je to prvi večer, kjer se je koncertni poslušalec znašel v dokaj nenavadni vlogi: OBISKOVALEC razstave ustvarjalnega opusa skladatelja (mimogrede: pogledi na partiture skladb, bodisi orkestralnih ali zborovskih so vzbujali v obiskovalcih vse kaj drugega kot pogled na notni zapis, vpraševali smo se — do kod sega naše glasbeno znanje?) se je po ogledu raz-

ugotovil, da so prav takšni večeri, kot je bil tisti na Prevaljah, najboljše zagotovilo, da v naši družbi spremenimo sedanje poglede na ta vprašanja. Takšna oblika pogovorov nedvomno najbolj razčiščuje tovrstna vprašanja.

● In še in še bi se lahko pogovarjali. Do vprašanj, koliko je v Lebiču še arheologa — saj vemo, da je vzporedno s študijem glasbe dokončal tudi študij arheologije, zakaj ga ne srečujemo več za dirigentskim pultom, ko pa vemo, da je bil (in je) eden najboljših zborovskih dirigentov pri nas, do vprašanj o njegovem učeniku za glasbeni pouk na srednjih šolah, ki bo pravkar izšel (obsega 340 strani) in ga vsi pedagogi prav nestrpnost pričakujejo, vendar, da bodo dobili v roke nekaj tehtnega, in še o... sploh nismo prišli, ker, kot sem že omenil, smo morali ob 22. uri pogovor zaključiti.

Pa saj se pogovor o glasbi ni zaključil. Nadaljeval se je v vsaki hiši, odkoder je bil prisoten poslušalec tega večera. Nadaljeval se je drugi dan v službi med sodelavci, nadaljeval se bo še dalj časa. Pričeli smo razmišljati o do sedaj nepoznatih stvareh. — Imamo med seboj ljudi, ki jim ni mar podražitve bencina, težav z nakupom kave, problemov delitve OD, imamo živeče umetnike — skladatelje, ki živijo s svojimi zvokovnimi problemi, ki ustvarjajo človeštvu kulturne vrednote — za danes, za jutri in daleč naprej. Spoznanje tega sveta je lépo, plemenito dejanje.

Ohrabrujoče je tudi spoznanje, da katerega smo prišli v tem večeru, da

smo ljudje sposobni dojemati v vseh potrebni razsežnosti novotarije — če to želimo, če smo pripravljeni. — Morda nas mora na to kdo posebej pripraviti. — Ljubezen in spoštovanje do nekoga in nečesa je že nekaj tistega, kar nam to omogoča. In prav to dvojje je bilo prisotno tudi tisti večer na Prevaljah.

Hvala vsem sodelavcem tega večera za posredovanje novih spoznanj. Hvala študijski knjižnici (in Mariji Suhodolčanovi), ki je skrbno izbrala gradivo za razstavo del Lojzeta Lebiča. Kazalo bi tudi v prihodnje prirediti podobna srečanja in si ob njih nabirati spoznanja, ki bi nam vsem bogatila vsakodnevno življenje.

Na koncu pa naj še dodam zahvalo vseh gostov; bili so presenečeni nad celotnim večerom. Posebno zahvalo vsem udeležencem koncertnega večera pa je izrekel skladatelj Lojze Lebič. — Mi pa mu iz vsega srca želimo še veliko osebnega zadovoljstva pri plodnem umetniškem in pedagoškem delovanju.

Jožko Kert

ŠE ENO DOPOLNILO

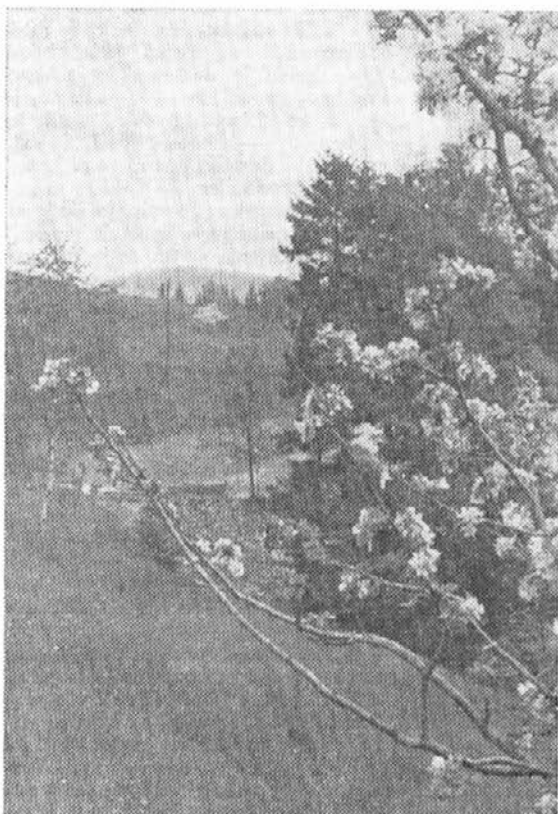
Letos z objavo dobitnikov Vrančevih plaket nimamo sreče. Prejela jo je namreč tudi Marija Suhodolčanova. Čestitamo!

Urednik

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 3587/539 Velkovrh A., Šetina A., A. Lečnik, Kontrola spektroskopskih standardov jekel 1981.
- 3587/540 Osojnik A., Kert J., Uporaba ionoselektivnih elektrod pri določevanju imisij na delovnih mestih 1981.
- 3587/541 Vodeb D., T. Kolenko, Z. Erjavc, Izdelava dinamičnega modela optimizacije porabe energije na pečeh z upoštevanjem sprememb fizikalnih lastnosti materiala 1981.

- 3587/542 Torkar M., F. Vodopivec, A. Lagoja, Zmanjšanje vroče krhlosti jekel zaradi oligoelementov z dodatkom niklja 1981.
- 3587/543 Glogovac B., + sodelavci, Razvoj dinamičnega modela za vodenje ogrevne peči s procesnim računalnikom 1981.
- 3587/544 Kmetič D., Vodopivec F., Torkar M., Raziskave in razvoj jekel za kontrolirano kovanje I. 1981.
- 3587/545 Žvokelj J., Pojavi pri malocikličnem utrujanju kovinskih gradiv 1981.

Vsak breg je lep

- 3587/546 Kveder A., Žvokelj J., Vpliv bora na mikrostrukturo in lastnosti jekel 1981.
- 6774 Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941—1945.
- 6775 Cott Del Rudolf, Medicinski terminološki slovar 1980.
- 6776 Načrt pravil za novi slovenski pravopis 1981.
- 6777 Slovenska zvrstna besedila 1981.
- 6778 Hübscher H., Osnove elektrotehnike 1981.
- 3587/547 Sistemske rešitve problemov preoblikovalne tehnike 1982.
- 6779 Kavčič B., I. Svetlik, Poglavlja iz sociologije dela 1979.
- 6780 Kaznev Z., Sociologija radio — televizija 1976.
- 6781 Stanič M., D. Maračič, Jeziško pravopisni svetnik 1981.
- 6782 Mitrovič Z., Kako se postaje i kako radi novinar 1980.
- 6783 Jambrek P., Uvod v sociologijo 1980.
- 6784 Jurančič J., Slovensko srpskohrvatski slovar 1981.
- 6785 Flere J., Mednarodne organizacije in gospodarsko sodelovanje 1982.
- 6786 Popovič D. B., Zbornik problema iz elektromagnetike 1981.

- 6787 Dedijer S., Osnovi transportnih uredjaja 1978.
- 6788 Dedijer S., Transportni uredjaji 1981.
- 6789 Dobrič M., Hidraulički strojevi 1978.
- 6790 Brčić V., Dinamika konstrukcije 1981.
- 6791 Đurić S., Mehanika I, II, III.
- 6792 Evakuacija i prečiščavanje odpadnih voda naselja i industrije 1980.
- 6793 Inženjerstvo hladjenja vode 1980.
- 6794 Dobrič M., Hidraulika 1979.
- 6795 Černe B., Hidraulika 1975.
- 6796 Voronjec K., Obradović N., Mehanika fluida 1979.
- 6797 Veriga S., Mašinski elementi I, II, III 1980.
- 6798 Miljković M., Nikolić D., Samoupravna radnička kontrola 1981.
- 6799 Komentar zakona o obligacionim odnosima I, II 1980.
- 6800 Cigoj S., Avtomobilist 1982.
- 3587/548 Roethel F., Optimizacija procesa brušenja materijalov OHV 3 in OHV 4 z ozirom na obdelano površino 1982.
- 6801 Gomišček S., Analiza voda I. Predlog za poenotenje postopkov.

BREZPLAČEN PREVOZ VOZIL IN PRAVNI NASVETI ŠOFERJEM

Odslej bodo imeli člani AMD koroske regije (Ravne, Slovenj Gradec, Dravograd, Radlje) v regiji tehnično službo za prevoz oziroma vleko vozila ter brezplačne pravne nasvete pri pogodbenem odvzetniku AMZS.

Tehnično službo bo opravljal tovariš RUDI RAMSAK, vodja servisa Avtomotor Celje, Dobja vas. Dopoldne je treba poklicati št. tel. (062) 851—252, sicer pa (062) 842—063, Bukovska vas.

Pravne nasvete pa bomo dobili pri odvzetniku tov. DANETU FISCHERJU, Meškova 14, 62380 Slovenj Gradec, tel. (062) 841—510, uradne ure pa so: v ponedeljek od 15. do 17. ure, v petek od 8. do 11. ure. Ima pa tudi uradne ure na RAVNAH, Partizanska 3, v središču od 15. do 17. ure.

Seveda se lahko člani AMD kot do sedaj poslužujejo vseh ugodnosti in drugih uslug pri vseh tehničnih bazah AMZ Slovenije in vsega, kar pač pridobijo s članstvom. Vse je podrobno opisano v Motoreviži št. 3, marec 1982 kot tudi v materialu, ki ga dobi član AMD.

Ker ta informacija ni namenjena samo članom AMD, ki sicer poznajo ugodnosti in prednosti članstva, ampak tudi drugim, zato nekaj podrobnosti o raznih ugodnostih.

Storitve tehnične službe

Tehnična služba AMZS je namenjena predvsem članom AMD. Opravlja tri osnovne dejavnosti:

- službo »Pomoč informacije«
 - testiranje osebnih vozil z odpravo manjših napak
 - tehnične preglede osebnih avtomobilov in motornih koles.
- Dejavnosti tehnične službe se opravljajo v tehničnih bazah, ki so razporejene tako, da je pokrita skoraj vsa Slovenija. Seznam tehničnih baz v Sloveniji je natisnjen na ovitku »ATP« in »MTP« knjižice.

Brezplačne storitve tehnične službe

Pomoč-informacije (SPI). Član AMD ima v članskem materialu štiri kupone za SPI. En kupon velja za plačilo prevozne poti službenega vozila SPI do 10 km ali za plačilo dela avtomobila SPI do ene ure. Pri tej uslugi gre za odpravo manjših napak na motorju ali drugje na vozilu neposredno na mestu okvare. Kuponi za brezplačne storitve SPI veljajo le, če se je vozilo pokvarilo na poti, torej ne veljajo za popravila na domu člana.

Član AMD ima pravico do brezplačnih storitev SPI na ozemlju cele Jugoslavije in v tujini. Potreben material oziroma rezervne dele za odpravo okvare pa mora seveda vsak član plačati sam.

Član avtomobilist ima pravico do enega brezplačnega prevoza svojega vozila v »članskem letu«, če je to vozilo poškodovano v prometni nesreči do takšne mere, da ni sposobno za vožnjo na lastni pogon. Največja razdalja za tak brezplačen prevoz je 500 km, pri čemer se šteje razdalja, ki

jo mora vlečno vozilo opraviti za takšen prevoz. To ugodnost lahko člani uveljavijo tudi za prevoz vozila, ki se je poškodovalo v tujini.

Kontrola in nastavitve žarometov, kontrola zavor in kontrola odpornosti hladilne tekočine proti zmrzovanju so za člane AMD brezplačne ugodnosti. Poleg brezplačnih storitev imajo člani možnost izkoristiti še naslednje usluge s članskim popustom:

- za prevožen kilometer vlečnega vozila: popust 19 %, pri mestni intervenciji pavšalni popust 20 %
- pri nakladanju in razkladanju vozila popust 50 %
- pri reševanju vozila po času 50 %
- testiranje motorja in podvozja, popust 53 %
- varnostni test, popust 14 %
- testiranje blažilnikov, popust 43 %
- kontrola nastavitve deleža CO, popust 50 %
- polnjenje akumulatorja, popust 55 %
- zamenjava gum, popust 33 %
- uravnoteženje koles, popust 30 %
- kontrola merilnika hitrosti, popust 25 %.

Brezplačne prevoze v prometni nesreči poškodovanih vozil opravljajo v skladu s posebnim pravilnikom, ki ga vsi člani dobijo na posebnem lističu skupaj z drugim članskim materialom. Kljub temu pa pogledajte pogojne in bistvene točke iz tega pravilnika:

1. Uporabnik prevoza mora biti član AMD najmanj 24 ur pred nezgodo.
2. Vozilo mora biti poškodovano v prometni nesreči in zato nevozno.
3. Poškodbo vozila mora potrditi delavec AMZS ali delavec milice.
4. Uporabnik prevoza mora predložiti izpolnjen kupon za prevoz, ATP knjižico in izpolnjeno evropsko poročilo o prometni nesreči.
5. Največja dolžina brezplačnega prevoza znaša 500 km, pri čemer se šteje oddaljenost, ki jo mora vlečno vozilo opraviti za izvršitev intervencije.
6. Za odstranitev poškodovanega vozila z mesta nesreče do najbližje hiše oziroma drugega primerne kraja za parkiranje vozila lahko uporabnik prevoza pokliče drugega izvajalca, če intervencije ni mogla opraviti tehnična služba AMZS.
7. Član AMD ima zagotovljen je brezplačni prevoz vozila, ne pa tudi reševanje vozila, če je to izven cestišča.

Garantno pismo za tujino

Član AMD, avtomobilist ali motorist ima pravico kupiti na podlagi kupona iz ATP knjižice garantno pismo, ki ga dobijo samo člani AMD v okviru mednarodnega sistema pomoči motoriziranim potnikom AIT, je namenjeno za pomoč in zaščito v tujini.

Nadalje so še ugodnosti pri turističnih storitvah, v nekaterih gostinskih objektih, pri zavarovanju (kasko) in pri »rent a cars«.

Avugst Knez, AMD Ravne

Rekreacija in šport

ODBOJKA

Za prvenstvo železarne se je prijavilo 12 ekip. V polfinalnih skupinah je tekmovalo po 6 ekip. V prvi skupini so bile enakovredne ekipe orodjarne, ETS in pnevmatičnih strojev. Homogena ekipa ETS je z 2:1 premagala oboja nasprotnika in bila prva pred pnevmatičnimi stroji in orodjarno. V drugi skupini je osvojila prvo mesto ekipa strojev in delov, ki je premagala rezalno orodje in kalilnico.

V tekmi za 3. mesto so pnevmatični stroji z lahkoto premagali kalilnico. V tekmi za naslov prvaka železarne so bili boljši električarji, ki so z 2:0 premagali ekipo strojev in delov. Zmagovalna ekipa je nastopila v postavi: Godec, Mager, Košuta, Torej, Podpečan, Kozler, Stražnišnik, Pačnik in Krautberger.

V finalnem dvoboju sta se pomerila Kotnik Boris (Ravne) in Pizar Janko (Mežica). Slavil je Kotnik, za tretje in četrto mesto pa sta »prekrižala smuči« Kert Miran in Gologranc Zlatko.

Ostali so se zvrstili takole:

5.—8. Hercog Ivan, Hercog Roki, Hovnik Rajko, Kodrun Poldi
9.—16. Hercog Bojan, Kastelic Miro, Molnar Andrej, Orožen Marko, Paradiž Marjan, Večko Franjo, Wlodyga Peter, Zmagej Erik

17.—32. Borštner Marjan, Cerenjak Miran, Gerold Miha, Hafner Oto, Ivartnik Peter, Janota Alojz, Jelen Marko, Krejan Toni, Kuhar Dejan, Mikeln Dušan, Mikeln Zdravko, Paradiž Srečko, Slemenik Jure, Valant Marko, Wlodyga Vojtek, Vrance Maks.

Veliko zanimanje med ljubitelji smučanja za tekmo, kot tudi uspelo

Udeleženci prvega »kupa Ovšen«

KEGLJANJE

V prvem delu tekmovalja posameznikov na 50 lučajev mešano je nastopilo nad sto tekmovalcev. Normo za lo 41 tekmovalcev. V drugem nastopu movalcev področje 400 ali več kegljev. V finalnem delu tekmovalja je nastopilo osem najboljših na 200 lučajev mešano. Tekmovanje je bilo zanimivo za številne gledalce, ker je postal prazen znan šele po zaključnih lučajih zadnje dvojice.

Janez Horvat iz vzmetarne je zapravil izredno priliko, da bi postal prvak železarne za leto 1982. Najboljši rezultat je dosegel Jože Trefalt in z neregistriranimi kegljavi železarne. S Horvat, 3. je bil Edo Sagner iz energije z 836 keglji. Naprej so se zvrstili: Ivan Lojen (793), Jože Klančnik (785), in Albin Kapel (730).

Na prvenstvu železarne registriranih kegljavec je med 16 tekmovalci osvojil 1. mesto Ivo Mlakar, energija, 2. pred Rajkom Podojstrškom, SGV, 3. Miha Lesnik, stroji in deli, 896, 4. Ferdo Paradiž, pnevmatični stroji, 890, 5. Jože Havle, pnevmatični stroji, 880, 6. Ivan Borovnik, industrijski no-
ži, 840.

SAH

Na ekipnem prvenstvu štiričlanskih ekip je naslov prvaka železarne osvojila ekipa ETS, ki je zbrala 12 točk, 2. SGV 11,5, 3.—4. jeklovlek in energija 11,5, kovačnica 10,5, 6. RPT (nekompleten) 4 točke.

PRVI KOROŠKI PARALELNI SLALOM

27. marca se je v prelepem vremenu in na lepo pripravljeni progi na smučerju Ošven v paralelnem slalomu potekalo dvaintrideset smučarjev — rekreativcev. Tekmovanje so pripravili ku sezona »Ošven kupa« ob zaključni leti vsak, ki si želi na spomladanskem tekmu se malo razvedrila in zabave. Kot že rečeno — vreme je bilo kot naročeno in na že kar poletnem soncu so potekali zanimivi dvoboji.

tekmovalje za pokal Ošven (tako imenovani »Ošven kup«) kaže na to, da je taka oblika rekreacije zanimiva in potrebna tudi v prihodnje. Truditi se je treba, da postane tekmovalje v paralelnem slalomu tradicionalno in da se podobna tekmovalja pričnejo organizirati tudi na drugih smučiščih.

Pohvaliti velja prizadevne prireditelje — tekmovalce »Ošven kupa«, večinoma nekdanje tekmovalce Fužinarja, ter vse, ki so pomagali pri izvedbi tega slaloma in vseh tekem za pokal Ošven, še posebej SK Fužinar, ki je posodil del svoje opreme.

Irena Kodrun

SAH

Sedmega hitropoteznega turnirja se je udeležilo 18 šahistov in ena šahistka. Od udeležencev je bilo 17 članov Fužinarja, član KOŠKA in članica SI. Gradea pa sta nastopila zunaj konkurence.

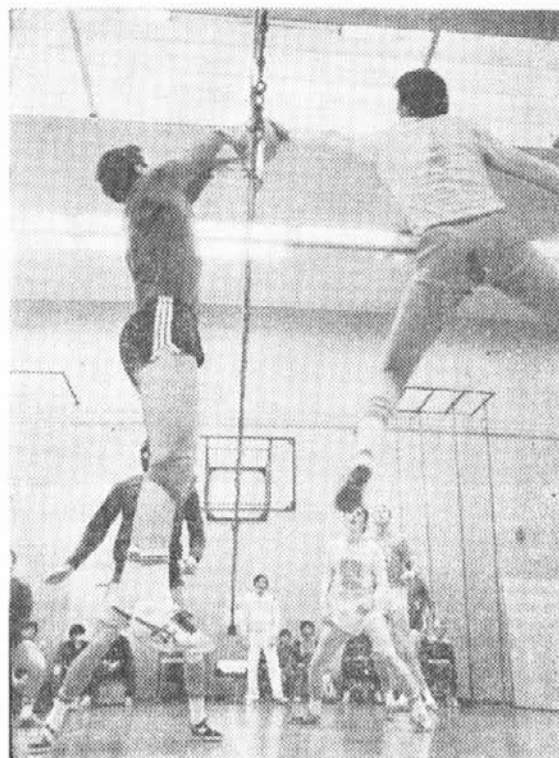
Zmagovalec turnirja je postal s 14 točkami Jože Zunec, kolikor jih je osvojil tudi drugouvrščeni Danilo Peruš. 3. Zdravko Burjak, 4. Marjan Uršič, oba 11. 5. Herbert Komarica 10,5, 6. Jože Jesenek 10, 7. Alojz Salamon 9, 8. Franc Rotovnik in 9. Mirko Hrovatič po 8, 10. Viktor Peslak 7 itd. V. P.

REKREACIJA V DELOVNI SKUPNOSTI ZA GOSPODARJENJE

V delovni skupnosti za gospodarjenje smo v marcu in aprilu priredili rekreacijsko tekmovalje v šahu in streljanju z zračno puško. V šahu je bil najsuspešnejši Marjan Steharnik pred Jožetom Sedlom in Vladom Homanom. V streljanju z zračno puško je bila pri ženskah najboljša Majda Vravnik pred Alenko Dolinšek in Ljiljko Potočnik. Pri moških pa je bil najsuspešnejši Vlado Homan pred Ernestom Kocuvanom. f. u.

SEMINAR ZA SODNIKE KARATEJA

4. aprila 1982 je bil v Mislinji regijsko seminar za sodnike karateja. Od 18 slušateljev jih je bilo 7 iz Karate kluba Ravne. Teoretičnemu in praktičnemu delu je sledil preizkus znanja, ki so ga naši člani uspešno opravili.

Dvboj

KARATE

Karate klub Ravne je 20. marca 1982 v tekmovalni dvorani OS Prežihov Voranc na Ravnah priredil 8. tradicionalno odprto prvenstvo Koroške pod pokroviteljstvom občinskega štaba za teritorialno obrambo SO Ravne. Sodelovalo je 18 tekmovalcev iz 6 klubov.

Rezultati: 1. Ljubo Javoršek, KK BK Maribor, 2. Safet Smajlovič, KK Velenje, 3.—4. Boris Sef in Marjan Grajfer, oba KK BK Maribor.

27. marca 1982 je bilo v Slovenj Gradcu regijsko prvenstvo v športni borbi za člane po kategorijah. KK Ravne je zastopalo pet članov.

28. marca 1982 je bilo v Mislinji regijsko prvenstvo v katah posameznikov in ekipno v vseh kategorijah. Na njem je sodelovalo tudi 28 članov KK Ravne, ki so osvojili 18 odličij.

Rezultati posameznikov KK Ravne: ml. pionirji — 1. Bojan Breznik, 2. Lojzek Morn, st. pionirji — 3. Veselin Vuković, ml. mladinci — 3. Rafko Morn, st. mladinci — 1. Roman Breznik, 2. Maks Sadvnik, 3. Ivan Mravljak, člani — 3. Husein Ikanović, st. pionirke — 1. Rosana Vaserfal, 3. Nataša Grabner, ml. mladinke — 1. Alenka Krivec, st. mladinke — 1. Jana Petre.

Moštveno so bili starejši pionirji drugi, ml. mladinci prvi in drugi, st. mladinci, ml. in st. mladinke prve.

KOROŠKA ALPINISTIČNA ODPRAVA HIMALAJA 1983

Alpinizem na Koroškem je v zadnjih letih doživel velik kvaliteten in množičen vzpon, ki je sad načrtnega dela vseh alpinističnih odsekov. Naši alpinisti so v minulih letih opravili najzahtevnejše vzpone tako v jugoslovanskih kot evropskih gorah. Največja akcija koroškega alpinizma in s tem njegov največji uspeh pa je bila odprava v perujske Ande 1980. leta — v Cordillero Vilcanoto. Člani odprave

so se povzpeli na 10 vrhov ter opravili pet alpinističnih vzponov, od tega dva prvenstvena. Odprava je bila tako v jugoslovanskem kot svetovnem prostoru vidno zabeležena. S tem pa se je renome koroškega alpinizma kot športa v celoti precej dvignil. Po odpravi v Ande se je alpinizem na Koroškem še bolj razmahnil: beležimo večjo množičnost kot tudi vrhunske alpinistične dosežke. Pri tem je treba

Kečua, perujski Indijanec, v ozadju Curco

Prečenje Pico Tresa na višini 6000 m

še posebej poudariti udeležbo našega člana na himalajski odpravi na Dhaulagiri 1981 ter kandidaturo s popolnoma realnimi možnostmi za udeležbo naše članice na prvi samostojni ženski odpravi v azijske gore.

Dolgoročni načrt razvoja alpinizma na Koroškem, izdelan 1974. leta, je predvideval v obdobju 1976–80 eno odpravo zunaj Evrope, v obdobju 1981–85 pa odpravo na Himalajo kot višek razvoja alpinizma v celotnem njegovem razvoju oziroma kot vrhunec prizadevanj in sistematičnega dela mnogih alpinističnih generacij. Zgradbi objektivnih vzrokov je bila odprava v Ande izvedena šele v letu 1980. Glede na to, da so izkušnje iz odprave v Ande še precej žive, da je na razpolago še nekaj uporabne opreme ter da so potencialni člani odprave iz izredno dobrih form, je strokovna komisija za alpinizem pri ZTKO Ravne na Koroškem februarja letos sprejela sklep, da z odpravo na Himalajo ne bi bilo smotno čakati vse do leta 1985, temveč da se organizira v letu 1983 v pomonskem obdobju, t. j. v jeseni 1983.

Cilj odprave je prvenstveni vzpon ali prva ponovitve v severni oziroma severnozahodni steni 7816 m visokega Nanda Devija v garvalski Himalaji.

Nanda Devi je najvišji vrh Indije in je bil prvič osvojen 1936. leta po južni strani. Vse do osvojitve Anapurne 1950. leta je bil to najvišji vrh, na katerega je stopil človek. Vsi poznejši vzponi na Nanda Devi so bili opravljeni po klasični južni strani. Ob 40-letnici prvega pristopa na vrh, t. j. 1976. leta, je ameriška odprava uspela po severnozahodni strani, istega leta pa je japonska odprava uspela prečiti ves Nanda Devi z malega na veliki vrh. 1981. leta pa je češka odprava prva uspela v severni steni gore.

Ker na žalost na Himalaji ni v navadi, da bi enostavno prišel in se povzpeli na vrh, temveč moraš vrh rezervirati, ga kupiti, in ker so indijske oblasti tudi precej muhaste, si je vedno treba postaviti tudi rezervni cilj. Rezervni cilj naše odprave bo eden izmed vrhov v garvalski Himalaji, pri tem pride najbolj v poštev 7138 m visoki Badrinath. Badrinath je bil po podatkih, s katerimi trenutno razpolagamo, osvojen šele dvakrat, in to vedno z iste strani; to pomeni, da so v tem vrhu še lepe možnosti za prvenstvene vzpone in s tem za afirmacijo koroškega alpinizma.

Strokovna komisija za alpinizem pri ZTKO Ravne na Koroškem

ŠPORTNO REKREACIJSKE DEJAVNOSTI OHRANJAJO ZDRAVJE

V naši družbi nastopajo vedno bolj ugodni pogoji, da si delovni ljudje bogatijo prosti čas s sodobnejšo vsebino, ki v veliki meri zajema tudi svobodno športno rekreacijsko dejavnost. Vsi pa vemo, da je rekreacija lahko tista dejavnost, ki krepi delavca tako telesno kot duševno, da sprošča in obnavlja človeško telo, da ga socialno bogati in končno oblikuje v vsestransko, naši družbi primerno osebnost.

Cepprav se današnji pogoji življenja bistveno razlikujejo od tistih pred nekaj desetletji, je delo ostalo. Znanost in tehnika sta prispevali, da so delovni pogoji v večini primerov postali lažji. Po drugi strani pa ugotavljamo, da se je z zmanjšanjem telesnih naporov z avtomatizacijo in predvsem ob premajhnem gibanju zmanjšala delovna in telesna kondicija. Postali smo preveč enostranski. Zdravstveni in higienski tehnični pogoji so iz dneva v dan boljše, skratka: standard delavcev se izboljšuje v vseh pogledih.

Kljub izboljšavam in ugodnostim pa na žalost ugotavljamo predvsem dve:

- število bolezenskih izostankov se veča iz leta v leto
- porazno se dviguje število tistih, ki so predčasno invalidsko upokojeni.

Samo iz teh dveh dejstev je razvidno, da utrpijo naši delavci in družba ogromno gospodarsko škodo. Ze v prejšnjem stoletju so znanstveniki ugotovili, da večajo produktivnost pogostni odmorji med delom. Današnje raziskave pa potrjujejo, da je prav športna rekreacija tista dejavnost, ki povečuje in vzdržuje delovno sposobnost do poznih let. Kot vemo, je delovna sposobnost odvisna od mnogih dejavnikov. Obravnavajmo le tiste, pri katerih lahko z rekreacijo vplivamo, da odstranimo ali zmanjšamo negativne posledice in povečamo delovno sposobnost.

Ugotoviti moramo specifičnost delovnih mest in pogojev dela, da vemo, katere mišične skupine oziroma

organi so preobremenjeni. Vedeti moramo, kakšna rekreacijska dejavnost je potrebna za odstranitev negativnih posledic in s tem skladenega delovanja organov. Delavcu moramo nuditi čim več možnosti svobodne izbire rekreacijske dejavnosti, ki je tesno povezana s hobiem, v katero pa seveda predvsem sodijo mišična dela. Pasivna rekreacija (gledanje TV, čitanje, obisk koncertov, kinematografov, igranje kart in šaha) je tudi določen način sprostitve organizma, sama pa ne zadošča. Treba jo je združiti z aktivno rekreacijo (psihična in fizična) in ti dve komponenti ustvarita polno in zdravo življenje delavca v njegovem prostem času.

V železarni imamo organizirano rekreacijsko službo, ki je del TOZD družbeni standard. Njene osnovne naloge so:

- dvig in ohranitev delovnih sposobnosti delavcev
- izboljšanje njihovega zdravstvenega stanja in podaljševanje naravnega staranja
- osebno zadovoljstvo in s tem dvig splošnega standarda.

V ta namen smo postopoma uvedli naslednje stalne oblike rekreacije:

- aktivni odmor
- možnost brezplačne uporabe zaprtega plavalnega bazena (neomejeno vsak dan)
- igranje namiznega tenisa
- igranje nogometa, rokometu, košarke in odbojke
- možnost šahiranja
- strelšče z zračno puško
- rekreacijska vadba izključno za ženske.

V neposredni bližini Raven imamo dve vlečnici, kjer je za delavce in njihove svojce cena uporabe močno regresirana. Po obliki smo se odločili za skupinsko rekreacijo. Prav razveseljuje je ugotovitev, da so udeleženci raznih poklicev in starosti.

Očitno je, da je rekreacijska dejavnost za podjetje koristna. Zal ne mo-

rem postreči s konkretnimi podatki, da je zaradi rekreacijske dejavnosti toliko in toliko nesreč in bolezenskih izostankov manj, gotovo pa je, da z aktivno rekreacijo pripravimo človeka na to, da s povečano odpornostjo in kondicijo bolj uspešno kljubuje škodljivim vplivom (mraz, velika temperatura, plini).

Na koncu pa naj kot moto, končni namen in smisel vsega poudarim, da je pravilno in zdravo delo tisto in edino, ki razvija in ohranja organe, brezdele pa le pospešuje njihovo pešanje. Torej jih razvija tudi aktivna rekreacija, ki je vir zdravja, delovne kondicije in razvedrila. In to je že mnogo.

Franc Golob,
org. rekreacije

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

IZBIRNA REGIJSKA TEKMOVANJA IN TEKMOVANJE ZA OBČINSKI PREHODNI POKAL V KEGLJANJU, STRELJANJU, BALINANJU IN ŠAHU

Zveza društev upokojencev občine Ravne je razpisala regijsko izbirno tekmovanje v šahu za društva upokojencev koroške regije, ki bo v soboto, 22. maja 1982 v Kulturnem domu v Črni.

Tekmovanje v kegljanju bo v četrtek, 13. maja 1982, na štiri-steznem kegljišču v Družbenem domu na Prevaljah.

Streljanje z zračno puško bo v četrtek, 20. maja 1982, na 6-steznem strelišču DTK na Ravnah.

Izbirno regijsko prvenstvo v balinanju za Koroško regijo bo v torek, 18. maja 1982, na balinišču v Titovem Velenju.

Vsako društvo lahko prijavi eno ali več ekip, ki se bodo potegovala za udeležbo na republiškem prvenstvu. Rezultati ekipnih tekmovalj naših štirih društev pa bodo štelili za občinsko prvenstvo.

Prvoplasirane ekipe iz občine Ravne v kegljanju, streljanju in šahu prejmejo prehodni pokal. Če ekipa posameznega društva trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih osvoji prehodni pokal, ga dobi v trajno last.

POVRATNI PRIJATELJSKI DVOBOJ V KEGLJANJU

Društvo upokojencev Ravne je 2. aprila 1982 nastopilo proti ekipi Društva upokojencev iz Titovega Velenja na povratnem prijateljskem dvoboju v kegljanju v borbenih partijah. Za vsako ekipo je nastopilo 6 tekmovalcev, tekmovali pa so v Šoštanju.

Tokrat so bili boljši domačini, saj so premagali goste za 37 kegljev. Skupaj so podrlji 495 kegljev. Nastopili so v isti postavi kot na prvem srečanju na Ravnah.

Ekipa z Raven pa je nastopila v naslednji postavi: Samec, Igerc, Grabner, Mežnarc, Vastl in Cesnik. Podrlji so 458 kegljev.

PRIJATELJSKI DVOBOJ V KEGLJANJU

Društvo upokojencev Ravne na Koroškem se je dne 17. 3. 1982 pomerilo na kegljišču pri Lečniku v prijateljskem dvoboju s kegljači iz Velenja. Tekmovali so v borbenih partijah. S štirimi keglji razlike so zmagali domačini 443 pred tekmovalci iz Velenja s 439 podrtimi keglji.

Za Ravne so nastopili: Samec, Igerc, Hanuš, Cesnik, Grabner in

Mežnarc. Za Velenje pa: Hudarjan I. in II., Zagorc, Kopina, Hojan in Ževart.

Povratno srečanje bo v Velenju.

NAŠI UPOKOJENCI TEKMUJEJO TUDI V SMUCANJU

Zveza telesnokulturnih organizacij — strokovni svet za rekreacijo Ravne je dne 20. 3. 1982 izvedel tekmovanje v veleslalomu. Tekmovanje je bilo razdeljeno v več starostnih skupin, ločeno za moške in ženske. Udeležilo se ga je tudi nekaj naših članov — upokojencev, ki so nastopili v najstarejši kategoriji (51 in 61 let) ter naše društvo zelo uspešno zastopali.

Pri članih je bil prvi Flori Kotnik, drugi pa Karel Fanecl, oba upokojenca. Prav tako se je odlično odrezala naša članica Anica Fanecl, ki je zasedla drugo mesto.

Vsem velja naša iskrena čestitka.

Ervin Wlodyga

JOŽE SMRTNIK

Dragi sodelavec Jože!

V četrtek jutraj, ko smo prišli na delo, nas je presunila vest, da te je doletela kruta usoda. Se posebej nas je prizadelo to, da te je v najlepših letih, polnih življenjske moči, iz naših vrst iztrgala morilska roka.

Rodil si se v kmečki družini na Brdih pod Pohorjem, kjer si preživel svojo mladost. Že zgodaj si se spoprijel s trdim delom, ki se ga nisi nikoli izogibal.

Med nas jeklarje si prišel leta 1973. Vajen trdega dela se nisi nikoli pritoževal nad težkimi pogoji dela v jeklarni. S svojo vestnostjo in prizadevnostjo si napredoval pri delu in si pridobil kvalifikacijo žerjavovodje.

Kmalu potem, ko si si ustvaril družino, si začel misliti na svoj dom, ki si ga gradil ob svojem napornem delu v jeklarni in se vanj vselil z družino pred petimi leti. Sadov svojega pridnega dela nisi dolgo užival.

Vendar, dragi Jože, kar si si ustvarila skupaj z ženo, bodo utrpeli tvoji najdražji, ki si jih tako nepričakovano zapustil.

Kot pridnega in vestnega delavca te bomo jeklarji ohranili v trajnem spominu.

Ženi in otrokom ter drugemu sorodstvu izrekamo v imenu OZD TOZD jeklarne in sodelavcev iskreno sožalje.

KADROVSKKE VESTI

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA			5	5	2		3	1	6	357	355	12,67	6
JEKLOLIVARNA	1		3	4	2		2		4	515	530	12,83	17
VALJARNA			1	1	3		1		4	440	434	12,21	10
KOVAČNICA			4	4		1	2		3	285	278	10,07	1
JEKLOVLEK							1		1	104	99	16,16	-
KALILNICA										54	51	15,68	-
ORODJARNA							1		1	72	71	1,40	-
STROJI IN DELI							7	1	8	490	492	8,74	2
INDUSTRIJ. NOŽI							2		2	215	211	12,32	3
PNEVMAT. STROJI							2		2	202	196	12,75	2
VZMETARNA										142	133	11,28	4
REZALNO ORODJE	2		2	4	1				1	309	328	6,40	7
KOVINARSTVO			3	3	2		3		5	145	139	-	-
ARMATURE			3	3			1		1	133	115	0,87	-
ENERGIJA							1		1	114	109	4,59	-
ETS			1	1	1		1		2	211	217	4,15	2
SGV			3	3			2		2	442	435	5,75	2
TRANSPORT										115	115	3,48	2
PII										54	49	4,08	-
RPT					2		1	1	4	237	232	12,93	-
KOMERCIALA			2	2			1		1	261	267	11,61	4
KONTROLA KAKOV.			1	1						209	206	16,02	3
DRUŽBENI STAN.										50	46	6,52	-
RACUNOVODSTVO			1	1						115	115	6,96	-
GOSPODARJENJE								2	2	75	69	-	-
KSZ		1		1	1				1	214	215	26,05	3
PFS			1	1						43	41	2,44	-
SKUPAJ	3	1	30	34	14	1	31	5	51	5668	5584	10,00	68

PROIZVODNO DELO

Od 8. februarja do 16. aprila se je v naši železarni zvrstilo na proizvodnem delu 149 učencev, od tega 69 učencev kovinarske, 16 pedagoške, 53 metalurške, 8 elektrotehniške in 3 lesarske usmeritve. Učenci kovinarske in pedagoške usmeritve so opravili proizvodno delo v naslednjih temelj-

nih organizacijah: stroji in deli, pnevmatični stroji, orodjarna, industrijski noži in rezalno orodje.

Učenci metalurške usmeritve so opravili proizvodno delo v naslednjih temeljnih organizacijah: v valjarni, kalilnici, kovačnici, jeklarni, jeklovleku in jeklolivarni. V jeklolivarni so opravili pro-

izvodno delo tudi učenci lesarske usmeritve. Učenci elektrotehniške usmeritve so opravili proizvodno delo v temeljni organizaciji ETS.

Prvi dan proizvodnega dela je za vsakega učenca namenjen spoznavanju delovne organizacije, njene delovne, proizvodne in samoupravne organiziranosti, varstva pri delu. Iz varstva pri delu so vsi učenci opravili tudi test pred razporeditvijo na dela in naloge. Prav tako so vsi učenci pred začetkom dela dali pismeno izjavo, da so seznanjeni z varnostnimi predpisi. Vsak učenec je tudi v pisni obliki dobil navodila za varno delo na proizvodnem delu.

Za izvajanje proizvodnega dela imamo 23 usposobljenih izvajalcev.

Učni program proizvodnega dela so izvajalci proizvodnega dela izvajali v skladu z že napravljenim programom (seznam del in nalog za učence pri proizvodnem delu oz. delovni praksi), ki so jih v vsaki temeljni organizaciji pripravili že pred začetkom proizvodnega dela.

Učence so tudi vključevali v samoupravne aktivnosti temeljne organizacije, če so sovpadale s časom izvajanja proizvodnega dela.

Na zaključnem delu proizvodnega dela so učenci izpolnili

vprašalnik. Ti vprašalniki so pokazali, da je bilo proizvodno delo zanimivo, da so se učenci dobro počutili pri delu v vsaki temeljni organizaciji, da so bili dobri odnosi med izvajalci proizvodnega dela in učenci, da je bilo za varno delo poskrbljeno.

PRILOŽNOSTNE POŠTNE ZNAMKE EVROPA CEPT

Strokovna komisija organizacije CEPT je izbrala kot skupno temo za leto 1982 zgodovinske dogodke. V okviru te teme izdaja skupnost jugoslovanskih PTT dve priložnostni znamki, ki obravnavata dogodke iz naše pomorske zgodovine, to pa je potovanje prvega Jugoslavana z ladjo okrog sveta. Na znamkah so prikazani naslednji motivi:

8,00 din — portret kapitana Ivana Visina in star pomorski zemljevid Boke Kotorske

15,00 din — jadrnica »Splendido«
Kapitan Ivo Visin (1806—1868), največji navigator Boke Kotorske in prvi Jugoslovčan, ki je preplul zemeljsko kroglo, se je rodil v Prčnju kot potomec ugledne pomorske družine. S solidno zgrajeno ladjo »Splendido«, nosilnosti 311 ton, oboroženo z dvema topovima in z 11 člani posadke, je na svoji trgovski poti od 11. februarja 1852 do 30. julija 1859 plul okrog sveta.

V jeklovleku

Naši upokoјenci

Štefka Korak, roj. 22. 12. 1926, v železarni od 2. 6. 1975, v DS KZS kot čistilka. Star. upokoјena 31. 3. 1982.

Marija Kordež, roj. 13. 12. 1926, v železarni od 1. 4. 1966 v tozd rezalno orodje, nazadnje kot prevzemalka. Star. upokoјena 31. 3. 1982.

Frančišek Kac, roj. 2. 4. 1926, v železarni od 3. 1. 1951, nazadnje v tozd komerciala kot embaler. Star. upokoјen 30. 4. 1982.

Po vrnitvi je dobil belo častno zastavo »Merito nevali«, ki pomeni največje odlikovanje za pomorske zasluge. Likovna obdelava znamk je delo Andreja Milenkovića. Fotografija Dorde Popovića. Znamke so natisnili v švicarski tiskarni »Hello Courvoisier, SA« v tehniki večbarvne heliogravure v prodajnih polah po 9. Znamke so prišle v prodajo 5. maja 1982, istega dne pa tudi priložnostni ovitki oziroma ovitki prvega dne izdaje FDC ter dve maksimum karti.

DOGOVORJENI KRITERIJI ZA CEPT

Znamke in spremljajoče izdaje na temo Evropa CEPT so deležne vedno večjega zanimanja zbiralcev širom sveta. Vedno novi in najrazličnejši motivi, ki na karakterističen način prikazujejo vsako državo, so aktivizirali zelo veliko število filatelistov.

Vendar od sedaj ni bilo točne opredelitve, kaj vse spada pod to temo. Osnovna oblika izdaje do sedaj vsekar ni bila sporna in tako bo ostalo tudi v bodoče, vprašljive so le razne spremljajoče izdaje, to so izdaje brez karakterističnega znaka CEPT.

V prvo skupino takih spremljajočih izdaj spadajo serije, izdane ob »evropskem« posvetovanju ali neki njihovi aktivnosti.

Drugo skupino tvorijo izdaje na temo EG, EURO TOM, EGKS — Monotonija, »Evropski parlament«, WEU, OECD, EFTA, Nordijska zveza (skupna skandinavski izdaja) in carinska unija BENELUX.

Tretjo skupino pa sestavljajo znamke, ki karakterizirajo evropsko sodelovanje na področju prava, znanosti, kulture in socialne aktivnosti. Sem spadajo izdaje »donavske konference«, evropska organizacija za pravice človeka, kot tudi priložnostne izdaje znanih oseb, ki so bistveno vplivale na sodelovanje v Evropi.

Posebej pa je nakazano, da ne bodo priznane izdaje na temo evropskih športnih manifestacij, konferenc, sejmov, združenj in otroških festivalov (to se nanaša predvsem na našo izdajo »Radost Evrope«).

JOŠIP BROZ TITO NA ZNAMKI ZSSR

Ob 90. obletnici rojstva Jošipa Broza Tita je pošta ZSSR izdala priložnostno znamko za 6 kopejk, na kateri je podoba predsednika Tita. Znamka je v obtoku od 25. februarja, izdana

pa je bila tudi ovojnica »prvi dan«. Znamka je tiskana v prelivih sive barve.

Popularna tema jugoslavika, ki zajema jugoslovanske motive na poštah znamkah in filatelističnih dokumentih drugih držav, je torej v galerijah Jošip Broz Tito in znameniti ljudje obogatena še z eno pomembno znamko.

NAJLEPŠI BLOK

Poznana slika »Guernica« je ponovno v Madridu. Picasso je to sliko izdelal ob tragediji mesteca Guernica nedaleč od Bilbaoa, ki so ga Nemci v bombnem napadu 28. aprila 1937 popolnoma razdejali.

Ob vrnitvi te slike iz ZDA v Spanijo je izdala španska pošta upravo blok, na katerem je reprodukcija Picassove slike. Nominala bloka je 200 pezeta. Večina filatelistov, ki so videli ta blok, je bila soglasna, da je najlepši zadnjih let. f. u.

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV

Koroški kinematografi Črna, Žerjav, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Dravograd in Slovenj Gradec bodo v maju predvidoma predvajali naslednje filme:

ZANDAR IZ SAINT TROPEZA, francoska komedija — do 9. 5.

ALI JE PILOT V LETALU, ameriški pust. — do 9. 5.

ZORA V DEŽELI ZULU, am. pust. — do 10. 5.

OKTAGON, am. karate thriller — do 10. 5.

MOST, domača vojna drama — do 15. 5.

LEV V SRCU, domača komedija — 3. do 15. 5.

TEROR EKSPRES, it. kriminalka — 3. do 16. 5.

DIVERZANTI, domači vojni — 5. do 15. 5.

MOZ PUMA, am. pust. — 5. do 18. 5.

NOC GENERALOV, am. vojni — 5. do 18. 5.

TESA, franc. ljub. drama — 5. do 20. 5.

FANTAZIJA — PRIVIDI, am. grozljivka — 6. do 19. 5.

SNIGULJČICA IN SEDEM PALČKOV, am. risanka — 7. do 17. 5.

DIVJE SEME, it. drama — 12. do 24. 5.

BRUCE LEE, MI TE OBCUDUJEMO, hongkonški karate — 12. 5. do 2. 6.

KOZARA, domača vojna drama — 13. do 16. 5.

ZAKAJ SE VSE DOGAJA RAVNO MENI, it. pust. — 13. do 25. 5.

KANTONSKI KUNG FU, hongkonški karate — 14. do 25. 5.

ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO, dan. erot. kom. — 14. do 31. 5.

NEVIDNI BATALJON, domači mlad. vojni — 17. do 20. 5.

NAJVEČJI LJUBIMEC NA SVETU, am. kom. — 19. 5. do 9. 6.

UČNE URE, am. erot. kom. — 20. 5. do 1. 6.

TITO, POT PRIJATELJSTVA IN SODELOVANJA, dom. dokum. — 22. do 31. 5.

STALNO DEKLE, izr. komedija — 22. 5. do 9. 6.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam zavijalnice ter vodstvu TOZD rezalno orodje in OO sindikata za lepa spominska darila in tople poslovilne besede. Izkazana pozornost mi bo ostala v trajnem spominu. Kolektivu pa želim še naprej veliko sreče in delovnih uspehov. Marija Kordež

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se lepo zahvalim svoji izmeni na pripravi vložka in sodelavcem jeklarne za spominska darila. Vsem želim še dosti uspeha pri nadaljnjem delu. Anton Šuler

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in ome Antonije Zakeršnik se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam kakorkoli pomagali.

Posebej se zahvaljujem tov. Zunku in g. župniku za poslovilne besede ter opravljeni obred. Internemu in koronarnemu oddelku spl. bol. Slovenj Gradec hvala za zdravniško pomoč. Hvala njenim bivšim sodelavkam za darovano cvetje, sodelavcem SGV pa za venec ter denarno pomoč.

Zaljujoči sinovi Bernard in Karol z družinama ter Roman.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in dedka Jožeta Zvikarta se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje ter izrekli sožalje. Posebna hvala tov. Zunka in tov. Šipku za zadnje besede ob odprtem grobu.

Zaljujoči: žena Fanika, hčerki Anica in Danica, sin Slavko, mama, brata in sestra ter vnuki.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža in očeta Antona Krevha se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se tudi pevcem s Prevalj, govornikom za poslovilne besede in Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev. Posebej se zahvaljujem za darovane vence in finančno pomoč, sosedom, znancem in vsem, ki so nam na kakršen koli način pomagali.

Zaljujoči: žena Ivanka, sin Jože in hčerka Tonka

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame Avguste Apat se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za darovano cvetje in izraženo sožalje.

Jože Apat z družino

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz službe MR TOZD RPT, ETS, PII, varnostne službe, SKR, NK Fužinar, Gasilskemu društvu Kotlje in prijateljem se zahvaljujem za nesebično pomoč in cvetje ob boleči izgubi očeta, moža in dedka Franca Kiselaka. Prav tako se zahvaljujem govorniku za bodrilne besede in pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev.

Zaljujoči: žena Matilda, hčerke Majda, Ida, Marija in Boža z družinami, sinova Andrej in Erlih ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega sina in zaročenca Borisa Kersbaumerja se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi mnogoprerani zadnji poti in njegov grob zasuli s cvetjem. Iskrena hvala vsem sodelavcem TOZD ETS, govornikom tov. Vidovšku in tov. Vušniku, kakor tudi godbenikom, pevcem ter športnikom.

Neutolažljivi: ata, mama in zaročenka

POJASNILO AVTORJEM FOTOGRAFIJ

Fotografije, ki spadajo k besedilom, objavljamo skupaj z njimi, druge smiselno in kakor je prostor. Zato se včasih zgodi, da je v beležki: »Fotografije so prilepe« imenovan avtor, čigar fotografija je že v tiskarni, vendar zaradi pomanjkanja prostora še ni bila objavljena, drugič pa jo objavimo in v hitrici avtorja ne imenujemo ponovno.

Prizadete (med njimi tov. Jelen) prosimo za razumevanje. Urednik

Izdaja delavski svet Zelenarje Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar. Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko prispevali: S. Jaš, F. Rotar, Kotnik, J. Sater in oddelek informiranje.